

conjecturis. *Castilh. controu. lib. 5. cap. 82. à n. 41.* cum alijs à Docto Patrono appellatae pleno calamo congestis fol. 395. ad med.

418 Ratio est; quia non est verosimile, institutorem maioratus vocantem filios, & descendentes intellexisse de his, qui illicite sunt suscepti contra regulam *L. convenire ff. pact. dotal.* cum huiusmodi filij neque Deo, neque parentibus, neque hominibus amabiles, sed potius odiosi sint, *Cap. si gens 36. distinct.* & in concessione emphyteutica sibi, filijs, & descendentes, non comprehenduntur descendentes naturales, notant *Decius in cap. in present. n. 46. de probat. Cald. de iure emphyteut. q. 19. n. 31.*

419 Videamus nunc, an Actrix Domina Cæcilia, Domini Ioannis filia naturalis fuerit invitata expresse, aut tacite ad maioratus successionem? Quod expresse non sit vocata, expresse ex institutione liquet; & quod ex conjecturis, seu tacite invitata non fuerit, ex tenore institutionis facillime notum fiet, nam hæc à viro Regiæ domus aplico facta est, ideoque à successionem maioratus descendentes naturalem creditur exclusisse, cum primogenium ideo sit institutum, ut conservetur familia, & nobilitas instituentis. *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 5. Cabed. 1. p. dec. 132. num. 2. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 11. n. 3.*

420 In descendentes naturalibus, neque familia, nec nobilitas parentum spectatissimorum conservatur, cum non dicantur de domo, agnatione, aut familia parentum. *Barthol. in L. tutelae in princip. ff. capit. minut. Molin. de primog. lib. 1. cap. 4. num. 45. Gregor. Lop. in L. 2. tit. 15. part. 2. gloss. verb. sino el hijo mayor, col. 2.* & cum certum sit, quod sobolis naturalis nobilem vituperat progeniem, *L. si qua illustris, Cod. ad Orficiam. Mantie. de conjectur. lib. 8. tit. 7. num. 5.* non potest igitur dici, quod descendens naturalis ex conjecturis sit vocatus ad controversi primogenij successionem; ideoque Monialis amita Actricis pro legitima successionem obtinenda legitima persona à Iudice declaratur, quin obstat legitimatio Actricis, & lineæ prærensæ allegatio, ex his, quæ ab eodem Iudice dilucide enucleantur.

421 Rectissime etiam exclasa est Domina Dorothea intendens succedere jure proprio tanquam ex Domina Cæcilia, & Francisco legitime conjugatis habita, nam ex ipso, quod illius mater censetur exclasa à successionem maioratus, utique ejusdem filia ab eadem excludi debet, & ejusdem descendentes. *Gratian forens. cap. 568. num. 6. Gabriel Pereir. dec. 59. à num. 1. Surd. conf. 85. n. 10.* & subcisa vena deficit cursus, vel fluxus sug-

cedendi. *Fusar. de substit. q. 408. numer. 78.* Ex quibus, tanquam ad huiusmodi exclusionem, & pænæ petitæ ultimo libelli articulo absolutionem teneat iudicatum.

In eo tamen venit reformandum, dum illusterrimum Alphonsum declarat maioratus successorem, quando R. Monialis emisit spiritum, nam in maioratus successionem habitas, & proximitas legitima à tempore mortis successoris est attendenda. *Reyn. observ. 22. num. 11. Olea de cess. jur. tit. 3. q. 4. n. 1. plures referens, Amat. var. resol. 1. n. 56. Mier. de maiorat. p. 2. q. 8. num. 10. Giurb. de feud. §. 2. gloss. 13. n. 37. Vlyssipone 2. Decembris 1671. Cardoso.*

422 Variæ in hoc processu contendunt personæ, & unusquisque de suo jure satis edocuit, ita ut nihil amplius dici possit; & ut huc laboriosum processum decidere valeam, singillatim de utriusque jure agam, ut cum Imperatore unicuique jus suum tribuatur.

Contendunt ergo A. Cæcilia tanquam ultimi possessoris Ioannis filia, & descendens ab institutore, illa tamen qualitate illegitimitatis; contendit R. tanquam soror ultimi possessoris, & descendens utique ab institutore; affirmat vero opponens A. filia sibi maioratum pertinere, quia est descendens non solum ab institutore, sed etiam ab ultimo possessore, in illa que non dari circumstantia illegitimitatis, cum sit à legitimo matrimonio procreata: ultimo tandem putat assistens sibi esse adjudicandum maioratum, sed tamen post mortem R. ratione inhabilitatis, tam A. quam opponentis; hæc namque sunt circumstantiæ à partibus adductæ, de illis jam disputemus, ut decisionem interponamus; & prius agam de opponente, quam excludendam esse puto, sententia in hoc confirmata; postea de assistente, cui pro nunc non esse deferendum existimo, revocata in hoc sententia; postea vero, & ultimo disputabo de jure A. & R. inter quas meo iudicio est totalis controversia.

423 Asserit opponens sibi adjudicandum esse maioratum ex validitate institutoris, qui descendentes veros vocavit, & cū illa sit descendens, tam ab institutore, quam ab ultimo possessore, & proximior sine illegitimitatis defectu, omni casu, & omni jure præferenda esse, ad quod illam intricabilem, & defusam pro utraque parte multoties decisam allegat questionem, Vtrum filius legitimus ex naturali admittatur ad successionem maioratus? Quæ quidem quæstio meo iudicio in hoc jurgio otiosa, & superflua videtur, ideo de illa non curabo, cum ex alio magis adæquato,

quato, quoadme, fundamento opponens videatur excluſa, ut ſtatim apparebit.

425 Non dubitatur, imo patet ex contextura proceſſus contendi de ſucceſſione delata à morte Ioannis, omnes namque litigantes in eo conveniunt; neque etiam dubitatur tempore mortis prædicti Ioannis eſſe A. eius filiam, & matrem opponentis ſolutam, imo affirmat illam remanere in pupillari etate: ita edocetur ſatis abunde ex teſtibus ab A. productis, & eſt in confeſſo, & plane conſtat, quòd tempore delatæ ſucceſſionis adhuc opponens, neque nata, neque concepta erat, cum eo tempore adhuc eius mater non eſſet matrimonio adſtricta, neque de hoc dubitat ipſamet opponens, imo fatetur: in quibus terminis ſibi non poſſe prædicto tempore deferri maioratum planum eſt, cum non eſſet neque vere, neque fictione juris in rebus humanis, cum ſucceſſio deferatur tempore mortis poſſeſſoris, ex text. in *L. ſi cognatis* 20. ff. de rebus dub. *L. intervenit* 24. ff. de legat. præſtandis, *L. 1. §. ſi proximior, verſ. ſed ubi natus non eſt*, ff. unde cognati, *Molin. de primogen. lib. 3. cap. 2. num. 19. & lib. 3. cap. 10. num. 8.* eandem tenent ſententiam *Solorzan. de jure indiar. lib. 2. cap. 17. numer. 90.* multi traditi ab *Aug. Barb. de jur. Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 8. num. 137.* *Olea de ceſſ. jur. 9. 4. tit. 3. num. 1. 2. & 14. cum ſeqq.* *Pelacs de maiorat. 9. 6. num. 47. & 48.* *Aug. Barb. in repert. verbo maioratus, pag 234. col. 2. verſ. maioratus ſucceſſione qualitas, Menoch. de præſumpt. lib. 1. præſumpt. 93. num. 1. & conſ. 413. à num. 27. cum ſeqq. & conſ. 315. à num. 23.* *Flores ad Gam. dec. 27. Lara de capell. lib. 2. cap. 9. à num. 59.* *Caffan. conſ. 26. n. 16. cum ſeqq.* *Fufarius de ſubſtit. 9. 318. à n. 95.* *Marius Cutel. de donat. tract. 12. diſcurſ. 2. ſpecial. 6. num. 78.* & probatur hoc ex eo quia qualitates requiſitæ ad ſuccedendum ad eſſe debent tempore quo ſucceſſio deferatur, ex *Caſtilb. lib. 3. controuv. cap. 15. num. 2.* *Valenſuel. conſ. 83. tom. 1. confirmatur hoc ex verbis inſtitutionis fol. 17. verſ. ibi: Que depuis de ſeu falecimiento ſucceder; unde ex verbis conſtat deferri maioratum à tempore mortis poſſeſſoris; & quando teſtator ſe reſtrinxit ad certum tempus viſum eſt prohibitionem facere poſt illud. *Caffaneus conſ. 24. per totum: in ſimili tenet Capicius Galeota controuv. tom. 1. controuv. 48. à num. 18.* *Valenſuel. conſ. 21. num. 159. & num. 59.* *Cald. conſ. 75. num. 21. & 23.* pro qua etiam ſententia conſultit *Paulus conſ. 16. lib. 2.* & quamplurimi relati ab eiſdem DD. qui omnes plurima referunt fundamenta.*

426 Neque obſtat primum opponentis in hoc
Pars II.

puncto fundamentum relatum fol. 281. quia quamvis eſſet expreſſe vocata, hoc ſolummodo procederet caſu, quo tempore delatæ ſucceſſionis eſſet capax, quod opponens non habebat, cum non eſſet nata, neque concepta; & quamvis per deſcendentium vocationem omnes uſque ad infinitum ſint vocati, tamen deferatur ſucceſſio exiſtentibus tempore mortis ultimi poſſeſſoris; & ſatis abunde reſpondit, tam de jure, quam de facto doctus aſſiſtens Patronus in rationibus fol. 318. cum ſeqq.

Neque pro contraria traditi fol. 38. verſ. 427. num. 38. aliquid contra hanc reſolutionem probant; imo *Menoch. allegatus conſ. 413.* affirmat filium natum poſt delatum maioratum eſſe excluſum, ut videtur in verbis, ibi: *Postmodum Dominus Albertus exiſtens in Bano procreavit illuſtrem Dominum Galeatum filium, & ita videtur fuiſſe procreatum poſt delatam ſucceſſionem; & in fine Conſilij hæc inveniuntur verba, poſtquam expendit fundamenta pro jam natis, ibi: Concludo que D. Calcuſtum eſſe omnino excluſum; unde plus contra opponentem, quam pro illa facit prædictus D. & tamen in prædicta inſtitutione fuit appoſita clauſula illa: Et procreandos, & quancocunque naſcituſos, ut videtur in d. conſ. idem *Menoch. conſ. 496. num. 16.* quamvis affirmet ſuccedi naſcituſos, eſt quia ibi, ut ille ait, ſucceditur ordine ſucceſſivo, & deinde ex voluntate teſtatoris fuerunt vocati naſcituſi, ut ex eodem videtur, & ex facti ſpecie; idem vero *Menoch. conſ. 566. num. 8. cum ſeqq.* contrarium affirmat in verbis ibi: *Dicemus nunc quòd Dominus Annibal, qui, ut diximus, conceptus fuit tempore quo evenit conditio, debuit ſolus admitti; non autem alij deinde concepti, & nati poſtquam evenit conditio, caſusque ſucceſſionis: eodem etiam modo procedit in conſ. 698. num. 14.* ubi diſtinctionem facit in confirmationem noſtræ reſolutionis, ut ex eo videri poteſt; & eodem modo procedunt alij DD. ibi traditi, quos non expendo, quia eſſet proceſſum facere in infinitum, ſicque tranſeamus ad alia fundamenta pro aſſiſtente conſiderata.*

Aſſiſtenti non eſſe pro nunc deferendum dicerem; quia ille non dubitat ſucceſſionem eſſe delatam in R. tanquam in proximiorum ultimi poſſeſſoris, & deſcendentem ab inſtitutore, & ſolummodo poſtulat declarationem, nempe ſibi deferri maioratum poſt R. mortem; ſed hoc noſtrum non eſt, cum tantummodo teneamur decidere pro nunc, non vero pro tunc; ſi ille contendit jus habere poſt mortem poſſeſſoris, tunc de eo agitur.
Ooo ij tabit,

tabit, nunc vero illi non esse deferendum puto, & injuste iudex contra Ord. formam eum legitimum successorem declaravit post mortem R. in quo sententia venit revocanda, in qua revocatione, & in exclusionem pro nunc opponentis convenio cum sap. D. quamvis ex alio fundamento supra considerato; poterit namque opponens post mortem illius, cui adjudicatus fuerit maioratus, de jure suo edocere, de quo in hoc processu mihi superfluum visum fuit agitare, quare transeamus ad jura A. & R.

429 Valde inter DD. controversa se se nobis offert decidenda difficultas varie pro utraque parte decisa; impossibile namque erit sine periculo in hoc pelago navigare, sed Deo duce omnia hac luce clarescunt.

Nulla in facto est dubitatio; in jure tota consistit contentio, & ab illa pendet quaestione, utrum filius naturalis admittatur in maioratus successione? Et cum in maioratum materia principaliter sit attendendum ad disponentium voluntatem, ut tenet Ord. in lib. 4. tit. 100. §. 3. videamus institutionis verba, ex quibus meo iudicio pendet quaestione decisio: verba institutionis fol. 17. in fin. & vers. sic se habent, ibi: *Que terço avinçulaçãõ, & obrigaçãõ de bens de morgado da dita Senhora Dona Maria do Rio, & seu filho mais velho, que depois de seu falecimento succeder, & todos seus descendentes ao diante, preferindose sempre o varão à femea, & o filho do filho mais velho ao filho segundo, preferindose sempre o macho à femea.*

430 Hæc sunt institutionis formalia verba, ex quibus satis videtur institutorem vocasse non solum filias, sed etiam omnes descendentes; unde affirmat A. sibi esse adjudicandum maioratum cum habeat vocationem expressam per verba illa: *Descendentes*; cum sit non solum descendens ab institutore, sed etiam ab ultimo possessore Ioanne, cujus filia invenitur; & etiam quia per illam exclusa reperitur expresse amita, cum institutor affirmet præferendum esse filium patruo: opponitur tamen contra A. esse illegitimam, & ex hoc defectu censerem exclusam, quod si non daretur, admissam esse sine dubio affirmant omnes; videamus ergo an illi noceat illegitimitatis defectus.

431 Illegitimum in vocatione filiorum non esse admittendum ad maioratum tenent *Molin. de primogen. lib. 1. cap. 4. num. 48. & lib. 3. cap. 3. num. 45. Martha de success. legali p. 1. q. 18. num. 1. Avendan. in L. 40. Tauri n. 43. gloss. 11. Alvarad. de coniectar. mente defuncti cap. 3. num. 75. Mier. de maiorat. p. 2. q. 2. num. 1. Castilb. controu. lib. 5. cap. 82. num.*

41. & 47. *Tiraquel. de jure primog. q. 34. n. 1. & de nobilitate cap. 15. num. 11. Agyd. de privileg. & jure honest. art. 16. n. 17. Phæb. p. 1. dec. 32. num. 12. & dec. 57. num. 27. & p. 2. dec. 133. num. 7. & dec. 171. num. 28. Percir. dec. 54. num. 4. Reynos. obser. 33. num. 4. vers. tamen, Flores variar. q. 16. num. 2. & ad dec. 24. Game in princip. qui omnes, & alij quam plurimi satis referuntur à Patrono R. in rationibus fol. 303. cum seqq. & fol. 395. Adducitur etiam contra A. autoritas rei iudicatæ per sententias fol. 173. & vers. & fol. 220. ubi multa in deliberationibus sap. DD. notatu digna inveniuntur: faciunt etiam contra illegitimitatem illa vulgaria, quod maioratus ideo fuit institutus ad conservandam nobilitatem, familiam, agnationem, ut colligitur ex Ord. in lib. 4. tit. 100. & quæ asserit doctus R. patronus, quæ omnia non dantur in filijs illegitimis, in quibus nec nobilitas, nec agnatio, neque familia conservatur, ut satis ex dictis apparet ab eodem patrono, ex quibus videtur A. esse exclusam.*

Fateor sane me valde perplexum in hoc puncto extitisse, & multoties in hoc negotio excogitasse ob auctoritatem tantorum DD. sed si inter illos meum licet interponere iudicium, semper in favorem A. meus pendit discursus, & moveor ex auctoritate, & rationibus adductis à DD. nempe à *Cald. cons. 9. Larrea dec. 32.* qui omnes mille alijs referunt, & tradunt, & multa quæ ibi videri possunt, & quæ *Gusman. veritat. juris, veritat. 5.*

Neque meo iudicio obstant in contrarium considerata, quia DD. affirmantes filias illegitimas non admitti ad maioratus successione loquuntur casu, quo in institutione vocantur, vel filij simpliciter, vel filij, & descendentes: patet ex *Molin. de primogen. lib. 3. cap. 3. num. 45.* ibi: *Credimus ad primogenij successionem, in quo filij simpliciter vocati sunt*; qui est caput, & principalis Author hujus opinionis, ad quem omnes alij referuntur, ut est *Alvarad. loco citato, & Castilb.* & alij: qui omnes, ut ex illis satis apparet, semper loquuntur casu quo in institutione vocantur filij, vel filij, & descendentes; qui quidem casus valde dissimilis est à nostra hypothesi, quia ut patet ex verbis institutionis vocatur tantummodo filius numero singulari, ut patet ibi: *E seu filho*; & postquam relicta fuit vocatio filij, vocavit institutor alia diversa ratione descendentes, quin posuisset circumstantiam filiorum, ut patet ex verbis institutionis; & meo iudicio maxima datur differentia in uno

uno, atque in alio caſu ; quia vocatione filiorum ideo DD. affirmant non comprehendit illegitimos, quia iſti verè, & proprie non dicuntur filij, per *text. in L. filium definiimus*, & cum verba diſpoſitionum ſint accipienda in ſtricta ſignificatione, ideo filij ſub hac vocatione non comprehenduntur, quia de iuris rigore illegitimi non veniunt appellatione filiorum, ut ex omnibus patet.

433 At verò vocatio deſcendentium comprehendit omnes deſcendentes, tam legitimos, quam illegitimos, cum *Bartol.* & alijs quam plurimis tradit *Aug. Barb. de verbis appellativis, appellativ. 60. num. 8.* quamvis in natis ex damnato, & punibili coitu controverſum eſſe affirmet ; eſt namque hæc vocatio naturalis à jure naturæ, & non à jure Civili introducta, ut tenet *Bertach. in repertor. p. 2. lit. D. fol. mihi 83. in fin.* & in vocationibus deſcendentium, à jure naturali illegitimi continentur, ex *Peregrin. de fideiſcomiſſ. articul. 22 num. 89.* in hac namque vocatione naturaliter comprehenduntur omnes uſque ad infinitum, ex *Pelaes de maior. q. 6. p. 2. num. 118. Fuſar. de ſubſtit. q. 327. Menoch. conf. 585. num. 29. & conf. 1099. n. 14. & de præſumpt. præſumpt. 91. num. 6. Scovar de purit. q. 4. §. 1. num. 35.* innumerabiles in ſpecie maioratus tradit *Larrea dec. 32. n. 8.* quos non refero, quia ibidem videri poſſunt ; & cum hæc vocatio deſcendentium ſit magis ampla, & diverſa à vocatione filiorum, quæ eſt magis ſtricta, & DD. pro contraria traditi, & *text. in §. ex factō in L. ſiquis rogatus*, loquantur in conditione ſi ſine liberis, rectè ſequitur quòd cum in noſtro caſu non inveniatur vocatio filiorum, aliter eſſe dicendum.

Confirmatur hoc ex cauſa ; quia ſecundum *Ord.* formam in *lib. 4. tit. 100. §. 15. & fin.* non ſolum admittuntur ad maioratus ſucceſſionem filij ex legitimo matrimonio procreati, ſed etiam omnes deſcendentes, ut patet ex verbis, ibi : *E mandamos que ſe entenda naõ ſõmente nos filhos, & netos, mas tambem em todos os outros deſcendentes, em qualquer grao que ſeja, & em todas as outras peſoas, &c.* unde differentiam facit *Ord.* à filijs, & nepotibus ab alijs deſcendentibus ; ergo non immerito affirmo dari differentiam inter vocationem filiorum, & vocationem deſcendentium, cum prædicta *Ord.* eam faciat.

434 Deinde probatur differentia : quia *Ord.* in hoc §. loquitur ſimpliciter in deſcendentibus, & quando voluit ſub hac vocatione non comprehendere illegitimos, ſtatim exprimit, ut patet ex *Ord. d. lib. 4. tit. 100. in prin-*

cip. ubi agens de deſcendentibus ſtatim explicat, quòd habeant qualitatem legitimitatis ; ergo quando hæc qualitas non ponitur, & vocantur deſcendentes ſimpliciter illegitimi vocati dicuntur, aliter enim ſuperflua eſſet illa declaratio *Ord.* ut infra latius demonſtrabimus.

Neque dicas DD. allegatos à R. & affi- 435 ſtente etiam loqui in vocatione filiorum, & deſcendentium, & ita non procedere noſtram differentiam, cum adhuc affirmant in eo caſu eſſe excludendos illos illegitimos, ſed fateor ita colligi ex DD. ſed reſpondeo ideo dixiſſe differentiam dari inter vocationem filiorum, & deſcendentium ſimul, & in vocatione deſcendentium ſimpliciter ; nam cum vocatio filiorum, & deſcendentium habeat conjunctionem, *Et*, ſit inſeparabilis vocatio filiorum, & deſcendentium, & ita non poteſt verificari, niſi dentur ambæ circumſtantiæ ex natura dictionis, *Et*, quæ conjungit, ut tenet cum vulgaribus *Ang Barb. d. dictione*, & etiam quia verbum filij reſtringit generalitatem verbi deſcendentium, ut in ſpecie tenet *Fuſar. de ſubſtit. q. 327 n. 2. & conf. 2. n. 14.*

Replicabis: etiam in vocatione noſtri maioratus inveniri dictionem, *Et*, ut patet ex 436 verbis, ibi : *E todos ſeus deſcendentes*; unde videtur non bene ſtare prædict. diſtinct. ſed reſpondeo prædictam dictionem non ſemper eſſe conjunctivam, quia quando ponitur inter duas orationes, tunc non requirit cõcurſum copulativum, tunc enim ſolummodo inducit continuationem, ut cum multis tenet idem *Barb. dicit diction. 110. num. 10.* & quòd ſit inter diverſam orationem ſatis patet ex verbis institutionis, juncto exemplo, de quo idem *Barb. loco citato.*

Uterius hæc deſcendentium vocatio eſt 437 naturalis, & à jure naturæ introducta, ut ſupra late probavimus: atqui filij illegitimi attentato jure naturæ verè filij ſunt; eſt namque nomen naturæ ex dictis à *Peres lib. 4. Ord. tit. 1. verſ. hinc etiam eſt*; attentato namque tempore legis naturæ ante ſcriptas leges nulla erat differentia inter filias legitimas, & illegitimas, ut tenet *Justinianus in auth. quibus modis naturales efficiantur ſuis, coll. 7. in princip. & in princip. inſt. de jure naturali gentium, & civili*, hoc namque nomen filius eſt naturæ, ex *text. in L. tutelas in fine princip. ff. capite minut.* ideo attentato jure naturæ comprehendere naturales, quin obſtet *text. in L. filium definiimus ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni juris*; quia reſpondetur, hac in lege non tradi veram diſtinctionem filiorum, ſed quandam regulam, ſeu de-

terminationem, cum qua præsumimus, eum esse filium, qui ex viro, & uxore simul cum eo cohabitante nascitur, ut tenent multi traditi à Gabriel Pereir. *commun. tit. de præsumpt. concl. 14. Mascard. de probat. concl. 788. Duenh. regul. 344.* neque novum est utroque jure verbum, definimus, accipi pro decernimus, præsumimus, & definitionem pro regula, ex text. in *L. sius quoque, §. puto, ibi: Generalem definitionem, ff. hæredib. instit. ex L. mora ff. usur. junctâ explicatione Corras. lib. 1. miscelan. cap. 6. estque text. in L. omnis definitio ff. regul. jur. ut ex gloss. ibi notavit Carol. num. 58. Pinel. in rubr. de rescindend. p. 2. cap. 3. num. 28.* & ita explicant DD. hunc text. ut constat ex Alberic. & Corras. ibi Gom. in *L. 9. Tauri num. 2. Menoch. de arbitr. cas. 89. num. 19.* Ergo cum hæc vocatio sit naturalis, & filij illegitimi à natura tales vocentur, ideo naturales nominantur, recte sequitur in vocationibus naturalibus comprehendere, & ideo in vocationibus civilibus à lege introductis, ut est filiorum, DD. pro contraria parte adducti eos non comprehendere affirmant, cum à legibus civilibus sit inductum, quod filius proprie sit ex justis nuptijs procreatus, in *d. L. filium definimus*; & ita non immerito fecimus differentiam de qua supra; & cum illa respondetur sententijs fol. 173. & vers. & fol. 220. quia etiam in institutione fol. 177. semper fuit vocatus filius ex filio, tam ante vocationem descendantium, quam post illam, ut legenti apparebit; ideoque sap. DD. tunc temporis deliberantes naturalem excludendum esse judicarunt, & patet ex prima deliberatione fol. 188. ibi: *Et de filijs, & descendantibus fit mentio, & ex secunda ibi fol. 187. vers. Ex eo quia quando filij sunt vocati.* Ergo diversimode procedit prædicta sententia, cum nostra institutio loquatur tantum de descendantibus, quando habeat connexam, & conjunctam filiorum vocationem. Secunda sententia eodem modo procedit, & videtur in prima deliberatione fol. 220. ibi: *In qua simpliciter filij vocati sunt.* Ergo cum diversam habeant formam in institutione nihil faciunt, cum à diversis non fiat illatio.

438 Confirmatur hoc; quia sumus in dispositione hominis, in qua verba sunt intelligenda proprie, ut tenet Pereir. *de Castr. dec. 116. num. 2. Peregrin. de fideicom. art. 21. n. 17. Valensuel. cons. 23. num. 104. Gam. dec. 305 aliàs 308.* & in qua verba, quibus fit mentio alicujus personæ cum aliqua qualitate, debent intelligi de eo, qui habet vere, & naturaliter illam qualitatem per text. in *L.*

fin. Cod. bis qui rem ætat. Larrea dec. 24. n. 18. ibi: Testantium verba semper sunt in sensu, & significatione naturali non civili: Carranc. de part. legitimo cap. 2. §. 4. Ergo cum vocatio descendantium vere, & naturaliter, & proprie comprehendat illegitimos, ut diximus supra, nihil mirum quod in nostro casu illegitimum admittendum esse dicamus, cum vocentur descendentes.

Secundo ex eo nihil, quoad me, inducunt DD. traditi pro contraria; quia ut ex illis videtur loquuntur in Regno Hispaniæ fundati in lege illius Regni, *L. 2. tit. 15. part. 5.* quæ est expressa in verbis, ibi: *Que huviesse de su muger legitima*; ut ex omnibus DD. satis colligitur, & ex illis videri potest; ergo cum simus in nostro Regno, in quo non debemus stare per leges aliorum Regnorum, nihil mirum, quod aliter judicemus, cum hoc idem teneat *Castilh. controvers. p. 2 lib 5. cap. 82. num. 42. vers. Cald. Pereir. &* quamvis dicas hoc idem teneri in nostro Regno per DD. illius, ex illis tamen videbis hanc proponere quæstionem tanquam traditam ab Hispanis, & etiam loqui in casu in quo filij sunt vocati.

Ego vero ex hac lege Hispaniæ confidero non bene colligi ex illa filios illegitimos esse excludendos; imo potius ex illa infero esse expresse, vel ad minus tacite vocatos: quia ut ex illa videbis in princip. quando agit tantummodo de particularibus, & de successione parentum, ponit hæc verba: *el hijo mayor,* quin ponat aliquam circumstantiam; postea vero agendo de successione Regni, tunc non solum ponit verba illa, *hijo,* sed addit verba illa: *que huviesse de su madre legitima;* ergo cum in hoc casu ad excludendum illegitimos, quia agebatur de Regni successione, expresse vocasset filios natos ex legitimo matrimonio, sequitur in alio casu velle illegitimos admittere; exceptio namque firmat regulam in contrarium, & simile, & meo iudicio ratio differentiarum erat; quia in successione Regni cum sit maior dignitas, ideo excluduntur illegitimi, ut tenet *Valasc. de just. acclamat. pag. 378. num. 6. & pag. 398. num. 41.* in alijs vero successione non isti excluduntur, cum natus ex nobili fruaturnobilitate patris per legem ejusdem Regni, *L. 1. tit. 11. part. 7.* tenet *Peres lib. 4. Ord. tit. 1. vers. contrarium tamen,* & refert *Greg. Lop. &* alios, & etiam verba ejusdem legis; & tenent quamplurima tradita per *Gusman. verit. jur. verit. 5. per totam:* ergo perperam ex Hispaniæ lege deceditur esse illegitimos exclusos, cum ex lege expressa ejusdem Regni patris nobilitatem habeant, & hoc

& hoc quoad Regnum Hispaniæ, in quo etiam invenitur clauſula illa, *mayor*, quæ multum facit.

440 In noſtro vero Regno, meo iudicio, videntur illegitimi expreſſe vocati, quamvis non ſit per verba expreſſa, tamen ex coniecturis; quia ſi attenter legatur *Ord. lib. 4. tit. 100.* in toto titulo non loquitur de filiis legitimis, niſi in princip. tituli, quando agitur de repræſentatione, tunc enim ſemper prædicta *Ord.* vocat filios, & descendentes legitimos, poſtea vero de maioratum ſucceſſione agendo, nunquam uſus fuit legiſlator de vocatione filiorum, neque de circumſtantia illegitimitatis, ut patet in §. 1. ubi loquitur per verba, *frater, ſoror, & parens*; & in §. 2. ubi eadem forma, nec verbum quidem invenitur circa legitimitatem; ſed uſus fuit legiſlator per verbum, *parens*, & ſic de ceteris uſque ad finem tituli, & §. *ultim.* loquutus fuit per verbum, *todos os outros descendentes*; quam plurima infero ex hac *Ord.* hac forma diſpoſita in favorem A. Primum, quòd in omnibus vocationibus cum legiſlator non poſuiſſet verbum, *filhos*, neque verbum, *legitimos*, ſed ſemper verbum, *parentes*, & verbum, *descendentes*; quæ vocationes ſunt generales, & naturales comprehendentes omnia, quæ veniunt à jure naturali, ut ſupra demonſtravimus, ſequitur expreſſe legiſlatorem vocaſſe illegitimos incluſos in prædictis vocationibus.

441 Secundo colligo ex prædicta *Ord.* eſſe expreſſe admiſſos illegitimos, quia ut patet in princip. expreſſe *Ord.* vocat natos ex legitimo matrimonio, quando agit de jure repræſentationis, tanquam advertens, quòd ſi hoc in illa diſpoſitione non expreſſiſſet, etiam illegitimi admitterentur in jure repræſentationis, ſed cū hoc noluiſſet legiſlator ex illa ratione, quia illegitimus non poteſt patrem repræſentare cum qualitatibus datis in eodem patre, cum illi deficiat qualitas data in patre nempe legitimitatis; ideo expreſſe decidit, in illo caſu repræſentationis requiri, quòd perſona repræſentans ſit legitima, nata ex legitimo matrimonio; & cum hoc expreſſiſſet, jam diſtinctionem fecit, & demonſtravit in alijs vocationibus factis, descendentium, & ſimilium, comprehendere etiam illegitimos, cum in eis non exprimitur, quòd ſint legitimi, neque inveniatur ibi vocatio, neque nomen filiorum, ſed ſemper vocatio fratrum, parentum, & descendentium, ut ex prædictis locis late videbitur; exceptio namque firmat regulam in contrarium, & in hoc caſu habet locum argumentum à contrario.

Tertio colligitur ex prædicta *Ord.* quòd 442 quando filij naturales, ſeu illegitimi non inveniuntur expreſſe excluſi, eſſe admittendi ſub vocatione parentum, ſeu descendentium, & hoc comprobo ex multis deductis ex prædict. *Ord.* Primum, quia ut hic patet in princip. excluſi expreſſe videntur, & ſi iſti generaliter eſſent excluſi, ſuperflua eſſet hæc expreſſio, & in peritis non debent admitti ſuperflua, ut notum eſt. Secundo, quia juxta *Ord. in §. 3.* deciditur, quòd diſpoſitum in §§. *antecedentibus* ſervetur, niſi aliter à teſtatore fuerit diſpoſitum, & cum antea ſit diſpoſitum, quòd ſuccedat in maioratibus parens conſanguineus proximior ultimi poſſeſſoris, cum ſit de ſanguine inſtitutoris abſque alia declaratione, & hæc circumſtantie dentur in filiis illegitimis, qui ſunt conſanguinei proximiores ultimi poſſeſſoris patris, & de ſanguine inſtitutoris, quòd negari non poteſt, cum ſanguis non proveniat ex matrimonio, ſed ex generatione naturali, recte ſequitur decidi in *Ord.* quòd admittantur illegitimi, quando aliter diſpoſitum à teſtatore non ſit; & cum in hoc caſu non diſponatur per verbum, *filhos*, ſed per verbum, *parente*, & de ſanguine, admitti dicendum eſt. Tertio, quia in præd. *Ord.* quando in §. 4. agitur de ſucceſſione bonorum Regiæ Coronæ, cum in eis non admittantur illegitimi per *Ord. lib. 3. tit. 35. §. 12.* ſervari diſpoſitum in *Ord. lib. 2. tit. 35.* expreſſe ſtatim deciditur, quali diceret; certum eſt in maioratu ſuccedi illegitimos, ideo cum voluntas ſit, quòd non ſuccedent in his bonis, decidemus expreſſe hanc dubitationem, quævis jam in hoc caſu eſſet diſpoſitum, quia dubitaretur utrum per hanc *Ord.* ut ſequentem, illa anterior cenſeretur derogata. Quarto, quia ut patet ex prædicta *Ord. lib. 2. tit. 35. §. 12.* dubitatum fuit, an bonis Regiæ Coronæ ſuccederent illegitimi per illam vocationem filiorum, ut patet d. §. 12. ibi: *Terceira duvida, ſe a dita Ley haveria lagar no filho, ou neto natural, & ibi: Ou por nomeação feita pelo pay em ſeu teſtamento, nomeando-o por filho*: ergo non eſt hoc indubitatum, imo potius videntur multoties expreſſe excluſi, ubi leges volunt non eſſe admiſſos; quòd evidenter ſuadet, ut admittantur in illis caſibus, in quibus expreſſe non inveniuntur excluſi.

Quarto moveor ex prædicta *Ord.* quia ut 443 ex illa patet, agendo de jure repræſentationis ait, quòd in descendentibus detur repræſentatio, ſed ſtatim declarat procedere in descendentibus legitimis, ut patet ibi: *De maneira que o filho, & ſeus descendentes legitimis*;

443 *legitimos*; & ideo expressit, quia cum hæc vocatio descendendum sit naturalis, & in illa intelligantur etiam illegitimi, quia repræsentatione excluduntur, ideo expressit non intelligi vocationem factam in *Ord.* de illis illegitimis, & sequitur quod quando vocantur descendentes absque expressione legitimitatis, comprehendi illegitimos, & cum ita ad maioratus successionem vocentur descendentes in prædicta *Ord.* §. 15. sequitur ex prædicta *Ord.* esse expresse vocati illegitimi: idem etiam patet ex prædicta *Ord.* in princip. ubi etiam loquitur in descendentes addita circumstantia legitimitatis, ut patet ibi: *Descendentes legitimos*; quod confirmo ex repetitione additionis legitimitatis, nam tripliciter agens de descendentes semper expressit legitimitatis circumstantiam, cum tamen jam dispositum esset jus repræsentationis solummodo clausulam obtinere in legitimis, & cum hæc circumstantia toties repetita inveniatur, sequitur, quod quando non invenitur, intelligi sub descendendum vocatione illegitimos, & veram esse distinctionem à nobis supra consideratam.

444 Quod confirmo, quia si vocatio descendendum non comprehenderet illegitimos, superflua esset illa repetitio toties facta à nostro legislatore in princip. legitimitatis, cum etiam in §. 15. illa descendendum vocatione uteretur: atqui illa usus fuit ad declarandum solummodo illegitimos comprehendi in repræsentatione; ergo sequitur quod quando non declaratur, comprehendi illegitimos, cum in legibus non dentur verba superflua, & per consequens veram esse nostram distinctionem.

445 Quinto colligo ex prædicta *Ord.* quod vocatio filiorum non excludit illegitimos; quia prædicta *Ord.* agendo de filiis, ut ex illa videtur, cum voluisset in repræsentatione admittere solummodo legitimos, expressit circumstantiam legitimitatis, quod aliàs non esset necessarium, si sub vocatione filiorum illegitimi non comprehenderentur; idem deducitur ex *Ord.* lib. 2. tit. 35. §. 12. ergo cum in institutione nostri maioratus vocentur descendentes simpliciter absque circumstantia legitimitatis, indubitatum videtur meo iudicio, esse admittendos illegitimos, & per consequens A. cum ultimi possessoris sit filia, & ita proximior, & de sanguine institutoris, ut requirit *Ord.* lib. 4. tit. 100. §. 2.

446 Sexto colligo ex eo, quia secundum prædictam *Ord.* lib. 4. tit. 100. §. 5. quando disponitur, quod si duo maioratus fuerint conjuncti ratione alicujus matrimonij, succedat

449 filius maior natus, & secundo natus in alio, non loquitur in vocatione descendendum, quia cum agatur de re virtute matrimonij conjuncta, ideo legislator loquutus non fuit per vocationem descendendum, sed per vocationem filiorum cum circumstantia maioritatis: & si dicas quod *Ord.* in §. 8. etiam fuit loquuta per verbum, *descendentes*, ut ex illa videtur; attamen statim jungit circumstantiam illam, nempe, quod sint tales descendentes, in quibus effectum habere possit prædicta dispositio, ut expresse patet ex verbis *Ord.* ibi: *Omnes descendentes, nos quæ possit habere effectum a divisione, & separatione*; unde cum in omni casu, in quo *Ord.* voluit quod descendendum vocatione non intelligeretur de illegitimis, statim expressisset, sequitur à fortiori, quod casu in quo non expressit, voluit de illis intelligi, & cum in nostro maioratu non sit aliquid contra illos expressum, imo inveniatur vocatione descendendum, sequitur esse admittendos, cum simus in dispositione regulari, de qua *Ord.* lib. 4. tit. 100. §. 2.

In favorem A. considero etiam verba institutionis, ubi quando institutor loquutus fuit in matrimonio, tantummodo vocavit filium numero singulari, non vero filios numero plurali; quæ quidem vocatione numero singulari est stricta, & ad illum tantum filium, non vero ad alios extenditur, præcipue cum verba teneant circumstantiam illam, ibi: *E seu filio*, in quibus terminis hæc vocatione est restrictiva, & non potest ad alios extendi ex traditis à *Fusar. de substitut. q. 327. num. 2. cum seqq. usque ad num. 10.* ubi multa congerit; unde cum institutor agens de matrimonio solummodo vocasset filium ex eo natum, & postea in diversa oratione vocasset descendentes, quæ vocatione est naturalis, & ampla ex supradictis, & traditis à *Fusar.* ubi supra *num. 5. cum seqq.* satis apparet institutorem velle admittere illegitimos, siquidem agendo de filiis statim se restrictit ad vocationem filij numero singulari; quia ex illo matrimonio tunc celebrato certum est nolle illegitimum, & ideo demonstrat ulterius non cogitasse de filiis, neque de legitimitate, cum non vocasset per verbum, *filios*, sed descendentes in communi.

Dices etiam in vocatione descendendum 448 reperiri verba illa, *seus*, & ita eodem modo esse dicendum: sed respondeo cum *Fusar. n. 10. cum seqq.* limitari in vocatione descendendum, cum sit amplissima, & solummodo restringi ad descendentes illius personæ vocatæ, non autem eodem modo atque in filij vocatione. Con.

449
450
451

449 Considero etiam, quod institutor in omnibus se voluit conformare cum dispositione *Ord. lib. 4. tit. 100.* modo supra explicato, quia prius agendo de matrimonio vocavit filium legitimum ex ipso matrimonio natum, ut videtur in verbis ibi: *Da dita senhora D. Maria do Rio, & seu filho mais velho, que depois de seu falecimento succeder;* eodem modo, quo disponitur in *Ord. d. tit. 100. §. 6.* ubi agendo de matrimonio admittuntur solummodo legitimi, & quamvis loquatur in descendantibus est cum illa qualitate, quod sint tales, ut succedere possint, ut supra notavi; postea vero quando institutor cogitavit de illegitimis illam vocationem posuit descendantium, se conformando cum dispositione *Ord. in §. 2. & 15.* ut supra late expendimus. Ultimo tandem quando institutor voluit declarare quaestionem de patruo, & nepote, tunc usus fuit vocatione filiorum in forma disposita in *Ord. d. tit. 100. in princip.* in qua ad representationem tantummodo admittuntur legitimi, & cum institutor has fecisset differentias in vocationibus, satis constat omnia praemeditasse, & ideo in omnibus casibus posuisse verba propria significativa, & declarativa suae voluntatis, observando semper dispositionem *Ord.* ut supra expendimus.

450 Considero tamen in favorem A. quod quando institutor cogitavit de concurrentia inter masculum, & faeminam, cum antea in principio esset loquutus de filio, quia agebatur de matrimonio, & postea fuisset loquutus de descendantibus, & ultimo esset loquendus de filiis in concurrentia de patruo, & nepote, cum voluisset explicare concurrentiam masculi, & faeminae, non fuit loquutus per vocationem filiorum, sed illa ponit verba post vocationem descendantium, quin aliam constituat orationem, sed successive ita disponit ibi: *Preferendo sempre a femea;* non enim dixit: *Preferendo o filho a filha,* ut fecit postea in concurrentia patruo, & nepotis ibi: *Preferendo o filho do filho mais velho ao filho segundo;* & haec diversitas verborum in clausulis conjunctis, & successivis non sine misterio fuit facta: merito ergo dicimus esse illegitimos admissos per voluntatem, & vocationem institutoris, & per *Ord.* in qua illegitimi videntur admissi, ut supra notavimus.

451 Neque pro R. facit illa allegatio, nempe esse sororem ultimi possessoris, & descendantem ab institutore, & illegitimos solummodo esse admittendos, casu, quo non extent transversales legitimi cum verbis, *Larrea alleg. 32.* quia respondetur allegationem, &

decisionem *Larreae* procedere quando vocantur in institutione filij, ut videtur ex titulo decisionis, & procedit distinctio a nobis supra facta; deinde ut tenet *Azeved. conf. 24. num. 28. & 33.* ubi iudicatum refert in favorem illegitimi contra transversalem descendantem.

Neque obstant illa vulgaria contra illegitimos apposita, nempe maioratum institutionem esse ad conservationem familiae, & honoris, quae omnia in illegitimis non dantur; quia respondetur, quod quidquid sit de jure communi, tamen de consuetudine, & de jure Regni, tam Hispaniae, quam nostri, illegitimi sunt capaces honoris paterni, & ejus gaudentur privilegio, & nobilitate, ut tenet *L. 1. part. 7.* quam supra expendimus, & tenet *Gregor. Lop. ibidem, & Didac. Peres tit. 1. lib. 4. vers. contrarium, Otalorus de nobilit. 3. p. partis principalis, cap. 3. num. 3. Boer. dec. 117. num. 20. Molin. de primog. lib. 2. cap. 14. num. 18. Micr. de maiorat. 2. p. 9. 2. Flores de Mena lib. 1. variar. 9. 16. art. 20. Larrea dec. 32. Molin. de justit. disp. 173. Castilh. contrav. lib. 5. p. 2. cap. 82. & tom. 4. cap. 22. num. 152. Gam. dec. 312. n. 4. Valasc. de partit. cap. 13. num. 171. refert, & sequitur *Carvalh. ad cap. Raynald. de testam. 9. 1. num. 244.* & apud nos est *Ord. lib. 5. tit. 92. §. 4. ad fin.* ubi expresse deciditur, quod illegitimi possunt arma gestare gentilitia, & tenent quamplurimi relati a *Barb. in praedicta Ord.* & tenent etiam *Spin. de testam. gloss. 16. num. 24. Tiraq. de nobilit. cap. 15. num. 20. Palcot. de natis, & spur. cap. 55.* deinde de consuetudine naturales admittuntur, ut tenent omnes supra citati ad nobilitatem patris, & tenet *Phab. dec. 55. n. fin.* ubi ait *Ord. lib. 2. tit. 35. §. 12.* per consuetudinem recessisse jam ab aula, quamvis melius illam solummodo ad bona Regiae Coronae restringat *Carvalh. ad cap. Raynald. p. 1. num. 244. de testam. Cald. conf. 9. num. 4.* & de consuetudine admittente illegitimos ad nobilitatem patris, tenent *Guid. dec. 508.* quae incipit, *An bastardus;* plures refert *Tiraq. de nobilit. cap. 15. num. 25. Guilhelm. in cap. Raynunt. num. 35. in princip. de testam. insignis praeceptor Godinhus in cap. Rayn. n. mihi 164.* & cum consuetudo in materia successione multum operetur, ut tenet *Acursius in L. ex facto §. si quis rogatus, in verbo voluntate, ibi: Et Regionis consuetudo, ff. ad Trebel. L. si servus plurium, §. fin. ibi: Consuetudo deinde Regionis, ff. legat. 1. Mantio. de conjectur. ultim. volunt. lib. 12. tit. 17. n. 16. Larrea dec. 32.* sequitur saltem de consuetudine gaudere illegitimos patris nobilitate.*

453 Deinde non solum de consuetudine, sed ex Ord. quæ apud nos est municipalis Lex, legitimi gaudet patris nobilitate; quia Ord. d. tit. 92. §. 4. illis permittit, quod possint arma gestare per verba illa, ibi: *Eos bastardos haõ de trazer as armas com sua quebra de bastardia, segundo ordem de armaria.* Unde manifeste patet illis quoque concessisse, ut sequantur nobilitatem parentum, à qua tanquam antecedente necessario pendet dicta Lex armorum, & posse uti cæteris nobilitatis insignibus, & ornamentis, juxta Ord. d. tit. 92. statim in princip. ubi legislator agens de illis, qui armorum insignibus utuntur, sibi ipsis competentibus ostendit ea provenire ex factis honorabilibus, atque ita supponit nobilitatem armorum dictæ delationi tanquam antecedens necessarium præcedere, ut ibi: *Como os brazoens das armas, & appellidos se daõ àquelles que por honrosos feitos os ganbaõ, sejaõ certos sinaes de sua nobreza, & honra;* atque concessio uno, censentur concessa omnia media necessaria ad illud consequendum, & sine quo conservari nequit, neque existere ex reg. text. in L. ad rem mobilem 56. L. ad legatum 62. juncto illius summario ff. procurat. L. quidam 57. in fin. ff. rei judicat. L. 2. in princip. ff. jurisdict. omnium jud. Cap. præterea 5. de officio jud. delegati, Menoch. remed. 1. recuperand. à n. 362. & remed. 6. num. 49. & de arbitrar. lib. 1. q. 78. num. 38. & lib. 2. cas. 112. à n. 18. Tuschus practicar. tom. 1. lit. A. concl. 77. August. Barb. qui plura congerit in collect. ad dict. cap. præterea num. 2. ergo concessio, quod arma gestent, etiam concessum videtur, quod gaudeant nobilitate patris; & de consuetudine tenent ultra citatos Paleot. in tract. de notis, & spur. cap. 59. cum seqq. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 24. num. 1. vers. quod vero, Agyd. de privileg honestatis art. 13. à n. 43. quam considerationem etiam tenet idem præceptor Godinbus ubi supra; deinde Ord. hanc concedit nobilitatem descendantibus, & cum hæc vocatio sit amplissima, ut supra late diximus, & comprehendat illegitimos, dicendum est ex Lege Regia esse præmissum illegitimis frui patris nobilitate, siquidem permittitur illius arma gestare; neque satisfacit responsio præstita à docto R. patrono de diminutione imposita ab Ord. d. §. 4. quia hæc differentia non minuit nobilitatem; quia etiam Ord. in d. §. 4. facit differentiam inter fratres natos ex legitimo matrimonio, & inter alias personas, & nec ideo dicendum est illis minui dignitatem, seu nobilitatem: ergo nihil facit responsio præstita; deinde experientia nos docet, nam quam-

plurimæ familiæ existunt nobilissimæ descendentes ab illegitimis, & quamplurimi sunt maioratus ab eisdem possessi, & quamplurimæ existunt sententiæ in similibus prolatae; die namque duodecima Mensis Novembris hujus anni expeditus fuit in Senatu processus inter partes Antonium de Torres Manso, & Emmanuelem de Abreu Mafso oppidis de Castello de Vide, in quo prolata fuit sententia in favorem illegitimi per sapientissimum D. antecedentem, in quo processu sententiam scripsi, quamvis ex alia ratione cum de illegimitate tunc non disputassem, & in prædicto processu quamplurima alia exempla adducebantur in hoc Senatu judicata.

Neque etiam obstat, quod illegitimi non sint de familia, cum in illis non conservetur; quia R. quod etiam familia non conservatur in feminis, cum sint familiæ finis, & tamen admittuntur quando non reperiuntur expresse rejectæ.

Conducit in favorem A. dictio illa, *70-455 dos*, qui namque omne dicit nihil excludit, & cum institutor vocasset omnes descendentes, satis apparet velle comprehendere non solum legitimos, sed etiam illegitimos, quod colligitur ex vi dictionis, *omnis*, ut videri potest ex Aug. Barb. d. dict.

Ex his namque jam manifeste apparet maioratum pertinere A. & non esse deferendum assistenti, tam ex dictis in princip. deliberationis, quam ex eo quia assistens fuit exclusus ad agendum de suo jure, ut patet ex decreto fol. 71. vers. à quo nec gravamen, nec appellatio fuit interposita; postea per petitionem fol. 102. postulavit assistens quod admitteretur ad assistendum, & agendum de suo jure, sed fuit exclusus de suo jure tractare, ut patet fol. 106. & solummodo fuit admissus tanquam assistens; plane assistens solummodo potest defendere patrem, cui assistit, ut tenet Ord. lib. 3. tit. 20. §. 32. Cov. pract. cap. 13. à num. 1. Cabed. p. 2. dec. 97. à num. 13. cum seqq. unde solummodo assistens potest agere de defensione R. non vero de jure suo edocere, quia solum potest allegare, quod R. non allegavit, & cum hoc cognovisset doctus assistentis patronus in prima instantia, ideo de jure assistentis, nec verbum quidem fuit loquutus, ut patet fol. 315. vers. & 340. unde cum judex judicasset contra formam Ord. & ultra petita, & etiam contra illud quod jam decreverat.

Cum assistens esset exclusus ad agendum de jure suo, venit in hac parte sententia revocanda, & superfluum fuit postea in hac instantia agere de jure assistentis, quod tunc pro-

procederet, ſi fuiſſet admiſſus ad agendum de proprio jure, quòd tamen non fuit, & ideo de hoc jure non curabo, maxime cum maioratum A. pertinere dicam quoad proprietatem; quoad fructus ſolummodo R. condemnarem in illis à litis conteſtatione, cum ad hoc ut detur condemnatio ab indubitata occupatione requiratur mala fides, quæ non datur in R. tam ex fragilitate lexis, quàm etiam ob contingentiam, cum detur juſtus error ob defectum illegitimitatis, & ita bonam fidem habere R. puto, præcipue cum A. per tot temporis ſpatium ſe tacuiſſet, quin maioratum poſtularet, cum extitit in hacmet Civitate; & hoc modo judicarem.

Sed quia poterit contingere quòd ſap. DD. ſeqq. placeat, ut de jure aſſiſtentis edoceatur, illeque acriter, & acerrime poſtulet, ut de ſuo jure diſputetur, ut patet à fol. 411. verſ. cum ſeqq. de eo tractabimus, ne aliquid indeciſum dimittamus.

458 Poſtulat aſſiſtens, quòd ſibi adjudicetur maioratus poſt mortem R. tanquam proximior legitimus, & descendens ab iſtitutore, ut patet ex articulis oppoſitionis fol. 51. cum ſeqq. arboremque generationis poſuit fol. 53. ſed ex ipſamet patet juſ non habere adhuc caſu, quo maioratus ad R. pertineret, & A. reſpectu R. fuiſſet excluſa, quòd contrarium judico; ſed autumo nunquam A. eſſe excluſendam reſpectu aſſiſtentis; & primo moveor, quia iſtitutor vocavit omnes descendentes, quæ quidem vocatio comprehendet omnes uſque ad infinitum, ut ſupra demonſtravimus, fateturque ex adverſo, ut patet ex rationibus R. ſolummodo excluſi illegitimos, reſpectu descendentium habentium legitimatis circumſtantiam, & ita tenent omnes DD. pro contraria adducti: atqui aſſiſtens non eſt descendens ab illuſtriſſima D. Maria, ſed tranſverſalis, quia eſt filius fratris ejuſdem, ut patet ex arbore ab aſſiſtenti formata; ergo caſu quo maioratus ad R. pertineat, per ejus mortem ad A. & non ad aſſiſtentem pertinere dicendum eſt. Secundo moveor, quia iſtitutor vocavit omnes descendentes per dictionem illam, *omnes*: hæc dictioneſt generaliſſima, & nihil excluſit, ut demonſtravimus; ergo deficientibus descendentibus legitimis dubitari non poteſt eſſe expreſſe vocatos illegitimos comprehenſos in dictione, *omnes*; & cum aſſiſtens non habeat qualitatem descendentis, non poteſt excluſere A. quæ habet qualitatem expreſſe dilectam ab iſtitutore, & ſolummodo eam poterit excluſere ille, qui eandem habuerit qualitatem.

Pars II.

Tertio moveor, quia iſtitutor vocavit descendentes, & prima vocatio oſtendit magnopere voluntatem diſponentis, ex *Valasc. conſul. 161. num. 6.* & cenſentur magis dilecti iſti vocati, & d. *Valasc. num. 2. & 3.* & vocati expreſſe ſemper præferuntur, *L. cum ita §. in fideicom. ff. de leg. 2. ubi gloſſ. verbo nominatos, Phæb. p. 2. dec. 176. num. 41. Peverir. dec. 115. num. 1. Surd. conſ. 458. n. 58.* hæc namque expreſſa vocatio maiorem inducit effectum erga vocatos, ex d. *§. in fideicom. L. Publicus, §. ſin. ff. condit. & demonſt. L. Lucius o 2. ff. hæred. inſt. Molin. de primog. lib. 4. cap. 4. num. 32. Peregrin. de fideicom. art. 14. num. 47. Caſtilib. contro. tom. 3. cap. 115. num. ſin. & tom. 5. cap. 93. n. 17. Fufarius dec. 359. Menoch. conſ. 200. à num. 9.* & alij innumerabiles; neque de hoc dubitari poteſt: ergo quoties extiterint descendentes non poſſunt admitti tranſverſales, & cum A. ſit descendens, & aſſiſtens tranſverſalis, non poteſt iſte illam excluſere; & ita reſpondetur argumento facto in articulis oppoſitionis ex verbis iſtitutionis, ibi: *Parente. mais chegado*; cum hæc vocatio ſolummodo ſit ad caſum, in quo non exiſtant primi vocati, qui ſunt descendentes omnes, ut patet ex iſtitutione. Quarto moveor, quia in ſucceſſione maioratus ubi primum ingreditur una linea, non ſit tranſitus ad aliam, dum exiſtunt aliqui de illa linea, quæ intrantiam habuit, ex *Molin. lib. 3. cap. 6. n. 29. cum ſeqq. Menoch. conſ. 1082 n. 9. Gratian. forenſ. cap. 436. num. 12. Caſtilib. contro. lib. 5. cap. 93. n. 5. additio. ad Molin. lib. 3. cap. 6. num. 30. & ſeqq.* & ſucceſſio ſemper linea recta defertur, ex *Molin. de primog. lib. 11. cap. 2. num. 12.* & faciunt adducta per A. fol. 59. cum ſeqq. Ergo cum A. ſit in linea, quæ ingreſſum habuit in linea à teſtatore magis dilecta, cum filium habuiſſet, ut patet ex arbore, non poteſt fieri tranſitus ad lineam aſſiſtentis, cum ſit diverſa. Quinto moveor, quia præſens maioratus fuit iſtitutus ad illuſtriſſimam D. Mariam, ut patet ex verbis iſtitutionis, ibi: *De bens de morgado da dita ſenhora D. Maria*; & poſtea poſt ejus mortem fuit vocatus ejuſdem filius, ut patet ibi: *E ſeu filho*; poſtea vero poſt mortem iſtius ſunt vocati ejus descendentes, ut patet ibi: *E todos ſeus descendentes*; vocando ſemper descendentes ejuſdem illuſtriſſimæ D. Mariæ, quin ejus pater in ſui descendentiâ aliquid diſpoſuiſſet, ſed ſemper uſus fuit per relativum, *ſeus*, & procedunt regula vulgaria relativorum, & quæ late in ſpecie tradit *Fuſar. de ſubſtit. q. 327. per tot. & q. 351. num. 27. cum ſeqq.*

Ppp

ſeqq.

seqq. & q. 321. à num. 97. ubi affirmat, quòd dictio relata ad certas personas perpetuo inter eas operatur, & ad alias extendi nequit, & multa congerit, & allegat. Sexto moveor, quia institutor neque suos descendentes, nec descendentes Mariæ vocavit, quia quādo de illa agit per ejus mortem vocat tantummodo ejus filium numero singulari, ut jam notavimus, quæ vocatio extendi non potest, ut ex *Fusar.* diximus; postea vero agendo de descendentes, vocat descendentes ex filio Mariæ, ut patet ibi: *E todos seus descendentes*, quod fecit in diversa oratione, ut etiam notavimus. Septimo moveor, quia institutor noluit maioratum instituire ad perpetuitatem suæ descendentiæ, sed ad descendentiæ Mariæ ejus filia, & ejus filiorum, & patet evidenter: nam constat institutorem habere duos filios, unum masculinum, à quo descendit assistens, & fæminam, in qua maioratum instituit, & nemo dubitare potest plus conservari descendentiæ institutoris in linea filij masculini, quàm filia fæminæ, cum per fæminas non conservetur familia: atqui institutor maioratum instituit ad descendentes ex fæmina, & non ad descendentes ex masculino, cum tamen extitisset; ergo patet nolle suam, sed illustrissimæ Mariæ descendentiæ; & consequenter inferitur, quòd quamvis assistens sit descendens ab institutore, cum iste non suos, sed illustrissimæ Mariæ vocasset descendentes, vocando omnes descendentes, & plus istius amasset lineam, nullum jus habere assistentem adhuc casu, quo R. maioratus fuisset adjudicatus, cum adhuc extet A. quæ ab assistenti minime excludi debet. Vlyssipone 17. Decembris 1671. D. Carvalho.

459 In primis opponenti non defero fol. 55. quoniam tempore mortis ultimi possessoris adhuc non erat in vivis; cum vero tum temporis maioratus successio statim à lege delata fuerit, non est cur valeat revocari ab illa, quæ tempore vacantis maioratus non erat in humanis; & hæc communior, & aptior sententia est ex *Molin. de primogen. lib. 4. cap. 10. num. 38. ubi addentes*; & sic solum inter Atricem, & Ream negotium tractabimus, & resolvemus.

460 Sed non est nobis disputanda vastissima quæstio illa, an filij naturales, deficientibus legitimis, succedant in maioratibus Hispaniæ, & nostri Regni? De qua *Molin. de primog. lib. 1. cap. 4. à num. 45. & lib. 3. cap. 3. à num. 41.* quibus locis addentes, *Mier. de maior. 2. p. q. 2. à num. 3. cum seqq. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsump. 78. per totam, Manic. de conjectur. ultim. vol. lib. 11. tit. 9.*

per totum, Aseved. in L. 11. tit. 6. num. 45. lib. 5. novæ recop. Costa in §. & quid si tantum, 5. p. num. 57. Flores variar. lib. 1. cap. 16. per totum, Phæb. dec. 97. per totam, Gabriel Pereir. dec. 14. Cald. conf. 9. numer. 80. quos, & alios multos ego ad intentum vidi, & omnes refert lata manu suo more tractans quæstionem istam *Castilb. lib. 5. controuv. cap. 82.* & post illum *Gusman. de veritatib. jur. verit. 5. per totam.*

Solum autem specialiter agemus de maioratu isto instituto per contractum dotalem fol. 16. & disputabimus quàm brevi fieri possit, an in hoc casu individuo præferenda sit Aëtrix filia naturalis ultimi possessoris sorori legitime Moniali ejusdem, vel econtra? Cum vero in re maioratus solæ vocationes sint quæ præcipue successiones determinant, quam ob rem vocati in institutione primum præ omnibus habent locum, & præferuntur alijs, etiam si melioris gradus, sexus, & ætatis, ex *text. in L. cum ita 31. §. in fideicom. ff. leg. 2. Molin. de primog. lib. 1. cap. 4. num. 33. Surd. conf. 125. num. 16. Castilb. 5. controuv. cap. 93. à num. 17. Valens. conf. 23. num. 34.* ante omnia verba institutionis referenda sunt, ut ex illis percipiatur quid sibi, & suis instituentes voluerint; & verba talia sunt fol. 17. in fin. & vers. *Ol trinta mil Cruzados serão vinculados em bens de morgado, que terão a obrigaçã, & vinculaçã de bens de morgado da dita senhora D. Maria do Rio, & seu filho mais velho, que depois de seu falecimento succeder, & todos seus descendentes ao diante.*

Ex his autem apparet vocationem hanc fuisse factam absolute, & generaliter, ut Mariæ morte succederet ejus filius senior, & exinde omnes illius descendentes in futurum per verba naturalia, & universalia, quæ omnes, & quoscunque descendentes comprehendunt, & invitant. Et quamvis regulariter loquendo communis opinio sit, filios naturales à successione maioratum Hispaniæ removeri, quando institutores illustres, aut saltem nobiles sunt, ut *ex text. in L. ex facto 17. §. si quis rogatus o. 1. ff. ad Trebel* affirmant illi quos longo sermone refert, & transcribit *Castilb. d. cap. 82. per totum.* Limitatur tamen sententia ista quando ex conjecturis deducitur institutores sensisse de filijs naturalibus tantum, & admississe illos, ut cum *Mantic. Menoch. Trencacing. Peregr. Alvarad.* & pluribus alijs concludit idem *Castilb. d. cap. 82. n. 32.*

Vna vero ex principalioribus conjecturis, quibus DD. existimant filium naturalem ad successionem præcaldubio admissum, & voca-

vocatum eſſe, illa eſt, de qua in noſtro caſu, quando ſcilicet vocatio facta eſt per verba naturalia, & univerſalia, quæ tum temporis eſt apta comprehendere omnes, & quoscumque qui ex illo ſanguine, & deſcendentia veniant, ut puta, ſi vocetur certa perſona, & omnes illius deſcendentes, quia tunc cum verba naturalia ſint, & univerſalia, comprehendunt filios naturales tanquam de ſanguine, & deſcendentia illa, quæ vocata eſt. *Larrea* multos referens *dec. 32. num. 8.* Vnde cum in noſtro caſu vocata fuerit *Maria*, & eius morte filius ſenior, & omnes illius deſcendentes, & *Aëtrix* filia naturalis ſit ultimi poſſeſſoris maioratus, & unica deſcendens ab illo, videtur præferenda ſorori duplici ratione. Primo, quia *Aëtrix* filia eſt in linea effectiva primogeniti, ſoror vero in contentiva; & certum eſt regulariter ſemper lineam effectivam primogeniti, & omnes ex illa præferendos eſſe contentivæ lineæ, & omnibus, qui in illa ſunt. *Molin. de primog. lib. 3. cap. 4. num. 13. Caſtilb. 5. contr. cap. 93. num. 8. verſ. ſeptima conſuſio:* maxime quia maioratus non poteſt tranſire de una linea in aliam, niſi extincta illa in qua eſt, quæ dicitur effectiva. *Cap. 1. de natur. ſucceſſ. feud. Molin. lib. 3. cap. 4. num. 14. Cabed. 1. p. dec. 208. num. 8.* Secundo, & fortius, quia filia naturalis, quamvis illegitime nata, vere tamen deſcendens eſt, & in linea deſcendentium, ut optime dixit *Roxas de incompat. maior. 1. p. cap. 6. num. 212.* optime *Larrea d. dec. 32. n. 8.*

Cum ergo ad ſucceſſionem huius maioratus vocati fuerint omnes deſcendentes, & *Aëtrix* deſcendens ſit, & filia ultimi poſſeſſoris, & unica, neceſſario ſequitur præferendam illam eſſe ſorori *Rææ*, quæ reſpectu ultimi poſſeſſoris in linea tranſverſa eſt; & hoc ipſum in terminis huius identici caſus, & vocationis firmarunt *Peregrin. de fideicom. art. 22. num. 81. in fin. & ex illo Fuſar. de ſubſtit. q. 314. num. 10. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſum. 78. num. 38:* in quorum ſententiam inclinat *Mantic. de conjeſt. ult. vol. lib. 11. tit. 9. num. 21. idem Fuſar. q. 347. a num. 1.* advertendo deinde quod *Peregr. d. art. 22. num. 81.* loquitur de filio ſpurio, quem comprehenſum dicit ſub vocatione omnium deſcendentium, cum tamen filius ſpurioſus, ut comprehendatur, indigeat largiori, & ampliori vocatione, quam filius naturalis, qui melioris, & favorabilioris conditionis eſt, & ob id facilius vocatus intelligitur, ut ex alijs notavit idem *Peregrin. d. art. 22. num. 89. Azeved. in L. 11. tit. 6. lib. 5. nova collectionis num. 45. 48. & 49.* Cym

Pars II,

ergo in noſtro caſu vocati omnes deſcendentes ſint, ſub qua etiam vocatione filij ſpurij includuntur, à fortiori dicendum eſt incluſam eſſe filiam naturalem.

Quod quidem maxime ſuadetur ex generalitate vocationis factæ per verbum, omnes, ibi: *E todos os ſeus deſcendentes*; quod quidem verbum, quemcumque deſcendentem comprehendit, & nullum excludit etiam inhabilem, & qui ſine illo verbo non comprehenderetur, & idem eſt ac ſi vocarentur quicumque deſcendentes, ut cum pluribus notavit *Aug. Barb. de dictionib. dict. 241. n. 1. 3. 6. 16. & 24. Peregrin. d. art. 22. num. 49. & art. 32. num. 54.* & ſic cum vocatio, de qua in noſtro caſu fuerit facta per verba naturalia, & univerſalia: *E todos ſeus deſcendentes*; mihi certum eſt, quemcumque deſcendentem vocatum eſſe, & vocatam eſſe filiam naturalem, quæ naturaliter, & vere deſcendens eſt, ut diximus ſupra ex *Roxas de incompat. 1. p. cap. 6. num. 212.* & ex multis firmavit *Aug. Barb. de appellat. verb. ſign. appellat. 70. num. 8. Tuſcus tom. 3. lit. F. concl. 373. num. 27.* Quod etiam ſuadetur ex directione, quam dederunt inſtituentes ad ſucceſſionem huius maioratus per verba illa: *E todos ſeus deſcendentes ao diante*; denotant enim maioratum retrocedere non debere, ſed progredi ſucceſſive de deſcendente in deſcendentem, & de ultimo poſſeſſore in filium, quæ naturalis progreſſio eſt. *Robles de repræſent. cap. 30. num. 21. Gam. dec. 307. num. 11. & 12.* Cum ergo maioratus huiusmodi fuerit in linea primogeniti uſque ad ultimum poſſeſſorem *Ioannem*, à quo conſanguinitas, & deſcendentia regulanda eſt ex *Ord. in lib. 4. tit. 100. §. 2.* & *Aëtrix* filia naturalis ſit illius, & unica deſcendens ex linea primogeniti, quæ effectiva eſt, & prævalet, *Caſtilb. lib. 5. cap. 93. num. 8. Molin. lib. 3. cap. 4. num. 13.* ſoror autem tranſverſalis ſit, nullo modo admitti poteſt niſi in defectum omnium deſcendentium ex ſanguine, & linea primogeniti, cum omnes vocati ſint, & prius ex vocatione ſuccedere debeant; & ſic cum negari non poſſit filiam naturalem deſcendentem eſſe, neceſſario ſequitur eſſe præferendam ſorori: & miror quòd *Caſtilb.* tractans latiffime ſuo de more quæſtionem iſtam, & varios figurans caſus, non acceſſerit ad hunc, quando ſcilicet ab inſtituente vocatus eſt *Petrus*, & omnes illius deſcendentes per verba ſic naturalia, & univerſalia, cum tamen caſum iſtum adduxerint illi, de quibus ſupra, quos retulit *Caſtilb.* & ex quorum ſcriptis omnia quæ in illo capite dixit mutuatus eſt, & forte tacuit,

quoniam in casu isto necesse foret admittere filios naturales, quos ipse ex composito studuit semper rejicere, adeo ut etiam torserit, & inverterit *Legem 27. Tauri*, quæ ut patria innotuit ipsi, & quæ in meliorationibus tertiæ, & quinti vincularis dedit formam succedendi, & post filios legitimos illico ante ascendentes illegitimos vocavit, idest naturales tantum, & præferendos voluit ascendentibus, & transversalibus. Cum vero *Castilb.* negare non potuerit legem illam, in concludentia respondit, & ait procedere in maioratu particulari tertiæ, & quinti; cum tamen unusquisque maioratus particularis sit, & in omnibus secundum easdem regulas procedatur, & certum est iudicio illius *Legis 27. Tauri* filios illegitimos ascendentibus, & transversalibus esse prælatos, si nihil aliud, quàm vitium illegitimitatis habeant contra se; unde nil mirum si & nos, qui ulterius habemus in præsentī vocationem illam amplissimam, & naturalem omnium descendentium, dicamus, & iudicemus filiam naturalem ultimi possessoris sorori præferendam esse.

466 Iuvat quòd Actrix ipsa filia naturalis fuit orta ex matre nimis nobili, ut uno ore dicunt testes à fol. 129. cum seqq. quam Ioannes Actricis pater sub spe, & umbra futuri conjugij fraudulenter decepit, ut affirmant testes fol. 143. & 137. tunc autem procedunt illa, quæ affert *Gusman. d. verit. 5. à n. 41. cum seqq.*

467 Vnde cum Actrix utrinque nobili sanguine fulgeat, & habilis sit ad liberos habendos, quibus conservatur instituentium memoria, & sit verè, & naturaliter descendens Mariæ illius, & ultimi possessoris patris, quibus institutus maioratus fuit;

Soror autem Rea collateralis sit ultimo possessori, & tanquam talis postponenda descendentibus, & sit Religiosa professa, quæ filios habere non potest, & sic nec per se, nec per suos apta conservare instituentium memoriam, & familiam, ut dixerunt *Mantic. de coniect. ult. volunt. lib. 8. tit. 12. à num. 25. Menoch. lib. 4. præsumpt. 83. num. 45. Castilb. 3. controvers. cap. 12. à num. 87. cum seqq.* nec aliquam habeat vocationem, ut habet Actrix, existimo sententiam iudicis revocandam esse, & pro Actrice iudicandum.

468 Nec in contrarium movent, quæ doctè pro Rea illustrissima concitarunt patroni, procedunt enim regulariter in maioratibus, quibus vocantur proximiores de familia, de agnatione, de domo, de cippo, & similes; quæ verba cum civilia sint, & filij naturales

juris, & effectuum civilium communionem non habeant, nec civili jure ut filij reputentur, *L. filium eum desinimus, ff. his qui sunt sui*, sed quasi peregrini, & alienigenæ, *Fab. in jur. prud. tit. 9. princip. 2. illat. 1.* iuste dictum est in maioratibus illis naturales non succedere.

Neque etiam quando vocantur filij, & descendentes, de quo casu tractat *Castilb.* & illi quos ipse refert *d. cap. 82. à num. 47.* quia cum ibi, & in tali vocatione non detur generalitas illa comprehendens omnes, & quoscunque descendentes, & in dubijs vocationibus contra naturales sumenda interpretatio sit, jure optimo in hoc casu naturales censentur exclusi. Et adhuc sententia hæc non sine maximo dubio transit, quia verbum, filij, & verbum, descendentes, naturalia sunt, & respicientia naturam ipsam, ut ex *Bartol. in L. tutel. de cap. minor. & in L. pronuntiatio ff. verbor. significat. dixit Peregrin. d. art. 22. num. 80.* ob idque in tali casu, & ex tali vocatione filios naturales comprehensos censerit, dixit *Azeved. in L. 11. tit. 6. lib. 5. novæ collectionis num. 45.* Nos autem in præsentī sumus in diverso casu, & in vocatione descendentium generalissima apta de se comprehendere omnes, & quoscunque descendentes, quo casu dixerunt *Farf. Peregrin. & Menoch.* filios illegitimos comprehendi sub tali vocatione. Nec ex multis Doctoribus, quos evolui, aliquem inveni, qui in hoc speciali casu contra filios naturales responderit.

Hæc cum mihi sic videantur, utique videtur incongruum de jure assistentis disputare; & quia si maioratus iudicetur filie naturali abjecta sorore, de fortiori manet videtur assistens, & quia casu quo pro sorore iudicetur, non est securum tractare de jure futuro.

Verum quia communis est sententia data iusta causa, posse successores petendere, ut jus suum declaretur in vita possessoris, ut firmarunt *Valasc. cons. 184. per totam. Mier. de maiorat. 2. p. in initio à num. 63. Molin. lib. 3. cap. 14. num. 32. & ibi addentes, Flores ad Gam. dec. 6. num. 6. Mastrilb. dec. 118. à n. 13. & 29. Fontanel. de pact. claus. 4. gloss. 9. p. 5. à num. 27. Garcia de nobilit. gloss. 47. n. 16.* & una ex principalioribus causis est, quòd possessor alium velit post se declarare successorem, vel detur diffamatio, ut tradit *Gabr. Pereir. d. dec. 129. Molin. & omnes supra relati, Rea vero illustrissima hoc ipsum fecerit per scripturam fol. 217. & Actrix fol. 5. & vers. etiam causam dederit, existimo posse de jure futuro aliquid iudicari*

cari in caſu quo ſequentibus Dominis placeat pro Rea reſpondere.

471 Tunc autem adhuc cenſeo pro filia naturali indubie iudicandum, quoniam maioratus inſtitutus eſt ad Mariam, & filium ſeniorē, & omnes illius deſcendentes: hoc probatum extat ex inſtitutione fol. 16. in fin. atqui aſſiſtens non eſt huius deſcendētiæ Mariæ, & filiorum eius, ut eſt in facto certiffimum, & aſſiſtens ipſe non diſſitetur; ergo ex inſtitutione multum jus habet aſſiſtens, maxime dum adſint quicumque deſcendentes, qui certe adſunt, ut probavimus ſupra. Et quamvis aſſiſtens ſit ex familia dos Caſtros do Rio, non tamen eſt ex Mariæ deſcendētia, quæ fuit in inſtitutione vocata, & conſanguinitas abſoluta non prodeſt, dum a deſt alia determinata, & ſpecifica quæ vocata eſt. *Molin. lib. 1. cap. 4. num. 33. Surd. conſ. 125. num. 16. Caſtilb. d. cap. 93. num. 17. Valaſc. conſult. 121. num. 2.* & fere omnes qui contra filios naturales reſpondent, fatentur admittendos eſſe in defectum legitimorum illius deſcendētiæ, & linæ, cui maioratus inſtitutus eſt, ut videre eſt ex illis, quos *Larrea dec. 32. num. 37.* & quamvis illico referat verba, & ſententiam, quam tenuit *Caſtilb.* & illius rationem; non tamen probat illam, imo potius totus eſt in favorem filiorum naturalium. *Vlyſipone 15. Aprilis 1672. Noronha.*

472 Solum ſuper eſt deliberandum ſuper jure filiæ naturalis cum ſore amitæ R. qualis ſcilicet ſit præferenda in ſucceſſione maioratus? Et ſane punctum eſt difficile propter varietatem ſcribentium. Communior tamen ſententia obtinuit contra filios naturales nobilium niſi expreſſe ſint vocati, aut per conjecturas urgentiſſimas admiſſi, ut per *text. in L. ex facto §. ſiquis rogatus, ff. ad Trebel.* tenent communiter DD. de quibus *Larrea dec. 32. Guſman. de verit. juris verit. 5. Caſtilb. lib. 5. cap. 82. à num. 41. Flores q. 16.*

473 Vnde cum nobilis inſtituens vocata Maria, & ſeniori eius filio adjecerit, quod poſt eum ad omnes illius deſcendentes maioratus deferatur, dubium exoritur, an illa vocatione generali omnium deſcendentium inveniatur conjectura, qua filia naturalis ultimi poſſeſſoris comprehendatur? Et fortius dubium creſcit ex eo, quia illa cōmunis opinio generaliter, & ſine diſtinctione naturales repellit incapacitatis intuitu, cum jus civile illos iudicaret ſordidos, & neque capaces ſucceſſionis patris, ut late exornat *Molin. lib. 1. cap. 4. num. 45. Caſtilb. ſupra num. 49. & ſeq.* quæ quidem ratio incapacitatis

Pars II.

ſucceſſionis militat, ut ex illa generalitate vocationis omnium deſcendentium non inferatur conjectura admiſſionis naturalium; eo fortius quia noſtri Regnicolæ etiam illos generaliter repellant, quaſi recognoſcentes inhabilitatem, quam à jure civili habent. *Pereir. dec. 14. Phæb. 2. p. dec. 170. num. 28. & 1. p. dec. 52. n. 13. Egyd. de privileg. hon. art. 16. n. 17.*

474 Sed in præſenti ſemota omni dubitatione, potius decernerem per vocationem omnium deſcendentium, filiam naturalem fuiſſe comprehenſam, ut latiffimo, & ſubtili calamo duo præcedentes Domini feliciori jurisprudentia examinarunt. Et ſine eo, quòd ap- prime diſtorum repetitio detur, mihi innotescit hæc ſententia ſine aliqua cōmuni deſtructione; nunquam enim communis, ſeu quis præter *Molin.* auſus fuit negare naturales filios ad maioratus ſucceſſionem eſſe admittendos ex vocatione expreſſa, ſeu tacita, quæ ex diſpoſitione juris evidenter naturalium inclusionem efficiat, tenet cum pluribus *Caſtilb. lib. 5. cap. 82. num. 48.* & nulla aptior, & exuberantior conjectura ad naturalium inclusionem dari valet, quàm vocatione omnium deſcendentium ſub qua ſolent venire illi, qui aliàs non ſuccederent, *L. Julianus, L. liberorum, §. quod autem ff. legat. 3.* cum etiam ſub ſola deſcendentium vocatione venirent ſecundum meliorem ſententiam, de qua *Larrea ſupra numer. 8.* licet *Caſtilb. ſupra num. 47.* diſſentiat; nec enim ratio incapacitatis à cōmuni conſiderata aliquid roboris habet, cum etiam attento jure civili ſtulta appareat, poſſunt enim ſuccedere regulariter ex voluntate parentum, licet contra illam nequeant; neque etiam naturalibus officiit defectus conſervationis familiæ, & nobilitatis, quia data vocatione ceſſat; quinimo de jure regio nobilitas per eos conſervatur, quidquid ſit de jure civili. Late *Carvalh. de reſtam. 1. p. n. 145.* ubi alios refert.

475 Sed videtur, quòd illa conjectura nimis infringitur ex alia per quam illa explicatur; nam poſtquam inſtituens vocavit omnes deſcendentes filij Mariæ ſenioris ſtatim adjecit, ut maſculus præferretur feminae, & filius filij ſenioris patruo, admittēs repræſentationē, quæ tunc temporis dubia erat ante *Ord. lib. 4. tit. 100.* & cum iſta repræſentatio in naturalibus verificari non poſſet, ſed tantum in legitimis deſcendentibus (*Ord. ſupra*) videtur quòd inſtituens vocando omnes deſcendentes inter quos poſſet habere locum repræſentatio, evidenter voluit excludere filios naturales, cum ſequens clau-

Ppp iij

ſula

fula antecedentem declaret; & eo fortius quia illa vocatio omnium descendentiū fuit adjecta in constitutione dotis, in qua solum cogitatio de filijs legitimis adesse, est præsumendum; præcipue cum ad successionem primum esset vocata Maria nobilis fæmina, cujus vocatio filiorum naturalium non est præsumenda ex *text. in L. si qua illustris Cod. ad Orficiā.*

476 Sed respondetur primo advertens, quòd institutio præsentis maioratus ante compilationem *Ord.* fuit ordinata anno 1571. & Lex postea promulgata ad præterita non extenditur. Deinde, & si de jure communi denegaretur repræsentatio quando filij naturales essent vocati, tamen in præsentis illa generalis vocatio omnium descendentiū comprehendit naturales secundum dispositionem juris, ut supra; & nunquam clausula sequens restringit antecedentem cum restrictione juris, secundum quod procedit: *Alex. conf. 112. Zabarel. 68. num. 2. late Roman. conf. 112. quos refert Tusc. lit. C. concl. 291. num. 38.* principaliter quando clausula sequens formalem effectum habet in legitimis, in quibus cadit repræsentatio. Nec enim mens instituentis in illa clausula ad aliud tendit, quàm ad exclusionem controversiæ celebris illo tempore inter patrum, & nepotem; & non ad repellendos naturales filios, qui jam in generalitate vocationis erant comprehensi, cum voluntas ultra intentionem agentis non operetur, *L. non omnis ff. si cert. petat.* ad confirmationem de vocatione posita in contractu dotali, qui actus solum ordinatur ad legitimos, *argum. L. filium ff. de his qui sunt sui.* Respondetur tamen, quòd id obtineret si instituens apponeret clausulam vocationis ipsi dotali propter decisionem *text. in d. L. si qua illustris, ubi maior decet castitas*; attamen clausula invenitur posita ipsius filio seniori masculino, & omnibus illius descendentiis, unde de filijs naturalibus cogitare etiam valebat, & illos diligere in defectum legitimorum firmiter crederem propter sanguinis claritatem sponsi, cui filiam copulare intendebat; sicque semota aliqua dubitatione, teneo cum Dominis antecedentibus D. Actricem naturalem vocatam extitisse sub illa vocatione generali omnium descendentiū.

477 Sed posito quòd D. Actrix comprehenderetur sub illa vocatione generali, ut est indubitabile, fortius intrat dubium præsentis disceptationis, an comprehendatur ad excludendam R. non solum instituentis descendentiem, sed primi vocati, & sororem

possessoris? Et videtur quòd sit admittenda etiam si R. sit descendens primi vocati, quia cum illa ex vocatione tacita omnium descendentiū fuisset admissa, sufficit, quòd sola inveniatur filia ultimi possessoris, ut præferatur; nam cum successio intrasset in lineam patris, data persona illius lineæ, non debet ad aliam transitus fieri, donec personæ habiles ejusdem lineæ dantur ex cõmuni sententia, de qua *Macedo dec. 16. n. 4.*

Et eo fortius quia ad proximitatem attenditur sola possessoris ultimi persona: *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 2.* & ipsa Actrix proximior sit, §. 1. *inst. de gradib.* aliàs enim nulla daretur differentia inter easum quo vocantur filij naturales expresse, vel tacite, & illum quo non vocantur, nec subintelliguntur sub appellatione verborum civilium, nam etiam in hoc casu admittuntur deficientibus legitimis; *Castilb. d. lib. 5. cap. 82. n. 49.* ergo comprehensio sub generalitate omnium descendentiū efficere debet, ut naturalis ejusdem lineæ in quam successio intravit, repellat alios quamvis descendentes primi vocati, aliter superflua esset generalis vocatio.

Sed contrarium existimo judicandum, 478 scilicet quòd Rea ut descendens instituentis, & primi vocati sit præferenda, quia filia naturalis, quamvis vocata ex vocatione generali non admittitur ad maioratus successionem, nisi deficientibus legitimis instituentis, cum nec aliter instituens disponere posset. Optima *Ord. lib. 4. tit. 92. §. fin. Cab. 1. p. art. 47. Agyd. de privil. honest. art. 13. num. 46. & 47.* Et sine dubio erat quòd dato filio naturali ultimi possessoris, nec D. Actrix esset admittenda; & eadem dispositio est admittenda datis filijs, seu descendentiis instituentis, & primo vocati; quia cum quoad maioratum non succedatur ultimo possessori, sed instituenti, immediate *Castilb. lib. 5. cap. 89. num. 153.* seu primo vocato ex forma præsentis institutionis, *Molin. lib. 2. cap. 4. num. 6.* quomodo potest filia naturalis succedere instituenti, si illius existit R. descendens? Quamvis per *Ord. supra §. 2.* attendatur persona ultimi possessoris quoad proximitatem, non tamen illi succeditur, nec respectu illius est attendenda qualitas, seu capacitas personarum, cum hæc ex dispositione legis reguletur, ita ut discrimen sit grande inter proximitatem, & capacitatem personæ: quoad primum attenditur ultimus possessor, non tamen quoad secundum, quia instituenti succeditur, & respectu illius est metienda capacitas succedentis; unde cum huic ex dispositione juris succeda-

tur, à qua ſucceſſione repelluntur naturales, donec deſcendentes licet remotiſſimi inveniuntur, *d. Ord. in d. tit. 92. §. fin.* ergo D. Rea ſuccedere debet tanquam deſcendens inſtituentis, & primo vocati, quæ qualitas religionis non reddit inhabilem, ut cõmuniter obſervatur. Neque enim ei officit negatio tranſitus de una linea ad aliam; & cum intraſſet in lineam patris Actricis ſucceſſio non debet ad aliam redire, quia illa negatio tranſitus procedit quando in illa linea contentiva adest perſona, quæ non poteſt repelli ab alijs alterius lineæ; ſecus vero quando repelli valet, prout in præſenti A. repellitur, quia datur R. quæ eſt deſcendens legitima, & ut talis præferenda, aliter ſi decederet maior filius ſenioris filij Mariæ relicto ſolo filio naturali, iſte præferetur patruo ſecundogenito filij ſenioris Mariæ, quod tamen non admitterem, licet jam ſucceſſio in ejus perſonam intraſſet, cum patruus eſſet legitimus filij ſenioris, & donec datur legitimus deſcendens naturalis repellitur.

479 Hæc ſententia ſic declarata eſt communis, & pro ea iudicavit *Larrea* ſupra *dec. 32. num. 9.* ſed latius ab eo exornatur *num. 37. & 54.* ibi poſt legitimos deſcendentes fundatoris, ſcilicet ut *in d. num. 37.* ubi clarius expreſſit cum pluribus ſine mentione contradictonis; nec enim aliud decerni poterat, cum inſtituenti ſuccedatur: licet contrarium eſſet iudicandum, quando ad eſſent tranſverſales inſtituentis, nam illis præferatur naturalis data illius vocatione; & hæc eſt differentia, quæ datur inter caſum vocationis filij naturalis, & caſum quo non vocatur: ut in primo præferatur ſolum tranſverſalibus inſtituentis; *Larrea* ſupra *d. num. 37. & 54.* in ſecundo poſt omnes, ne bona libera remaneant. *Caſtilb. d. cap. 82. n. 49.* & ex dictis ſolvuntur in contrarium conſiderata.

480 Reſtat tamen videndum, utrum D. A. ſepulta R. habeat jus ad ſucceſſionem, cum tunc temporis deficient legitimi omnes filij ſenioris Mariæ? Et quamvis ex proxime dictis inferatur reſolutio negativa, quia aſſiſtens eſt deſcendens inſtituentis, cui ſucceditur, & ſic videtur adhuc dari obſtaculum Actrici: ſed contrarium cum D. D. proximioribus teneo, quia inſtituens viſus fuit renuntiare ſucceſſioni ſui ipſius, cum vocaſſet deſcendentes filij ſenioris Mariæ, & Actrix deſcendens vere ſit, quam inſtituens etiam prædilexiſſe ſupra oſtendimus.

481 Unde declararem jus ſucceſſionis ad A. pertinere per obitum Reæ, vel potius ad

ejus filiam, quæ legitima eſt, ne lites iterum moveantur, & ex inſiſtencia litis ſaltem ad id dirigatur A. petitio, & jam placuit Dominis proximioribus, remoto aſſiſtente.

Tandem recordor non obſtare mea ſententia ad excluſionem Actricis, quod inſtitutio fuiſſet in contractu ordinata, ubi videtur ceſſare diſpoſitio *Ord. ſup. §. fin.* ſed reſpondeo etiam diſpoſitionem æque comprehendere donationem extra alimentorum cauſam datis legitimis, *L. 1. Cod. de natur. lib. Tuſc. lit. N. concl. 13.* quinimo eo dato maioratus natura ſive in contractu, ſive in teſtamento inſtituti expoſtulat, ut datis legitimis deſcendentibus inſtituentis naturalis repellatur, cum immediate ipſi fundatori ſuccedatur. *Caſtilb. lib. 5. cap. 89. n. 153. Vlyſſipone 7. Maij 1672. D. Freyre.*

Hæc ſententia fuit impedita cum exceptionibus oppoſitis, & factis à Doctore Simone Cardoſo Pereira, quæ per ſententiam fuerunt rejectæ per eodem Iudices: & fundata fuit rejectionis ſententia in deliberatione ſequenti.

Exceptiones longiſſimæ, propagatæ que perorationes moleſti illuſtriſſimi excipientis patroni, adeo ex lectione tædio affectum me reliquere, ut vix calamum ad deliberandum poſſem ad manum accipere. Diſcat enim amuſus iſte, quod gladio, & non vanis clamoribus victoria reportatur; & ſententia vera juris prudentia, & non factabundis rationibus conſequitur.

In primis autem excipientis verbalis advocatus quædam futiles nullitates excogitavit, quæ potius nugæ apparent, ut authori convenient, quam apparenter rationales commendentur: ſed quia præcedentes Domini ſolerti, lautoque calamo præfacta capillamenta dilacerarunt, & exterminarunt, non longas deſcribam paginas.

Sufficiatque quoad exaratas nullitates recenſere proceſſus ſeriem quoad impediendam. In libello autem Actrix ab undecimis articulis conqueſta eſt, quod Rea originaria quoad cælum translata optimam partem elegit, alienaſſet maioratus bona in excipientem, eo prætextu quod ad illum ſpectaret ſucceſſio per alienantis obitum, & ita facta alienatio in fraudem Actricis proponebatur, quia excipiens in omni eventu Actrici non erat præferendus, cum non eſſet deſcendens primi vocati. Ecce in iudicium deductum Actricis jus quoad excipientem, & adverſus illum; & iſte etiam articulos oppoſitionis composuit, & licet non ut opponens, ut aſſiſtens admiſſus fuit, & ut talis ipſe cauſam nomine proprio, & R. fuit pro-

sequutus de jure suo docens, ita ut iudicis sententiam in sui favorem reportavit, in hacque secunda instantia instanter me, & alios iudices exoravit, ut sententia prolata confirmaretur, ea forma, ut declararetur jus successionis ad eum spectare post R. mortem.

484 Quia tamē Rea originaria vitam exhalavit, tempore quo causa contra excipientem victa erat in deliberationibus in favorem Actricis, licet quoad R. & A. indecisa, mortua Rea necessario sententia erat exaranda, quia jam decisa inveniebatur inter A. & excipientem, qui in iudicio erat; & ita in conferentia fuit evictum non solum cum iudicibus processus, sed cum alijs qui in mensa gravaminum inventi fuere.

485 Quæro nunc cum in iudicio esset excipiens, & solus causam agens, quid sperandum erat? Dabatur enim A. & R. assistens in iudicio, & sic satisfactum formæ legis *Ord. lib. 3. tit. 20. in princip. cap. forus de consuetud.* ad quid necessaria erat habitatio ejusdem vocati successoris, qui in iudicio erat, & iudicis decreto admissus, & sententiam pro se consequutus sine eo, quod de alio exactis appareret? habitatio eo tendit ut in iudicio quis ejus virtute admittatur; si enim jam est admissus, cur perditio hæc? cur nova admissio illius, qui jam in iudicio cōparet, ubi superflua citatio? Eleganter *Marrant. tit. de citat. num. 12. Vant. tit. de nullit. ex defectu citationis num. 17.* & si excipiens non erat in iudicio, quare conqueritur de sententia, quæ illi officere non poterat, si de jure tertij opponeret ordinarie.

486 Veritate hac supposita non valet argumentari, quod aliunde sententia impedita, & deliberationes non poterant subsistere. Primo, quia deliberationes erant conditionales *ad L. dies incertus ff. cond. & demonstr.* secundo, cum in vita possessoris non posset agi de futura successione maioratus. Vtrumque objectum puerile, & commentitium apparet: quoad primum, quia sententia pure invenitur exarata, quod sufficit; sententia enim est quæ attenditur, & jus præstat. Et esto quod conditio adesset in deliberationibus propius de futuro per mortem Reæ extitit conditionis implementum, & puræ remansere deliberationes, ex *L. hac conditio §. fin. ff. cond. & demonstr.*

487 Quoad secundum scilicet de jure de futuro, in hoc enim sædissima levitas, & contradictio allegantis detegitur, quia ultra quod sententia continet jus de præsentem, cum per mortem Reæ sileret jus de futuro; attamen si superstes esset R. adhuc in præ-

senti decerni poterat super futura successione; primo, quia ita A. & R. impediens urgebant, & jus successionis futuræ in actis examinatum inveniebatur, ut nihil extrinsecum posset optari, solumque assistens in iudicio esset super illo jure de futuro, & ita habuit sententiam in prima instantia, & in hac exoravit, & modo exorat.

Secundo, quia in præsentem A. deduxit ad iudicium jus de futuro, eo quod Rea alienasset in excipientem bona maioratus, ut ipsa Rea fatetur fol. 215. vers. & in hoc alienationis casu potest in vita possessoris de futura successione agi, nam supposita interventione jam jus de præsentem datur, & sufficebat illam existere causam, in qua iudicium fundaretur. Optime cū multis *Pereira dec. 129. n. 2.*

Quinimo ipse excipiens in rationibus secundæ hujus instantiæ fertiliori, & honestiori calamo hoc jus de futuro acriter defendit ad confirmationem sententiæ iudicis, & in comprobationem plura jura, pluresque DD. cumulavit, & ita practicari asseruit in omnibus Tribunalibus. Cur ergo tam subito corvus? Quando sententia in sui favorem profertur super jure de futuro justa, & legalis defenditur? Et quando contra ipsum emendatur, jam jus illud quod approbaverat, alienum est à juris ratione ob contradictionem, & jejunam allegantis subtilitatem; omnia enim sine juris succo, & sine metrorum lege fabulavit?

Arguit ulterius, ut in omni sillaba, virgulaque omni verbis luderet, quod in deliberatione nostra ad calcem suffragium præstiti pro Actrice, & opponente Dorothea; nam ibi non pro duobus simul, sed alternative posita est suffragatio, & tunc sufficit alteram partem adimpleri. *L. si plures 17. ff. cond. inst. regul. in alternat. in 6.* & cum per conferentiam fuit evictum, ut pro Actrice scriberetur sententia, extitit electa illa alternativæ pars; & sufficeret quod sententia ita scriberetur, hæc enim est quæ attenditur, & jus præstat, & implementum alternativæ exprimit: ita enim in ambiguis multoties solemus deliberare ad placitum sequentium, ut illis auditis veritas sequatur, & in sententia exaretur, cum deliberationes solum fuissent adinventæ, ut sententia maturius pronuntiaretur. *Solors. emblem. 46. n. 62.*

Uterius quia alius esset alternativæ sensus, ita ut libentius filiam admitterem, si mater non obstaret; & neque ei illegitimitas officiebat per mortem Reæ, filia enim legitima erat, & descendens primi vocati, & ita liben-

libentius ad illius admiſſionem ferebatur animus, ſi mater non obſtaret, & quando aliqua æquivocatio daretur, ejus eſt declarari, cujus eſt pronuntiare, & eliditur nugaciſſima calumniatio, ſimulque & verbales nullitates.

489 De meritis, neque in exceptionibus, & minus in perorationibus aliquid de jure adducitur, quod deciſum evertat; ſolum enim recalcantur rationes, quibus vulgo adſtruitur ſententia, quæ in maioratu ſimpliciter inſtituto ſine vocatione expreſſa, vel tacita naturalium filiorum illos repellit; cum tamen quæſtio aliò verſetur, & in quo reſtringitur prædicta reſolutio, utrum ſcilicet quando inſtituens vocavit omnes vocati deſcendentes, etiam naturales comprehenderet? Et late jam reſolutum eſt in deliberatione tacite vocatos eſſe, & admittendos ad ſucceſſionem deficientibus legitimis deſcendentibus primi vocati, ut tenent cum pluribus *Larrea dec. 32.* & multi alij reſententur in perorationibus ſine eo, quod aliquis contrarium teneat.

490 Et mihi fortius adſtruitur, ut in præſenti præferatur filia naturalis; quia hujusmodi maioratus conſtitutio in contractu dotali, & ſic oneroſo fuit celebrata, & extitit matrimonium principalis cauſa inſtitutionis, ut per *Larrea dec. 33. num. 13. Grat. tom. 5. cap. 984. num. 24.* & ob id maioratus matrimonij pars dicitur. Optime *Cancer. 1. tom. cap. 8. n. 217. verſ. quid plura, Larrea alleg. 76. n. 2.*

491 Conſiderataque illius contractus oneroſi natura, non ſolum eſt attendenda voluntas dotantis, ſed dotatorum, aliàs enim non contraherent, ſeu vinculo non conſentirent ex traditis per *Cancer. ſupra d. verſ. quid plura, Grat. d. n. 24.*

Et voluntas reciproca pro filia naturali adest: ex parte dotantis apparet, quia ordinavit maioratum ad omnes deſcendentes illius certi matrimonij, quod fuit finalis cauſa maioratus, & tunc cenſentur excluſi omnes alij, qui non ſunt talis matrimonij, vel ſaltem dum deſcendentes illius inveniuntur, ex *text. in L. filius à fratre, §. ſiquis ex certa, ff. liber. & poſth.* & faciunt quæ conſiderat *Larrea dec. 33. Cald. de poteſt. elig. cap. 13. n. 26.*

492 Ex parte dotatorum eſt evidens, quòd in defectum legitimorum deſcendentium velent naturales filios deſcendentes, & quòd iſti transferantur tranſverſalibus uxoris, & mariti affinibus, cum naturales ſint deſcendentes, & plus dilecti utpote una caro, ut cum *Castro concludit Tuſc. lit. D. concl. 219.*

num. 12. & quòd æqualiter diligantur à parentibus, ut legitimi, ſeu plus, tanquam amoris filij; *Agyd. de privileg. honeſt. art. 13. num. 47.* & de amore parentum circa naturales inveniuntur plures noſtri juris leges, quas fideliter allegat *Larrea d. dec. 32. num. 37. & 38.* ſineque dubio eſt, quòd dotati in conſtitutione dotis non ſolum pro legitimis, ſed etiam pro naturalibus deſcendentibus fuerunt ſtipulati, cum plus illos diligerent, utpote ex proprio ſanguine, quàm cognatos, & affines, aliàs non contraherent, ſeu vinculo non conſentirent, præcipue gener, contemplatione ejus nobilitatis maxima dos, & maioratus fuit conſtitutus; & iſte potius ambiret ſuos licet naturales deſcendentes, quàm affines, præcipue cum de jure noſtro regio nobilitatem habeant; *Carvalh. de teſtam. 1. p. n. 145.* ſicque vidimus plures illuſtres domos à naturalibus poſſideri.

Vnde cum hæc detur dotatorum voluntas, & ſtipulatio in contractu oneroſo dotis, licet filij naturales non repellerent deſcendentes legitimos ex altera linea, ſi extra contractum oneroſum maioratus fuiſſet ordinatus; tamen cum in contractu dotis fuit conſtitutus pro filijs illius matrimonij, ſublata fuit illa ſucceſſio, & renuntiata prout prædixi in deliberatione, ſine eo, quod patronus percipere valeret, cum eſſet ſegetis alienæ, ad *Ord. lib. 4. tit. 92. §. fin.* & neceſſario filios matrimonij illius deſcendentes, quamvis naturales comprehendit inſtitutio ex reciproca contrahentium voluntate.

Hinc eliditur vaga allegatio non admit- tendæ præſumptionis voluntatis circa admiſſionem naturalium, eò quòd ſanguinis qualitas, & ſexus nominata ad maioratum illam reſpuant; nam quoad ſanguinem ceſſat illa præſumptio, cum detur vocatio tacita ex illa generali vocatione omnium deſcendentium, ex *Larrea d. dec. 32. num. 54.* Quoad ſexum verum eſt, quòd inſtituens non haberet reſpectum ad filios naturales contrahentium, cum non ſolum nobilitas, & ſexus vocatæ, ſed actus matrimonij, qui ad legitimos tantum ordinatur, id reſpiceret; ſed tamen cum ordinatio maioratus ſit ad omnem deſcendentiam, cur non haberetur reſpectus ad alios deſcendentes naturales, præcipue ex masculis? Ego non credo, imo conſtanter teneo quòd illos prædilexere ad caſum deficientium legitimorum. Et quamvis verum ſit, quòd naturales ſolum admittuntur, quando deficient deſcendentes inſtituentis, qualis eſt impediens, tamen id procedit quando maioratus non fuit inſtitutus

tutus pro filiis certi matrimonij, & quando vocatio fuit universalis omnium descendendum, aliter prædictæ circumstantiæ vocationis generalis, & contractus onerosi operarentur; si illis extantibus descendens ex altera linea repelleret naturales cum circumstantijs deficientibus, semper in defectum legitimorum naturales admittam, ut observant omnes; & hoc sufficiat pro rejectione impedimentorum, & ne ulterius progrediar sine lege, & DD. eviteturque simul censura illius patroni, qui tamen omnis est verbum, & ampliori indigebat palinodia; deficit tamen tempus. Vlyssipone 12. Ianuarij 1673. D. Freyre.

495 Ab ista sententia fuit petita revisio; at petitionem non vidi, sed fundari potest in rationibus seqq.

496 De nullitate sententiæ patet ex eo, quia cum R. è vita decessisset, cessavit instantia litis, & absque hæredum, aut successorum habilitatione, nihil innovandum erat, neque etiam absque partium citatione, ex *Ord. lib. 3. tit. 27. §. fin. & tit. 82.* & tenent DD. citati à Nobis tom. 8. comment. ad *Ord. lib. 2. tit. 1.* & cum procederetur, fuit sententia nulla, ex *Mend. in fine p. 1. arrest. 12.* & rationem præstat *Olea de cess. jur. & act. tit. 6. q. 9. n. 1. & 2.*

497 Maxime quando agi non potest de jure futuro, ut diximus tom. 1. quo casu de nullitate non est dubitandum.

498 Neque de injustitia, quia in institutione naturales non reperiuntur vocati, neque expresse, nec tacite per conjecturas, quo casu succedere poterant tantummodo, ut constat ex deliberationibus antecedentibus, & ex DD. à nobis in hoc capite citatis.

499 Sed constitutus fuit simpliciter ad conservationem familiæ, & memoriæ nobilissimi institutoris, quo casu non possunt succedere naturales, nec admittuntur in legitimorum prejudicium, ex sequentibus fundamentis.

500 Primo quia præcipuus maioratum finis est conservatio familiarum. *Molin. de primog. lib. 1. cap. 11. n. 3.*

501 Quæ non conservatur per filium naturalem, quia non est de familia, nec de domo, nec de agnatione parentis. *Fusar. de subst. q. 354. & q. 360. num. 4. & q. 361. numer. 13. Paleot. de noth. & spur. cap. 39. num. 34. Flores var. lib. 1. cap. 16. art. 2. §. 2. num. 14. Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. num. 41. & lib. 10. cap. 4. num. 46. ubi Add. Pereir. dec. 14. num. 4. & 5. Valasc. conf. 134. num. 17. Phæb. dec. 97. num. 28. Reynos. observ. 33. n. 9. Egid. de privileg. honest. cap. 16. num.*

17. *Peregrin. conf. 41. lib. 1. Menoch. conf. 117. n. 52.*

Licet contrarium asserant alij, & dicant quod sunt de domo, & gaudent de nobilitate patris. *Otolor. de nobil. 3. p. cap. 3. num. 3. Garcia de nobilit. gloss. 20. num. 6. ubi explicat.*

Quia hac consideratione non obstante, non intelliguntur vocati, nec inclusi. *Rox. in epit. success. cap. 15. Garc. de nobil. gloss. 20. num. 17. Mant. de conjectur. lib. 11. tit. 14. num. 24. Monach. dec. Flor. 20. num. 2. 44. & 45. Peregrin. de fideicommiss. art. 22. n. 82. Pereir. de guber. ind. lib. 2. cap. 19. num. 10. 13. 15. Noguero. alleg. 9. n. 21.*

Et ideo nec habitu, nec spe, nec potentia sunt tales naturales successibiles. *Greg. Lop. in L. 2. verb. las hijas, L. 32. tit. 9. part. 6. Mier. de maior. 2. p. q. 2. n. 1. & 2.*

Secundo, quia juxta jus Civile, & Regium nostri Regni, & Castellæ, filij naturales nobilitum, nomen filiorum non merentur, nec descendendum, *L. filium ff. de his qui sunt sui, vel alieni jur. Ord. lib. 4. tit. 92. & lib. 5. & in proem. L. Castel. tit. 7. part. 1. ubi Greg. Lop. Alex. Raud. de annolog. cap. 30. num. 92. Molin. & Gusm. veris 5. n. 5.*

Dicuntur enim nati ex infamia facti, *L. Cast. 2. tit. 6. part. 7. de qua re plura congerit Tirag. de nobilit. cap. 15. n. 14.*

Tertio, quia filij naturales nobilitum non succedunt ab intestato nisi in duobus casibus, & hoc patribus tantum, & non transversalibus, ex *Aub. licet Cod. naturalibus liberis*, & in testamento simpliciter eis jure alimentorum capere permissum est, ut probat *L. Castel. tit. 13. part. 6. L. fin.* quare cum in maioratibus succedendum sit, eo ordine, quo successio ab intestato defertur, *Castil. lib. 5. cap. 82. num. 50. Rox. in epit. success. cap. 32.*

Nihil mirum, quod filij naturales sicut ab intestato, ita etiam à maioratus successione censentur exclusi sicut in feudis. *Cap. 1. §. naturales si de feud. defunct. contr. sit.*

Quarto, quia *Ord. lib. 4. tit. 100.* vocat legitimos ad maioratus successionem, ut patet ex verbis ibi: *Descendentes legitimos*; & quando vocantur legitimi, non succedunt naturales, sed potius manent exclusi, & ratio exclusionis in comperto est. *Menoch. de præf. lib. 4. præf. 78. num. 67. Mant. de conject. lib. 11. tit. 12. num. 34. vers. unde, Rand. de annolog. cap. 36. num. 19. vers. tertio, Fusar. q. 314. eleganter Add. ad Molin. lib. 3. cap. 3. num. 41. vers. quarta, cum alijs Add. ad Reynos. observ. 33. pag. 221. vers. quarta, Larrea dec. 32. num. 57. in fin. Castil. tom. 5. cap. 82.*

82. num. 46. *Peregrin. de fideicommiss. art. 28. num. 39.* ubi *Censale* eleganter, *Sousa* in *L. femina* num. 17. in *fin.* ibi: *Quod semper intelligendum est, dummodo filia sit ex legitimo matrimonio procreata: Molin. & Gusman vers. 5. n. 76. Crespo de valdaur. observ. 22. n. 168.*

Quæ resolutio procedit non solum quando in omnibus vocationibus posita fuerunt verba, *legitimos*; sed etiam quando in aliquibus, & in cæteris fuit omiffa, quia etiam in hoc casu intelliguntur vocati legitimi, & naturales exclusi. *Bald. conf. 186. num. 2. & 3. Peregrin. de fideicommiss. art. 25. num. 30. Manent. conf. 135. n. 4. & 18. lib. 2.*

Quia conditio regulatur à dispositione præcedenti, ut hi censeantur positi in conditione, qui positi sint in dispositione; & *Peregrin. supra, Gabriel conf. 69. n. 1.*

Nam ordo data primis vocatis, intelligitur posita, & repetita in omnibus vocationibus sequentibus, & data primis institutis, debet in posteris observari. *L. in oratione §. si filio ff. ad leg. falc. ibi: Inde capiunt formam, L. 3. ff. de fund. instr. ibi: Talem in fideicommissi causam videri placuit, qualis fuerit legatus. L. scia ff. don. caus. mortis, ibi: Propter legem in exordio datam. L. ædiles §. loquuntur ff. ædil. edict.*

Fundator enim non potest omnes casus prevenire, ut aliàs dixit *text. in L. non possunt, ff. de legib. & in forma data in uno, servanda est in alijs, ut patet ex verbis d. text. ibi: Ad similia procedere, atque ita jus dicere debet.* Atque ita est conjectura certa, quod dispositum in una persona, constituit regulam ad alias, & ad observantiam in cæteris casibus. *Arg. text. in L. denique, §. fin. ff. pecul. leg. L. neque tutores, vers. sed et si ff. de rebus eorum, ibi: Et de cæteris puto ex sententia orationis idem esse dicendum: L. 2. Cod. de conjug. cum emancip. lib. 11. ibi: Potest superior sermo ad hunc casum referri.*

Et in omnibus materijs est conclusio certa, quod forma, & ordo succedendi data per Fundatorem primis vocatis, & institutis, observanda in cæteris casibus successionis erit, *L. quæ conditio ff. cond. & demonstr. ponit pro regula Bart. in L. fin. n. 2. ff. ad Trebel. Gam. dec. 307. n. 5.*

Et loquendo in conditionibus positis in uno gradu, quod intelligantur repetitæ in cæteris. *Decian. conf. 480. num. 12. Cæphal. conf. 581. num. 13. lib. 4. Surd. conf. 344. n. 14. vol. 3. Castilh. tom. 6. contr. cap. 178. n. 2. & cap. 181. num. 8. 10. & 21. Larrea dec. 51. num. 16.*

Et in qualitatibus extraordinarijs. *Me-*

noch. conf. 33. num. 15. & conf. 158. num. 11. & conf. 530. num. 27. Surd. conf. 319. num. 11. Mantie. de conjectur. lib. 8. tit. 8. num. 16. Peregrin. de fideicommiss. art. 22. num. 47.

Et in qualitate masculinitatis, comprobatur *Molin. de primog. lib. 3. cap. 5. num. 51. & seqq. Mier. de maior. 2. p. 9. 6. num. 97. Menoch. conf. 117. num. 69. Fusar. 9. 406. n. 26. Castilh. d. cap. 178. n. 2. & d. cap. 181. n. 2. 9. & 10. Larrea dec. 51. n. 10.*

Et in repræsentatione, quando in aliqua parte loquitur de illa, quod censeatur repetita, & concessa in omnibus casibus, & concessa in uno gradu, extendatur, & repetatur in alijs. *Robl. de repræs. lib. 1. cap. 13. num. 24. Gut. lib. 3. pract. 9. 67. num. 55. & seqq. Fusar. 9. 313. num. 59. Castilh. tom. 2. cap. 4. contr. num. 12. & lib. 3. cap. 19. num. 289.*

Et in qualitate legitimitatis iudicatum fuit in causa Alvari Ferreira Frade, cum Hieronymo Leitão de Meireles, Scriba Emmanuele Pinheiro da Costa; & si testator voluit, quod repetitio daretur in proximioribus, multo magis in remotis, ut tenet *Molin. de primog. lib. 3. cap. 5. num. 63.* maxime quando ex repetitione legitimitatis observatur dispositio juris communis, & Regni, & non contra illud, quo casu datur repetitio, quia quando ex illa non inducitur aliquid contra jus commune, sed secundum illud admittitur. *Bart. in L. præter §. erit ff. vi bonor. rapt. Molin. de primog. d. cap. 5. n. 37. 59. usque ad 62. Castilh. lib. 2. cap. 4. n. 37. & probat text. L. si testamentum, §. si autem, Cod. de inst. & subst. ibi: Et sic omnia completi, tanquam si testator ipsas institutiones eisdem conditionibus copulasset, atque ita qualitas legitimitatis repetenda est in omnibus casibus ad excludendos naturales.*

Licet aliud sentire videantur alij dum dicunt, quod conditio extranea, & accidentalis non debet repeti, nec extendi, sed debeat restringi ad casum, in quo litteraliter loquitur. *L. fin. §. scio ff. leg. 2. L. filium familias, ff. quando dies legati cedat, L. peculium, §. fin. ff. leg. 2. L. legatum 24. ff. adim. legat. L. sub conditione, ff. hæred. inst. Alciat. conf. 96. num. 2. & conf. 546. num. 2. Socin. jun. conf. 108. num. 233. & conf. 200. n. 20. Ruin. conf. 93. num. 4. & conf. 114. numer. 17.*

Et in terminis repetitionis qualitatis masculinitatis, ad hoc ut detur prælatio masculi alterius lineæ contra cursum, & successionem regularem, defendunt contra *Abbas conf. 36. col. fin. Annan. conf. 22. col. 11. communiter*

munitur sequuntur *Ias. conf. 34. col. 4. lib. 3. Socin. junior. conf. 23. & conf. 29. num. 12. & conf. 100. num. 20. Farinac. dec. 485. num. 3. vers. præterea, & in collectis dec. 354. p. 2. & conf. 66. Albenf. conf. 224. & conf. 484. The-saur. dec. 37. & 188. Pedroch. conf. 5. n. 63. & 165. Reminald. conf. 59. & conf. 80. num. 21. lib. 1. Cæphal. conf. 68. num. 16. & conf. 527. n. 20. Marzar. conf. 8. n. 12.*

522 Et loquendo in maioratibus. *Menoch. conf. 82. & conf. 6. num. 46. & conf. 926. Castilb. lib. 2. cap. 4. & seqq. præcipue n. 141. Gut. conf. 13. Molin. de primog. lib. 3. cap. 5. n. 56. vers. sed quamvis, & n. 57.*

523 Et in terminis legitimitatis, quod non censeatur repetita in alijs clausulis, tradit *D. Hieronymo de Leon dec. 93. num. 28. & seqq. lib. 1.*

524 Et adversus naturales hoc ipsum ostendunt statim citandi, & ideo communis DD. sententia est, quæ amplectenda, & sequenda in iudicando, & consulendo, naturales in Lusitanorum, aut Hispanorum primogenijs, aut maioratibus exclusos censerit, ut ex *Leciner. Greg. Lop. Molin. Mier. Mena, Alvarad. Azeved. Avend. Garc. Raud. Castilb. Fusar. Add. ad Molin. Solorzan. Noguevol. tradit Roxas de incomp. maior. p. 1. cap. 6. n. 108. & ultra eos Raud. de analog. cap. 30. num. 90. de qua re vide Larrea dec. 32. Leon. dec. 80. n. 11. & seqq.*

525 Ex nostris Lusitanis idem tenent, & resolvunt *Gam. dec. 167. num. 7. Aegid. de privileg. honest. cap. 16. num. 17. Reynos. obser. 33. num. 4. & seqq. & ibi Add. & obser. 53. Pereir. dec. 14. num. 4. & seqq. Aug. Barbof. appell. 99. num. 14. & seqq. Phæb. p. 1. dec. 92. & dec. 97. num. 28. & dec. 171. num. 28. Cald. de nom. q. 19. num. 9. & 29. & q. forens. lib. 2. cap. 38. num. 1. Valasc. conf. 134. n. 17. Portugal de don. reg. tom. 2. 3. p. cap. 21. n. 21. eleganter Sousa de Macedo dec. 106. & 107. de qua re vide idem Cald. conf. 9.*

526 Quod in praxi receptum est, nisi ex conjecturis, & serie maioratus aliud colligatur. *Castilb. tom. 5. cap. 67. num. vers. & quod distincte, & cap. 82. per tot. Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. n. 41. ubi Add.*

527 Dummodo non vocentur primo loco legitimi primi vocati filij senioris, & post illos extinctos vocentur filij secundi, & ejus descendentes, & post illos finitos, & extinctos, vocetur filius naturalis; quia tunc talis vocatio non impedit successionem legitimorum transversaliorum, licet illegitimus sit ultimus possessoris filius, quia existunt transversales, & primi vocati descendentes. *Menoch. de præf. lib. 4. præf. 78. numer. 77.*

Mantic. lib. 11. de conject. tit. 12. n. 34.

Et naturales non succedunt, nisi deficiente prole legitima, ne maioratus extinguatur, ex *L. ex facto, §. si quis rogatus, ff. ad Trebel. L. generaliter 6. §. cum autem, Cod. inst. & subst. Mier. de maior. p. 3. q. 2. num. 3. Castilb. d. cap. 82. num. 49. & cap. 143. §. unic. num. 8. Gratian. forens. cap. 218. Garcia de benef. p. 7. cap. 15. num. 46. Larrea dec. 32. num. 9. in fin. ubi iudicat Roxas p. 1. de incomp. cap. 6. num. 108. & seqq. de qua re vide *Gusman verit. jur. 5. ubi pro una, & altera parte multa refert.**

Ideoque existentibus consanguineis legitimis, non succedunt naturales filij ultimi possessoris, nec admittuntur, licet alij dicant contrarium, prout sunt quos refert, & sequitur *Gusman d. verit. jur. 5.*

Sed nostra resolutio est vera, & pro ea iudicatum fuit multoties, ut constat ex dictis, & ideo ampliatur primo in filijs legitimis, & naturalibus natis, & descendentes ex naturalibus, aut illegitimis tantum, quia cum proveniant ex radice infecta, non succedunt, ex *L. fin. Cod. nat. lib. late Mier. de maior. p. 2. q. 2. num. 31. & seqq. Castilb. contr. lib. 3. cap. 29. num. 3. & lib. 5. cap. 67. num. 29. vers. & hætenus, & lib. 5. cap. 103. & n. 13. & 14. Fusar q. 314. num. 4. & 13. Noguevol. alleg. 9. n. 26. Add. ad Molin. lib. 3. cap. 3. num. 41.*

Licet contrarium iudicatum fuisset in casibus de quibus supra, & teneant *Bartol. conf. 118. lib. 1. Cæphal. conf. 103. num. 3. lib. 1. Cravet. conf. 127. num. 1. Reminald. junior conf. 294. num. 15. Torneol. conf. 83. num. 17. Garcia de benefic. 7. p. cap. 15. num. 53. Gonsal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 5. numer. 119. Cassanat. conf. 8. num. 19. & conf. 17. num. 8. Larrea dec. 34. num. 34. Marth conf. 36. num. 31. & de successione legal. 1. p. q. 1. art. 3. n. 5. Becc. conf. 38. num. 29. à qua re est videndus *Castilb. lib. 5. cap. 103. & num. 24. Aug. Barb. in L. ultima, Cod. de natural. liber. num. 3.**

Ampliatur secundo, etiam si maioratus fundatio cum vocatione propinquorum facta sit, quia licet ex vocatione propinquorum, vel descendentes, aut illorum, qui sunt de sanguine, parentella, vel per alia verba naturalitatem significantia veniant naturales, & vocati censeantur, ut inquit cum *Bartol. Bald. Castro, Socin. Peregrin. Farinac. Larrea, Roxas de incompatib. maior. p. 1. cap. 6. n. 111.*

Attamen per talia verba ex natura maioratus non censeantur vocati naturales, ut ex *Additionatoribus ad Molin. & Peregrin. profe-*

proſequitur *Roxas d. cap. 6. num. 112.*

534 Ampliatur tertio, quamvis in fundatio-
ne maioratus vocata ſit linea, ſive illi, qui
ſunt de tali linea, quia nec etiam in hoc ca-
ſu veniunt naturales, licet controverſum ſit,
ut videre eſt apud *Roxas d. cap. 6. num. 113.*
114. & 115.

535 Ampliatur quarto, etiam in filio natu-
rali ex parte matris, ſcilicet quamvis mater
ſuccedat in aliquo maioratu, & habeat fi-
lium naturalem tantum, ut multis tradit
Roxas d. cap. 6. num. 116. 117. & 118. ubi de
ratione, ex qua etiam ſi ſucceſſio contro-
vertatur inter ejus filium legitimum, & na-
turalem talis ſam nre, aut alicujus mecha-
nici, qui æqualiter ſuccedit cum legitimo, &
naturalis ſit ſenior, legitimus junior, quis
ſuccedat? Mihi videtur reſpondere pro le-
gitimo, quia legitimitas requiritur ad ma-
ioratus ſucceſſionem, ex noſtra *Ord. lib. 4.*
tit. 100. & naturalis debet ſuccedere ſubſi-
diarie deficiente legitimo, ſi fuerit capax
ſucceſſionis, ex vocatione tacite, aut expreſſe,
& deficientibus conſanguineis, ne maiora-
tus extingatur, niſi maioratus ſit agnatio-
nis, quia tunc requiritur legitimitas, abſque
qua nemo poteſt ſuccedere in tali maiora-
tu, ut tenet *Leon dec. 1. Regn. Valentie num.*
& ſeqq. & ſi Mechanicus fuerit inſtitutor.
Vide *Reynof. obſer. 33. & ibi Add.* quia ſi
non detur vocatio naturalis, debet ſuccede-
re filius legitimus licet junior, & ſi ereſtus
fuerit de omnibus bonis, ſuſtineri debet in
tertia, quia in legitima plebei æqualiter ſuc-
cedant, ex *Ord. lib. 4. tit. 92.* & ita audivi
judicatum.

536 Limitatur, & declaratur primo, ſi mater
iſta inſtituerit fideiſſionem illam, maioratum,
ſeu patronatum; quia tunc ejus filius natu-
ralis erit de linea reſta ad ſuccedendum in
maioratu, ſeu fideiſſionem a matre inſtitu-
to, ut multis citatis reſolvit *Roxas d. cap. 6.*
num. 119. niſi concurrat cum legitimo, quia
tunc ſuccedit licet junior ſit, ut diximus n.
antecedenti.

537 Limitatur ſecundo, quando ille, qui ma-
ioratum inſtituit, eſt etiam naturalis, quia
tunc ſibi ſimilem non videtur negligere, ſeu
excludere, ſed potius vocare, ut multis re-
ſolvit *Roxas d. cap. 6. num. 120* & ultra eos
cum multis *Additio ad Reynof. obſer. 33. pag.*
222. col. 1. ad num. 11. & 16. & pag. 221.
quid quando inſtitutor erat mechanicus.

538 Limitatur tertio, ſi inſtitutor vocavit ad
ſucceſſionem maioratus filios ejus, qui niſi
naturales habere non poterat, ut multis tra-
dit *Roxas d. cap. 6. n. 122.*

539 Limitatur quarto, ſi primo vocatus ad
Pars II,

ſucceſſionem maioratus fuit naturalis tan-
tum, quia cum iſta qualitas in primo ad-
mittatur, præſumitur in alijs filijs deſcen-
dentibus, ſeu propinquis naturalibus appro-
bata. *Roxas d. cap. 6. 1. p. n. 123.*

Limitatur quinto, ſi in fundatione inſti- 540
tutor maioratus mentionem fecit de filijs
naturalibus, & eos honoraffet: nam jam ex
eo conſtat, eos odio non habuiſſe, ſed di-
lexiſſe. *Roxas d. cap. 6. n. 124.*

Limitatur ſexto, in caſu Legis 27. *Tauri,* 541
hodie *L. 11. tit. 6. lib 5 recopilat.* quia tunc,
& etiam in alijs caſibus, deficientibus legiti-
mis, ſuccedunt naturales, ut tradit, & expli-
cat *Roxas d. cap. 6. num. 125. 126. 127. &*
128.

Limitatur ſeptimo, quãdo maioratus fue- 542
rit inſtitutus cum libera facultate eligendi,
aut nominandi, quia tunc poterit eligere na-
turalem, & relinquere legitimum, ut ele-
ganter reſolvit, explicat, & intelligit *Roxas*
d. cap. 6 n. 129. uſque ad 133.

Sed reviſio iſtis petitione non obſtante, de- 543
negata fuit reviſio, & ſententia tranſiit in
rem judicatam, & poſtea facta nova lite idem
judicatum fuit, & obſtare in hoc caſu rei
judicatae exceptionem ex dicta ſententia;
idem pro filio naturali judicatum fuit na
cauſa de Manoel de Almeida de Brito com
Ioão de Aboim Peſſanha, Eſcrivaõ Antonio
Tavares, anno 1679. de qua ſupra.

In qua opinionum varietate mihi verior 544
videtur opinio negativa contra naturales fi-
lios nobiliu n, quia nec in habitu, nec po-
tentia, nec ſpe ſunt ſucceſſibiles, ut deſen-
dunt *Gregor. Lopes in L. 2. verb. las hijas, &*
in L. 32. tit. 9. partit. 6. Mier. de maiorat. 2. p.
q. 2. num. 1. & 2. Roxas in epitome ſucceſſion.
cap. 15. Garcia de nobilit. gloſſ. 20. num. 17.
Mancio. de conjeſtur. ulimar. volunt. lib. 11.
tit. 14. num. 24. Peregrin. de fideicom. art. 222
num 82. Percir. de jur. Ind. lib. 2. cap. 19. nu-
mer. 10. 13. & 15. Noguero. alleg. 9. numer.
21.

Et quòd filij naturales, ſecundum leges;
& conſuetudines Hiſpaniæ, & ex propria
maioratum natura non ſuccedant in illo-
rum maioratibus, ſequuntur, & teſtantur;
eſſe communem opinionem, *Lecirier. Greg.*
Lop. uerque Molina, Mieres, Flores, Alva-
rad. Azeved. Avendan. Garcia, Raudenſ.
Gratian. Caſtilh. Fuſar. Addentes ad Molina
Solorzan. Noguero. quos refert, & ſequitur
Roxas de incompatibilit. maiorat. 1. p. cap. 6.
num. 108. & 109. & ultra quos refert Leon.
dec. Valentie 80. n. 11. Molin. & Guſm. verit.
jur. 4. & 5. Larrea dec. 32.

Idem etiam teſtantur obſervatum in no- 545

stro Regno Reynos. obs. 33. num. 4. Phæb. dec. 171. 2. p. num. 28. Gam. dec. 167. num. 7. Cald. conf. 9. num. 40. quos refert Portugal de donat. regijs tom. 2. cap. 21. num. 22. & ultra eos idem Phæb. dec. 92. & dec. 97. n. 27. Pereir. dec. 14. Aegid. de privileg. honestat. art. 16. num. 1. & 7. Additio ad Reynos. obs. 33. ad num. 4. usque ad 10. pag. 221. Sousa de Maced. dec. 106. & 107. & mihi probatur ex Ordinatione expressa à nullo allegata lib. 4. tit. 100. ibi: Descendentes legitimos; ex quibus verbis manent exclusi naturales, & non comprehenduntur, non solum quia ex vocatione legis legitimorum nullo modo comprehenduntur naturales, sed potius excluduntur, ut diximus supra, & testatur iudicatum additio ad Reynos. ubi supra, ideoque ad hoc ut naturalis dicatur vocatus, requiritur voluntas institutoris expressa, aut ex conjecturis evidentissimis probata, secundum qualitatem, & dignitatem personæ, ut est textus expressus in *L. ex facto §. si quis rogatus, ff. ad Trebell.* & tenent citati; & iudicatum

546 No feito do Arceidiago Domingos Soares Barbosa contra Manoel Caldeira de Castro, & sua mulher D. Antonia da Cunha, Escrivão o da Coroa, se deu a sentença seguinte.

Acordão, &c. Vistos os autos, libello do A. Domingos Soares Barbosa, exceção peremptoria, que foi havida por contrariedade do R. Ieronimo Scacia de Castro, a que assiste o Procurador da Fazenda do dito Senhor, mais artigos, inquiriçoes de hũa, & outra parte, papeis juntos; Mostrase pela do A. ser filho natural de Manoel Soares Barbosa já defunto, & de Leonor Soares, mulher solteira, & neto de Gaspar Barbosa, & sua mulher Dona Leonor Soares, & que como tal lhe pertencem todos os bens do morgado, instituido pelo grande Pedro Barbosa, & Dona Leonor Soares, avo delle A. na qual instituição ficarão vinculados nam só os bens do grande Pedro Barbosa, & da dita Dona Leonor Soares, mas tambem os do dito Gaspar Barbosa, & seu filho Manoel Soares Barbosa pay delle A. por consentir que tambem se vinculasssem suas legitimas, & se por clausula pelos instituidores, que morrendo sem filhos legitimos o dito Manoel Soares Barbosa, succedesssem seus filhos naturaes. Mostrase falecer o dito Manoel Soares Barbosa sem filhos legitimos, & por sua morte tomar posse Miguel de Vasconcellos de todos os bens do dito morgado, por estar ausente o A. & não poder resistir a seu poder, dos quaes o dito Senhor deu à R. alguns por administração, & de ou-

tros está de posse pela confiscação que delles se fez, que todos pertende o A. se lhe restituão como a legitimo successor do dito morgado, por vocação expressa dos instituidores. Defendese o R. com assistencia do Procurador da Fazenda do dito Senhor, articulando que o A. carece de aução, assim por nam ser filho do dito Manoel Soares Barbosa, como tambem porque ainda em caso negado, q̄ o fora he incapaz de succeder no dito morgado, vistas as clausulas delle, por quanto he filho espureo, em razão de ser concebido sendo já o dito Manoel Soares Barbosa Cavalleiro professo da Ordem de Christo, & juramente de hũa escrava sua, & por hũa, & outra razão he excluido na mesma instituição, por nella serem excluidos os filhos espureos, & descendentes de geração em que haja algũa infamia: allegase mais, ainda que senam articule por parte do R. que ainda em caso negado, que o A. fora filho natural do dito Manoel Soares, & habil para succeder no dito morgado, nunca lhe podem pertencer os bens tocantes a Gaspar Barbosa, por serem excluidos por elle os filhos naturaes, & assim mais senam podem julgar por bens do morgado as casas que estão ao Marichal nesta Cidade, nem o prazo de Braquerena, nem as Capellas instituidas por Pedro Gomes na Villa de Ocanha, & por Britis Soares, & Isabel Gonçalves, que está na Villa de Almada, em razão do que alguns dos ditos bens são prazos de vidas, & outros são Capellas já antiquas, & por esta razão nam se podião unir ao morgado, nem imponeremse nellas novas clausulas, na fôrma de Direito. O que tudo visto, & o mais dos autos, & como delles se mostra por prova legitima, & concludente na fôrma de Direito, ser o A. filho natural do dito Manoel Soares Barbosa, por tal tido, & havido, & tratado pelo dito seu pay, & mais parentes, assim em sua vida, como por sua morte, estudando em Coimbra, & assistindo em Roma, com casa, criados, & assim mais nascer muito antes que o dito seu pay fosse Cavalleiro professo da Ordem de Christo; nos quaes termos senam podia duvidar se era espureo, & nam lhe prejudicar na fôrma da instituição, & ser filho da dita Leonor Soares, descendente do Gemio de Angola, pois foi sempre tratada como livre, & como tal o ficou sendo o A. estando sempre em posse da liberdade, & sendo livre não incorreo nunca em infamia, pela qual podesse ser excluido do dito morgado, na fôrma da instituição. O que tudo visto julgaõ ao A. por legitimo successor dos bens do dito morgado, que consta dos bens de Gaspar Barbosa, & Dona Leonor Soares avós do A. & de seu pay Manoel Soares Barbosa,

boſa, na fórma da inſtituição, & condemnaõ ao R. & ao Procurador da Fazenda do dito Senhor, lhe largue todos os ditos bens pertencentes ao dito morgado, com os frutos da lide conteſtada; & por quanto depois deſte feito eſtar a final ſe moveo duvida ſobre ſe poderem vincular no dito morgado as caſas que eſtão ao Marichal, os bens da Capella que inſtituiu Brites Soares, & Pedro Gomes da Ocaíba, & Iſabel Gonçalves, que eſtão no Caſtello de Almada, & ſobre o prazo de Braquereña, deixaõ direito reſervado às partes para na liquidação, & execução deſta ſentença ſe averiguar ſe ſe podem vincular ao dito morgado, & ſeja ſem cuſtas, por ſer entre o dito Senhor, & ſeu vaſſallo. Lisboa 8. de Julho de 1649. D. Carneiro, Marchaõ, Eſtaco.

547 No feito de Antonio Soares de Meillo contra o Arcediago da Covilhaõ Domingos Soares Barbosa, Eſcrivão Antonio Tavares, ſe deu a ſentença ſeguinte.

Viſtos eſtes autos, libello do A. contrariedade do R. & prova dada; Moſtraſe, que no anno de 1663. eſtando juntos o Doutor Pedro Barbosa, que era Chanceller Mór deſte Reyno, & Dona Leonor Soares Barbosa, mulher, & filha do Doutor Gaspar Barbosa, irmão do dito Chanceller Mór, declarãrão por hũa eſcritura publica, que o dito Gaspar Barbosa antes de ſeu falecimento fizera huns apontamentos, eſcritos por mão do Cura de S. João da Praça ſeu Confessor, & diante de ſeis teſtemunhas, que aſſinãrão, em que deixava por ſeu univerſal herdeiro ao dito Manoel Soares Barbosa ſeu filho unico, & que todavia queria que ſeus bens ficaffe para ſempre ao dito Manoel Soares, & ſeus deſcendentes, vinculados em morgado pelo modo, & fórma, que tinha communicado ao dito Chanceller Mór ſeu irmão, & queria que a tudo o que elle declaraffe, ſe deſſe inteira fé, por tudo ſer conforme ſua vontade, que com elle tinha tratado. Moſtraſe, que ahi na dita eſcritura os ſobreditos deſcendentes, & fórma à inſtituição do dito morgado, & clauſulas delle, entre as quaes diſſeraõ, que poſſuiria o dito Manoel Soares, & depois de ſua morte ſuccederiam ſeus filhos, ou filhas, & deſcendentes legitimos, & naturaes, & legitimados por ſubſequentẽ matrimonio, & nam em outra maneira, & em falta deſtes, o parente tranſverſal mais chegado ao ultimo poſſuidor, com as mais clauſulas, que ſe achão neſta inſtituição depois dellas; diſſe o dito Doutor Pedro Barbosa, que tudo o que acima tinha declarado, praticãra, & aſſentãra com elle o dito ſeu irmão, & que conforme a ſua vontade fazia as duas declaraçoens, aſſim pelo juramento

dos Santos Evangelhos, & logo a dita Dona Leonor Soares, & ſeu filho Manoel Soares Barbosa diſſeraõ, que tudo approvãrão, & ratificãrão, declarando vinculãrão todos ſeus bens a eſte morgado, como ſe tudo fora hum, inſtituido por huma ſõ peſſoa, & aſſim a dita Dona Leonor, & ſeu filho com o dito Doutor Pedro Barbosa fizerão, & declarãrão, que acontecendo, que o dito Manoel Soares Barbosa faleceſſe ſem lhe ficarem deſcendentes, & que em caſo, que lhe ficaffe filhos, ou filhas naturaes, ſuccederião neſte morgado, preferindo ſempre o varão à femẽa, & a tudo, conforme a inſtituição acima; & aſſim mais, que falecendo elle Manoel Soares ſem lhe ficarem filhos, ou filhas, que ouveſſem de ſucceder neſte morgado, conforme a eſta inſtituição, em eſte caſo toda a fazenda da dita Leonor Soares, ficaria livremente a elle Manoel Soares, para diſpor della, como lhe parecer. Moſtraſe, que o dito Manoel Soares faleceo ſem ter filhos legitimos, nem legitimados por ſubſequentẽ matrimonio, & que por ſua morte ſe meteo de poſſe de todos ſeus bens vinculados Miguel de Vaſconcellos avo do A. & por ficar do dito Manoel Soares hum filho natural, que ſe chamava Antonio Soares, demandou ao dito Miguel de Vaſconcellos, para que lhe largaffe o dito morgado, & eſtando a cauſa na inſtancia do aggravõ, ſe conſertou o dito Miguel de Vaſconcellos com o dito Antonio Soares, ao qual prometeo cento & quarenta mil reis cada anno, para que deſiſtiſſe da dita demanda, como deſiſtio por huma eſcritura de tranſaução, aſſim ſobre o morgado, como ſobre humas Capellas, que na eſcritura nomeãrão. Moſtraſe, que no dia da felice Acclamação do Senhor Rey D. João o IV. foi morto o dito Miguel de Vaſconcellos, & depois ſe ſocreſtãrão ſeus bens, dos quaes o dito Senhor deu a administração a Ieronimo Garcia ſeu Colação, alguns dos quaes havião ficado do morgado do dito Manoel Soares Barbosa, & que vindo o R. de Roma, onde havia eſtado, demandou ao dito Ieronimo Garcia, a quem aſſiſtio o Procurador da Fazenda, para que lhe largaffe o morgado, de que ſe trata, por moſtrar ſer filho natural do dito Manoel Soares Barbosa, por ter vocação expreſſa na inſtituição do dito morgado: em o Juizo dos feitos da Fazenda, alcançou ſentença, para que ſe lhe largaffe os bens do dito morgado, deixando às partes reſervado direito, para tratarem dos bens das Capellas, que ficãrão por morte do dito Manoel Soares. Moſtraſe, que fazendoſe pazẽs entre eſte Reyno, & o de Caſtella, onde o A. eſtava, conforme as Capitulaçoens das Pazẽs, foi admitido neſte Reyno o

A. como legitimo successor do dito Miguel de Vasconcellos seu avô, a demandar os bens de que estava de posse ao tempo de sua morte, ou lhe podessem pertencer; & com este fundamento demanda nestes autos ao R. pedindo lhe, largue assim os bens do dito morgado, como as Capellas, & prazos, que o dito Manoel Soares possuiu; dizendo, que o R. nam era filho do dito Manoel Soares Barbosa, nem ainda que o fora, podia succeder neste morgado, por quanto sendo filho de hum negro, & o dito Manoel Soares homem fidalgo, como os mais instituidores que vincularão seus bens para conservação, & memoria de seus nomes, & familia, & nam era de crer quizessem, que succedesse o R. neste morgado, pois em huma das clausulas da instituição delle expressárao, que nam succederia nelle, quem descendesse de Mouro, Iudeo, ou pessoa infame, & que além disto o dito Doutor Pedro Barbosa declarára por juramento as condições com que o dito seu irmão lhe comunicára, se havia de clausular este morgado, entre as quaes se achava aquella, que os que ouvessem de succeder nelle, seriao legitimos, ou legitimados pelo seguinte matrimonio, & em outra maneira não, & que não podia prejudicar lhe ao A. a sentença, que o R. alcançou contra o dito Ieronimo Garcia, por nam ser legitimo contraditor, assim sobre a filiação, como sobre o morgado. Mostrase porém, que o R. na dita sentença foi julgado por filho natural do dito Manoel Soares Barbosa, o que basta, para ser havido por tal, & além disso se prova nestes autos, assim pela nomeação, educação, tratamento, semelhança, & fama geral, como por ser por tal vindo, & tratado pela dita Dona Leonor Soares sua avô, & seus parentes, & todos geralmente, o que senão desfaz, com o que por parte do A. se diz; & ainda que quanto à successam do morgado, nam basta a dita sentença contra o A. por não ser havida contra legitimo contraditor, com tudo se mostra, que foi dada conforme a instituição do morgado, & disposição de Direito, & carecer o A. de aução intentada, por quanto aonde ha disposiçam expressa, não tem lugar as conjecturas, de que o A. se quer valer, & na instituição deste morgado se acha na penultima clausula delle, que não tendo o dito Manoel Soares filho, ou filha legitimos, em tal caso succedessem os filhos, ou filhas naturais, & esta clausula foi posta pelo mesmo Doutor Pedro Barbosa, com os outros instituidores depois das outras, & que ha de prevalecer, porque foi declaração dellas; & assim se ha de entender, que o Doutor Pedro Barbosa, o comunicou com o dito seu irmão, pois

o exprimo; & porque tambem, sendo homem de tão grandes letras, como se conhecia, sabia muito bem, que o dito seu irmão desejava, como exprimo, de fazer morgado dos bens de todo o seu casal, & nam podendo dispor mais, que da sua terça, que vinha a ser a sexta parte de todos os bens, se havia de conformar, como conformou, com a dita Dona Leonor Soares, & seu filho Manoel Soares, que erao instituidores da maior parte, em o modo, & condições de succeder no morgado, em que todos expressamente chamarao ao R. como filho natural, sem que lhe obste a clausula dos que forao excluidos por defeitos do sangue, & infamia, porque nestes senão acha comprehendido o R. & assim se mostra, que foi admitido. E quanto aos mais bens do morgado, que o A. pede, tambem carece de aução, porque nam mostra quaes sejao, & as qualidades delles, nem que o R. o possua, antes se vê da sentença, que o R. teve contra Ieronimo Garcia, que lhe não forao julgados, mais que os bens do morgado, deixando se direito reservado para se tratar dos mais. O que tudo visto, & o mais dos autos, absolvo ao R. do pedido pelo A. ao qual condeno nas custas dos autos. Lisboa 29. de Outubro de 1673. João Vanvessem.

A qua sententia fuit gravamen interpositum ad Supplicationis Senatam, ubi fuit confirmata, Iudices, Doutor Freyre, Doutor Cerveira.

No feito de Antonio da Fonseca com o Reverendo Prior, & mais Religiosos do Convento de Thomar, Escrivão João Baptista Pereira, se den a sentença seguinte.

Visto o feito, libello do A. contrariedade dos RR. papeis juntos, & prova dada; Mostrase, que Fernando da Fonseca no testamento com que faleceu instituiu de sua terça hum morgado, que avinculou aos seus moinhos, que tinha na Ribeira de Moinhos, & a sua terra da tapada, que esta apar do Rio Novo aos pes da Villa de Mintemor o Velho, & em primeiro lugar nomeou por administrador dos ditos bens a seu filho Lopo da Fonseca, com as condições declaradas no dito testamento, & que com as mesmas ficasse a seu filho, ou filha se o tivesse, & que senam tivesse filho, ou filha, ficassem os ditos bens a Fernando seu filho bastardo, & que falecendo o dito Fernando, entao ficassem a Diogo da Fonseca, ou a seus filhos se os tivesse, & que finandose os ditos seus filhos sem terem filhos, ou filhas, entao ficassem os ditos moinhos, & terra para sempre aos mais chegados de sua geração, de modo que para agnação do dito morgado, fez tres linhas distintas, convem a saber a de Lopo

Lopo da Fonseca em primeiro lugar, & a de Fernando em segundo, & a Diogo da Fonseca em terceiro, & sendo extinta a primeira, fazza o dito morgado transito a Fernando, chamado no segundo lugar, & sendo esta extinta passava a successão a Diogo da Fonseca, chamado no terceiro lugar, & sendo esta a ordem da dita instituição, nam podia a successam passar ao terceiro, sem primeiro serem extintas as linhas dos que forão nomeados no primeiro, & segundo lugar, & se mostra, que sendo falecido o instituitor do dito morgado, succedeo nelle o dito Lopo da Fonseca, chamado no primeiro lugar; & sendo a sua linha extinta, se deferio logo a successam a Fernando, nomeado em segundo lugar, & a seus descendentes; & se mostra, que o A. Antonio da Fonseca he descendente do dito Fernando, filho bastardo do instituitor; por quanto se mostra ser filho de Francisco da Fonseca, & neto de Antonio da Fonseca, & bisneto de Ioão da Fonseca, filho do dito Fernando, & por assim ser ao A. pertence a successam do dito morgado, por se lhe ter deferido por meyo do dito Fernando, seu tresavo, & posto que por parte dos R.R. se mostre, que o Padre Fr. Lucas, por meyo do qual estão de posse dos ditos bens, he descendente do instituitor, por ser filho de Dona Ioanna da Cunha, & neto de Fernão da Fonseca, & bisneto de Duarte da Fonseca, & tresneto de Fernão da Fonseca, filho do dito Diogo da Fonseca; Mostra se com tudo, que o dito Diogo da Fonseca, & seus descendentes, nam podiam entrar na successão do dito morgado pela linha do dito Fernando, cujo descendente he o A. & posto que por parte dos R.R. se allegue, que os instituidores chamaraõ em primeiro lugar a Lopo da Fonseca, & a seus filhos, & em terceiro lugar a Diogo da Fonseca, & seus descendentes, & que tendo chamado em segundo lugar a Fernando, não tratou de seus filhos, no que foi visto querer preferir os descendentes do dito Diogo da Fonseca aos descendentes do dito Fernando, pois nam tratou delles, com tudo a dita conjectura nam pôde ter lugar no caso presente, por quanto conforme a Direito, o fideicômisso deixado a hum filho simplesmente, sem nelle fazer menção de filhos para o haver de restituir, se morrer sem filhos, & ainda com mais razão no caso de que se trata, pois chamando o instituitor primeiro a seu filho bastardo Fernando, que a seu filho legitimo Diogo da Fonseca, foi visto amalo mais a elle, & a seus descendentes: quanto mais, que tambem o instituitor chamou os filhos do dito Fernando, pois depois de ter chamado para a successão do dito morgado aos ditos tres filhos, conclue dizendo:

Pars II.

& finandose os ditos meus filhos, & nam havendo filhos, nem filhas, nem descendentes, então fiquem os ditos moinhos, & terra aos mais chegados da minha geraçam; pelo que foi tambem visto chamar os descendentes do dito Fernando. O que tudo visto, & o mais dos autos, & o Direito neste caso, condeno aos R.R. abraõ mão das ditas propriedades, & as restituaõ ao A. com os frutos da lide contestada em diante, & as custas dos autos. Lisboa 28. de Janeiro de 1624. Diogo Lobo Pereira.

A qua sententia fuit gravamen interpositum ad Supplicationis Senatam, ubi fuit confirmata, Iudices, Colta, Moufinho. 549

Litigantes in facto conformes sunt, in jure tamen dissonant: quæstio vero de jure in eo consistit, an ex dispositione testamentaria, de qua fol. 22. in qua vocatus fuit primo loco unus ex filijs testatoris, & secundo loco filius naturalis, tertio loco filius legitimus, ita ut deficiente primo, & ejus deicendentibus, qui in possessione vocati fuerunt, admittatur filius naturalis, & ejus descendentes, qui expresse non fuerunt vocati, ita ut mortuo filio naturali, relictis filijs admittatur filius legitimus tertio loco vocatus exclusis filijs filij naturalis.

Quam quæstionem decidit Papinianus in L. cum avus ff. condit. & demonstr. ex cujus tamen dispositione videtur dicendum, quòd Actor descendens à Ferdinando filio naturali testatoris, excludat descendentes ex Didaco tertio loco vocato, & sic R.R. qui nomine unius ex dictis descendentes possident bona, de quibus contenditur, teneantur ea Actori restituere; nam licet ex dispositione testatoris fol. 22. 25. & seqq. Ferdinandus filius naturalis secundo loco vocatus esset, nulla habita mentione filiorum, sed hoc modo, quòd post ejus mortem admitteretur Didacus filius testatoris, tamen adeo est efficax conjectura prædilectionis, qua pater filium naturalem fuit prosequutus, eò quia cum prætulit alteri filio Didaco, ut etiam ista dilectio ad ejus filios extendatur: ac si expresse testator dixerit, ut tunc substitutus filius induxit tantum si Ferdinandus sine liberis decessisset, & hoc important illa verba Papiniani in dict. L. cum avus, ibi: Quasi magis dictum, & minus scriptum; ac si diceret, quòd si testator jusset filio honorato post mortem restituere hæreditatem, alteri filio intelligatur habere locum substitutionem, si filius honoratus sine filijs decedat. Hanc interpretationem Papiniani commendat Imperator Justinianus in L. cum acutissimi, Cod. fideicom. exor. nar. Cald. cons. 9. in forensib. quæstionibus, 550.

Qqq ilj

An-

Anton. Gom. var. tom. 1. cap. 5. num. 33. Costa in cap. si filij, p. 1. verbo si absque liberis à principio; & ne aliquando dubitari possit, an ista conjectura solum haberet locum, quando filius honoratus est legitimus: eam ampliavit Imperator Alex. etiam ad eum casum, quo filius honoratus, est naturalis, ita ut si justam sobolem relinquat, expirari substitutionem in L. generaliter, §. cum autem, Cod. inst. & substit. profequitur Mantio. lib. 10. de conject. tit. 7. num. 12. Menoch. lib. 4. de præsumpt. præsumpt. 87. ex quibus mihi videtur Actorem melius arma induere.

551 Neque obstat ex adverso allegata præscriptio, nam licet controvertatur, an & quando res maioratus præscribi possint, ut disputat *Molin. de primog. lib. 4. cap. 10. num. 10.* in præsentī tamen hoc non disputatur; solum an jus succedendi in maioratu possit præscribi ab una linea contra aliam? Et hoc casu non potest admitti præscriptio, quia cum in ea vertatur præjudicium futurorum successorum, qui impediti sunt agere de jure suo, non potest præscriptio aliqua illis præjudicium afferre, ut diserte explicat *Gam. decis. 93. post princip.*

552 Secundo non obstat considerata ex adverso conjectura deducta ex dispositione testatoris fol. 22. vers. & seq. quod vocaverit primo loco filium, & ejus descendentes, & omnibus deficientibus vocavit filium naturalem (nulla habita mentione descendentium) & mortuo filio naturali, vocavit filium tertio loco, & ejus descendentes: quasi testator velit admittere solum personam filij naturalis, non vero ejus descendentes, cum in prima, & tertia vocatione descendentium fecisset mentionem; in secunda vero, in qua vocavit filium naturalem, de descendentes nullam fecit mentionem: quasi vellet, ut descendentes filij tertio loco vocati excluderent filios filij naturalis, siquidem illorum non meminit.

553 Quia videtur, quod nulla potest dari conjectura voluntatis contra expressam voluntatem ipsius testatoris: nam illa consideratio *Papiniani in dict. L. cum avus*, reputatur tanquam expressa voluntas testatoris, quasi testator illud dixerit, & tamen non fuisset scriptum; qua de causa nulla conjectura dari potest, nisi testator expresse declaraverit, ut substitutio habeat locum, licet gravatus filius descendentes habeat; quæ tamen voluntas in præsentī deficit, & ita semper habebit locum dispositio *dict. L. cum avus*, & *dict. L. cum acutissimi*, sic confirmata sapientissimi Præsidis sententia. Lisboa de April 14. de 1642. *Mouzinho.*

Cum proximo Domino convenio, Costa.

Et ideo si contendens non ostendat vocationem expressam in institutione, non admittitur: ut judicatum

No feito de Francisco Henriques de Miranda contra Antonio Sodrê Pereira, Escrivão Luis Gomes Pinheiro, onde se deu a sentença seguinte.

Acordam em Relaçam, &c. Que visto o embargante Francisco Henriques de Miranda nam mostrar instituiçam, ou testamento da instituidor da Capella, de que se trata, nem por outra via constar poderem os bastardos succeder nella, declarã o embargante Francisco Henriques de Miranda, nam ter auçãõ algũa para pertender esta Capella, & pague as custas dos autos, em que o condenaõ. Lisboa 20. de Fevereiro de 1646. Mouzinho, Montarroyo, Faro.

Nec ad hoc sufficit vocatio generalis simpliciter facta de filiis, & descendentes, quia ex illa non veniunt naturales quando simpliciter est facta secundum veriorē opinionem, de qua *Molin. de primogen. lib. 3. cap. 3. num. 41. & seqq. & ibi additio, Noguero. alleg. 9. num. 24. & 25. ubi judicatum, Gam. dec. 167. num. 7. Agyd. de privileg. honestat. art. 16. num. 17. Reynos. obs. 33. n. 4. & seqq. Phæb. dec. 92. num. 12. dec. 97. num. 27. & dec. 171. num. 28. Pereir. dec. 14. n. 4. Barbof. appellat. 99. num. 14. & seqq. Castilb. lib. 5. cap. 82. & num. 42. Larrea dec. 32. n. 8. Gusm. verit. 5. Roxas d. 1. p. cap. 6. n. 114. & num. 112. idem tenet in vocatione propinquorum, & 110. idem procedere asserit in legitimis ex naturalibus, & per totum §. multas ampliationes, & limitationes refert, de quibus etiam *Reynos. obs. 33. & ibi additio pag. 221.* & illegitimo illegitimi idē tenent ex *L. ultim. Cod. natural. liber. Mantio. de conject. lib. 11. tit. 13. num. 33. Mier. p. 2. q. 2. num. 31. & seqq. & num. 128. Castilb. lib. 5. cap. 103. add. ad Molin. lib. 3. cap. 4. ad num. 31. pag. 215. Noguero. alleg. 9. num. 26.* quia illegitimitatis vitium est reale, & totam lineam inficit, & cum semel illegitimus se interponit, omnis ejus posteritas excluditur. *Larrea dec. 34. num. 63. Castilb. d. cap. 103. n. 12. & seqq.**

Et ita multoties judicatum fuit; & in causa Fernandi de Freitas com Antonio de Freitas, Escrivão Manoel de Goes Pinheiro, in vocatione descendentium; & etiam in causa Francisci da Costa, de qua supra: & etiā in vocatione filiorum idē judicatum videtur quia filium eum definimus, qui ex legitimo matrimonio sit natus; & est *Lex Castellæ in proam.*

proam. tit. 7. partit. 2. ibi: *Fijos ſegun la Ley llamamos a aquellos, que nacen de derecho caſamiento; & cum in noſtra Ord. lib. 4. tit. 100. vocentur filij, & descendentes legitimi per vocationem generalem, ſolum comprehenduntur legitimi, & non naturales, quia de illis non loquitur Lex, ut in ſimili notat Fabr. de errorib. pragmaticor. tom. 2. decad. 35. error. 5. num. 4. & probatur per text. in cap. ſi gens diſt. 56. & cum etiam in diſpoſitione non vocentur, & in maioratu inſtituto à nobili non ſuccedant, ex coniecturata mente defuncti, ſed potius excludantur in L. ex factò §. ſiquis rogatus, ff. ad Trebell. ita vocatio generalis debet intelligi ſecundum materiam ſubjectam, ut multis citatis tenet Caſtilh. lib. 5. contr. cap. 86. num. 35. & cap. 87. num. 7. 8. & 4. & cum vocatio legitimorum ſit caſus omiſſus in inſtitutione, ſuppletur à jure, Lege que Regia, & manet in illius diſpoſitione, & cū in illa inveniantur vocati descendentes legitimi, ex Ord. lib. 4. tit. 100. manent excluſi illegitimi, quia per Ord. ad ſucceſſionem vocantur descendentes legitimi, ibi: legitimos, & non naturales; qui non comprehenduntur ſub vocatione descendentium ex jure noſtri Regni, ex d. Ord. & ſicuti quando in inſtitutione vocantur legitimi, excluduntur naturales; ita etiam quando in Lege vocantur, excluſi debent.*

556 Quid autem dicendum ſit in maioratu inſtituto à plebeo? Dicendum eſt, quòd filius naturalis patris plebei ſuccedit in maioratu inſtituto à plebeo, ut tradit Reynof. obſerv. 33. num. 11. & ſeqq. & ibi Add. pag. 222. multos refert: niſi pater altioris conditionis extiſſet tempore nativitatìs filij, licet antea plebeus fuiſſet, ut conſtat ex deliberatione, & caſu, quem refert Foſſeca no Cõmento Portuguez à Inſtituta tit. 10. da poſſe dos bens, pag. 313. num. 5. dec. 39. & dec. 40. pag. 314. judicatum etiam refert ex deliberatione de qua ibi, filios naturales plebei eſſe excluſos, quando inſtitutor plebeus expreſſe vocavit legitimos ad maioratus ſucceſſionem: de qua re vide etiam ſententiam ſequentem ad omnium ſupradictorum corroboracionem.

557 No feito de Luis da Camera Eſmeraldo com Luis Eſmeraldo de Atougua, Eſcrivão Antonio de Siqueira da Gama, ſe deu a ſentença ſequinte.

Vistos eſtes autos, libello do A. Francisco Gonçalves da Camera, em nome de ſeu filho menor Luis da Camera Eſmeraldo, como ſeu legitimo adminiſtrador, exceçãõ peremptoria rei judicatæ do R. Luis Eſmeraldo da A.

Pars II.

tougua, que lhe nam foi recebida, ficando-lhe lugar para na contrariedade ſe valer da materia della, contrariedade do dito R. fol. 250. onde por parte della offerecem a dita exceiçãõ peremptoria; mais artigos recebidos, provas feitas, ſentenças, & outros documentos juntos: Moſtraſe pelo A. que Ioão Eſmeraldo o Velho, & ſua mulher Agueda de Abreu no anno de 1527. inſtituiu morgado de ſeus bens a favor de ſeu filho Chriſtovaõ de Eſmeraldo, com as vocaçõens contheadas na inſtituiçãõ, ſobre o qual morgado elle A. Francisco Gonçalves da Camera litigãra por ſua peſſoa com o R. no Inizo da Correição do Civel da Corte, & Cidade de Lisboa, & abi por Juizes Cõmiſſarios, que Sua Mageſtade foi ſervido nomear para a dita cauſa, ſe julgãra contra elle A. mas vindo com embargos à Chancellaria em nome do menor ſeu filho, poſto que ſe regeitãraõ, ſe declarou que de materia delles poderia tratar ordinariamente, & por eſta raziãõ ficãra conſervando o direito do dito menor A. ſim lhe poder obſtar a exceiçãõ da cauſa julgada. Moſtraſe, que na dita inſtituiçãõ depois do primeiro chamado Chriſtovaõ Eſmeraldo, forãõ chamados ſeus filhos baroens legitimos de legitimo matrimonio, & que herdaria o primogenito, ſendo habil, & idoneo para iſſo, & naõ o ſendo, herdaria entãõ o ſegundo, & ficaria por primogenito, & em quanto ouveſſe ſeu filho barãõ, nam herdaria a femea, mas ſendo caſo, q̃ naõ ouveſſe filhos baroens, entãõ herdaria a femea mayor, & primogenita, ſendo habil para caſar, & nam ſendo para iſſo habil, & idonea, o haveria a ſegunda filha, de ſorte que ſempre o dito morgado foſſe poſſuido, & adminiſtrado por peſſoas idoneas, & aptas para iſſo; & ſenam ouveſſe mais que hum filho barãõ, & naõ foſſe idoneo para herdar o dito morgado, que em tal caſo vieſſe à femea mayor, ſendo para iſſo habil, & ſe o naõ foſſe, viria à ſegunda ſenaõ ficaria em o primogenito barãõ, ſem embargo de nam ſer habil, & idoneo, & que ſempre andaria o dito morgado por linha direita de aſcendentes em descendentes, de filho a neto, ou neta, nam havendo neto; & que nam havendo descendentes do dito Chriſtovaõ Eſmeraldo de legitimo matrimonio, herdaria o dito morgado o parente ſequinte em grao, pela maneira acima dita; & por quanto queriaõ, que havendo em grao parente macho, nam herdãſſe a femea, & era a ſua vontade, que o dito morgado andãſſe em ſeus descendentes, para ſempre, por linha direita, ſendo caſo, que o dito Chriſtovaõ Eſmeraldo nam ouveſſe filhos, nem filhas legitimas de ſua mulher, & havendo algum

Qqq iiij

filho,

filho, ou filha bastardo de mulher solteira, sendo legitimado por ElRey, lhes aprazia que o herdassem, tendose nelles a maneira de successão acima declarada, & queriaõ que esta maneira de successão com todas as clausulas, que tinhaõ dito em seu filho Christovão Esmeraldo, se tivessem em todos os successores do dito morgado para sempre; donde infere o A. que o sentido desta clausula vem a ser (que preferissem na successam os filhos bastardos, que se achassem em melhor linha) & que isto se deixa ver, porque tendo o instituidor mais filhos legitimados, preferio o descendente illegitimo, & nesta conformidade por morte de Christovão Esmeraldo primeiro chamado se devolvera a successão a seu filho Antonio Esmeraldo, que nam teve filhos, & por sua morte se devolvera a Ioão Esmeraldo seu irmão, o qual falecera sem filhos legitimados, nem bastardos avidos em mulher solteira, por onde precisamente se devolvera a successão a Francisco Gonçalves da Camera filho mais velho de Pedro Ribeiro Esmeraldo, & bisneto do dito Christovão Esmeraldo, primeiro chamado. Mostrase, que o dito Francisco Gonçalves da Camera falecera sem filhos, deixando hum filho natural, chamado Pedro Ribeiro Esmeraldo, pay do A. Francisco da Camera Esmeraldo, & avo de seu filho o A. menor, que tinha as qualidades da instituiçam, por ser filho natural, & havido de mulher solteira, & legitimado por ElRey, tanto assim, que lhe fora julgada a successão deste morgado na demanda, que lhe movera seu tio Antonio de Carvalhal avo do R. fundandose a sentença em que havia entrado a successão do morgado na linha de Francisco Gonçalves da Camera, & nam podia della fazer transito ao dito Antonio de Carvalhal seu irmão. Mostrase, que depois da dita sentença, movera o R. demanda sobre a successão deste morgado, sem lhe obstar a exceção de re judicata, porque mostrara, que o dito Francisco Gonçalves da Camera bisavo do A. menor, falecera em vida de Dona Isabel Esmeraldo, filha natural legitimada de Ioão Esmeraldo ultimo possuidor, & deste modo ficara cessando o fundamento da sentença em quanto supunha, que a successão havia entrado na linha do dito Francisco Gonçalves da Camera, sendo que depois delle ficara ainda viva a dita D. Isabel; porẽm allega o A. que esta tal D. Isabel posto que fosse filha bastarda, & legitimada do dito Ioão Esmeraldo ultimo possuidor, não tinha as qualidades da instituiçam, porque não era havida em mulher solteira, senão em hũa Felipa Fernandez, que ao tal tempo era casada com hum Francisco Pires, morador no

Zimbreiro, termo desta Cidade do Funchal, & assim era filha espurea, & adulterina, que nam tinha as qualidades para entrar nella successão. De mais que a dita Felipa Fernandez, mãy da dita Dona Isabel era mulher baixa, & de condiçãõ vil, & sendo os instituidores, como eraõ fidalgos, nam parece verosimel quizessem, que hũa mulher nascida de tão torpe incubito fosse a successora de seu morgado, que instituirãõ para lustre, & decoro de sua familia, por cujo respeito o dito seu pay Ioão Esmeraldo casando a dita filha Dona Isabel com o dito Francisco Gonçalves da Camera bisavo do A. menor, o declarara a elle por legitimo successor do morgado, conhecendo o defeito que ella tinha de ser espurea, & adulterina, de que agora se alcançara noticia, porque quando pediu a legitimação, disse que era sua filha natural, para cohonestar o casamento, que fazia com o dito Francisco Gonçalves da Camera, que nam havia casar com hũa adulterina, & filha de mulher vil, & por este modo, a sentença que o R. alcançara fora directamente contra a outra sentença do Senado, que se deu a favor do dito Pedro Ribeiro Esmeraldo, & consequentemente do menor A. & por assim ser viera o dito menor com embargos desta materia, & se resolvêra, que tratasse della ordinariamente, & lhe competia o beneficio da restituicam, como he menor de quatorze annos. Mostrase, que Antonio de Carvalhal Esmeraldo avo do R. quando moveo a demanda ao dito Pedro Ribeiro Esmeraldo avo do A. sabia muito bem da legitimação da dita Dona Isabel, & nam usara della por saber os defeitos que tinha, & o dito Pedro Ribeiro não allegou este ponto na demanda que o R. lhe movera, porque havia casado hũa filha com elle intervindo colusão de lhe deixar comer o morgado em sua vida, em caso que ficasse vencido, & que tinha grande aborrecimento ao pay do menor A. por odios que movera sua madrastra, & sogra do R. tanto assim, que estando para morrer, movido dos escrupulos da consciencia, mandara chamar ao dito A. Francisco Gonçalves da Camera seu filho, & lhe encomendara, que defendesse a demanda como convinha, por quanto elle o nam havia feito por causa de sua mulher sua madrastra, & sogra do R. o que nam tivera lugar porque a esse tempo estava já o feito com as dilacões corridas, pelo que sendo certo, que Francisco Gonçalves da Camera fora o legitimo successor deste morgado, & nam a dita Dona Isabel Esmeraldo sua mulher, & que falecera sem descendentes legitimados, & que Pedro Ribeiro Esmeraldo seu filho natural fora legitimado por El-Rey,

Rey, bem se seguia, que por sua morte era o legitimo ſucceſſor, & em ſua linha ſe havia continuar a ſucceſſãõ, onde ſe achar o menor A. como ſeu neto legitimo de legitimo matrimonio, & que o R. como tranſverſal não pôde ſucceſſer, & deve ſer condemnado largue os bens ao menor A. com os frutos da indevida occupação até real entrega. Por parte do R. ſe mostra, que a materia deſte libello, fora já articulada, ventilada, & decidida nos autos da demanda, & ſentenças, que tivera contra Pedro Ribeiro Eſmeraldo, avo, & pay dos AA. & contra o meſmo A. ſeu filho habilitado, & que paſſarão as ditas ſentenças em couſa julgada ſem embargo dos embargos com que viera, huns em ſeu nome, outros em nome do A. menor ſeu filho, que todos foram regeirados, & ſem embargo da reviſta que pedira, em que ſabio eſcuſada, nas quaes ſentenças foram Juizes o Doutor Diogo de Gouvea de Miranda, Corregedor do Cível da Corte, & os Doutores Joſeph Pinheiro, & Manoel Delgado de Mattos, ambos Juizes da Coroa, & por falecer o Juiz Relator, fora nomeado em ſeu lugar o Doutor Luis Fernandez Teixeira, Deſembargador dos Aggravos, que todos erãõ das melhores letras, & inteireza, que havia no Senado, & confirmarão ſempre, que nam podia ſucceſſer natural, havendo deſcendente legitimo, & de legitimo matrimonio do inſtituidor, & do primeiro chamado Chriſtovaõ Eſmeraldo, & como o R. Luis Eſmeraldo de Atouguia he deſcendente legitimo de legitimo matrimonio do inſtituidor, & do primeiro chamado, como filho que he de Pedro Ribeiro Eſmeraldo, & neto de Antonio de Carvalhal Eſmeraldo, & biſneto de Pedro Ribeiro Eſmeraldo, & terceiro neto de Dona Anna Eſmeralda, & quarto neto do primeiro chamado Chriſtovaõ Eſmeraldo, fica indubitavel, que o dito R. Luis Eſmeraldo de Atouguia he o verdadeiro legitimo ſucceſſor deſte morgado, & ſendo elle o meſmo a cujo favor ſe deram as ditas ſentenças, & ſe poz o eſcuſado no Tribunal do Paço, & ſendo Francisco Gonçalves da Camera, & Pedro Ribeiro Eſmeraldo, pay, & avo do menor A. os vencidos na dita couſa, & os meſmos contra quem ſe deram as ditas ſentenças, pelo dito ſeu avo ſer natural, poſto que legitimado, & pelo dito pay do A. poſto que de legitimo matrimonio, ſer filho do dito Pedro Ribeiro natural legitimado, ficãõ as ditas ſentenças produzindo exceção de couſa julgada contra o A. como dada ſobre a ſucceſſão deſte morgado, & qualidãde della, que admite ſõmente os naturaes legitimados, & deſcendentes delles em deſeito, & falta de legitimos deſcendentes, poſto que

tranſverſaes ſejaõ, maiormente porque o fundamento da aução do A. & aquelle meſmo de ſer deſcendente do dito ſeu avo Pedro Ribeiro Eſmeraldo, filho natural, que foi excluido pelas ditas ſentenças, & ſeu filho Francisco Gonçalves da Camera, & o fica tambem o A. ſeu neto como deſcendente dos excluidos ſeu pay, & avo, de quem diriva o meſmo direito. Moſtrãſe que pelas ditas ſentenças, que paſſarão em couſa julgada, & outrosim ſe julgou, que Dona Isabel Eſmeralda era filha natural legitimada de João Eſmeraldo, conforme ſe via de ſua legitimação concedida em o anno de 1608. à inſtancia do dito ſeu pay, & como natural, & legitimada, falecendo o dito ſeu pay ultimo poſſuidor ſem deſcendencia legitima, falecẽra a dita Dona Isabel a legitima ſucceſſora deſte morgado, em caſo que os filhos naturaes legitimados do ultimo poſſuidor foſſem legitimos ſucceſſores, & poſſem excluir os tranſverſaes legitimos, & de legitimo matrimonio, & aſſim a respeito da dita Dona Isabel Eſmeraldo, como ultima poſſuidora do direito ſe havia de deferir a ſucceſſim aos deſcendentes legitimos, & de legitimo matrimonio da ſegunda linha legitima, qual era a de Antonio de Carvalhal Eſmeraldo, avo delle R. Luis Eſmeraldo da Atouguia, a qual determinação cabio ſobre o meſmo R. originario na couſa, avo do A. & aſſim o meſmo pay do A. Francisco Gonçalves da Camera articulãõ repetidas vezes, que a dita Dona Isabel Eſmeralda era filha natural legitimada do dito João Eſmeraldo, & como tal fora a legitima ſucceſſora, & poſſuidora do dito morgado, & o meſmo articulou Jorge da Camera oppoente que foi na dita couſa, confirmando neſta parte com o articulado por elle R. Luis Eſmeraldo da Atouguia, & todas derãõ ſobre iſto muitas teſtemunhas antigas, que jurãõ expreſſamente, que a dita Dona Isabel Eſmeralda era filha natural legitimada do dito João Eſmeraldo, havida em Felipa Fernandez, ſendo ambos ſolteiros. Moſtrãſe, que o pay do A. menor, vindo com embargos a paſſar pela Chancellaria a primeira ſentença do Senado, ſe poz a articular nelles do decimo-quarto artigo em diante, totalmente o contrario, dizendo que a dita Dona Isabel Eſmeralda, poſto que filha do dito João Eſmeraldo, nam tinha a qualidãde da inſtituição, porque fora havida em hũa Felipa Fernandez, que era caſada com hum Fulano Pires ſeu Caſeiro, & que aſſim era eſporea, & adulterina, & não nacera de mulher ſolteira; & articulou mais o pay do A. nos ditos embargos, que a mãy da dita Dona Isabel havia ſido mulata, & cativa do dito João Eſmeraldo, & ſendo

os instituidores fidalgos, nam haviam de querer, que pessoa nascida de semelbante gente succedesse no dito morgado, & que a legitimação da dita Dona Isabel fora impetrada sem citação daquelles, a quem podia prejudicar, & quando casara com Francisco Gonçalves da Camera bisavo do A. se dera aqui a cor de dizer, que era natural, por coonestar o casamento com pessoa de qualidade, & que Antonio de Carvalhal Esmeraldo avo do R. soubera da dita legitimação, & a tivera em seu poder, & a nam allegara na causa, por se nam saber seu defeito; por em sem embargo de toda esta allegação feita nos ditos embargos à Chancellaria, o pay do A. lhe nam deferio a algũa cousa delles, havendose por materia allegada contra a verdade notoria, & contra a dita legitimação impetrada havia mais de cincoenta annos, & contra o articulado, & provado pelos RR. originarios, pay, & avo do A. & contra o articulado, & provado pelo oppoente Jorge da Camera, & contra o articulado, & provado pelo mesmo R. Luis Esmeraldo então A. na causa. Mostrase, que o dito Francisco Gonçalves da Camera, pay do A. viera com segundos embargos por parte do A. seu filho Luis da Camera Esmeraldo, & articulou nesta mesma materia por beneficio de restituição, que devia competirhe como menor de sete annos, por ser parte prejudicada nas ditas sentenças, & com tudo sem dar vista às partes se mandou entregar a sentença ao R. ficando o direito reservado para poder o menor tratar disso ordinariamente, a qual reserva não obra, nem pôde obrar cousa algũa contra o julgado expressamente pelas sentenças, segundo a disposição de Direito. Mostrase, que dado, & não concedido, que se podera conhecer das ditas sentenças, para se tornar a julgar o que está julgado, & decidido expressamente, consta serem bem pronunciadas conforme a instituição, & vontade dos instituidores, & disposição de Direito, porque os instituidores chamaraõ no primeiro lugar aos descendentes legitimos de legitimo matrimonio do primeiro chamado Christovão Esmeraldo seu filho, preferindo os machos às femeas, sendo habeis para casar, & faltando os ditos legitimos descendentes, chamaraõ expressamente em segundo lugar a seu parente collateral seguinte em grao pela mesma maneira de successão, & em terceiro lugar faltando todos os descendentes legitimos de legitimo matrimonio do dito Christovão Esmeraldo, & os parentes collateraes, então fizerão a vocação do natural legitimado em terceiro lugar; donde consta, que o natural legitimado nam tem auctão para succeder neste morgado, havendo

descendentes legitimos de legitimo matrimonio do primeiro chamado Christovão Esmeraldo da Atouguia, filho legitimo de legitimo matrimonio de Pedro Ribeiro Esmeraldo o moço, & neto de Antonio de Carvalhal Esmeraldo, & tresneto de Pedro Ribeiro Esmeraldo o primeiro, & tresneto de Dona Anna Esmeralda, & quarto neto do primeiro chamado Christovão Esmeraldo sempre por legitimo matrimonio, & como tal lhe foi justamente julgada a successam deste morgado pelas ditas sentenças, excluindo o avo do A. como natural que era, posto que legitimado, & consequentemente seu filho, & o fica tambem o A. como neto do dito natural legitimado, mormente instituindo se este morgado para lustre, & decoro da familia dos Esmeraldos, que melhor se conserva pelos descendentes legitimos de legitimo matrimonio, do que pelos naturaes, & descendentes dos naturaes, & ser assim conforme a vontade expressa dos instituidores, & disposição de Direito, que nestas successões nam admite os naturaes, senam em falta dos legitimos; em quanto se pôde verificar a primeira vocação, nam entrão os da segunda, nem os da terceira, porque a primeira vocação tem o primeiro lugar, & logo a segunda, & depois da segunda a terceira, & seria absurdo, que a terceira vocação feita em subsidio, & falta das outras, ouvesse de preferir não só a segunda, mas ainda à primeira, consequentemente, que os descendentes por bastardia chamados em ultimo lugar ouvessem de excluir os descendentes legitimos sempre por legitimo matrimonio, que foram primeiro chamados, & convidados para a successam do dito morgado, para conservação da memoria, & nobreza dos instituidores. Mostrase que por morte do dito Christovão Esmeraldo primeiro chamado, succedeo seu filho Antonio Esmeraldo, que morreo sem deixar descendentes, & lhe succedeo João Esmeraldo seu irmão segundo, conforme a instituição, & por sua morte se reputou por legitimo successor Francisco Gonçalves da Camera, neto da dita Dona Anna sua irmã, & faleceo sem filho algum legitimo de legitimo matrimonio, somente deixou hum filho natural, por nome Pedro Ribeiro, avo do A. & se devolveo a successam à segunda linha, que ficou sendo a direita, a qual constituiu Antonio de Carvalhal Esmeraldo avo do R. Luis Esmeraldo descendente legitimo sempre por legitimo matrimonio do primeiro chamado, & sendo o A. neto do dito filho natural, não pôde ser parte contraditor nesta causa, caso negado, que nam estivera já excluida como está, & como o forão seu pay, & avo pelas ditas senten-

ſentenças. Moſtrãſe, que dado, & não concedido, que o filho natural legitimado do ultimo poſſuidor, pudera ſer preferido ao tranſverſal legitimo, & de legitimo matrimonio, deſcendente do inſtituidor, & do primeiro chamado contra a fôrma da inſtituição de Direito, conſta que do dito Ioaõ Eſmeraldo filho do dito Chriſtovão Eſmeraldo, & de Felipa Fernandez, ſendo ſolteiros, nasceo Dona Iſabel Eſmeralda ſua filha natural, tida, & avida por eſſa, & por tal foi legitimada à inſtancia do dito ſeu pay já no anno de 1608. à viſta de Francisco Gonçalves da Camera, viſavo do A. que com ella como tal ſe concertou, & casou, & na demanda em que o R. foi A. o meſmo avo, & pay do A. menor com o oppoente Jorge da Camera em ſeus artigos, & provas, & allegações, como tambem elle R. todos confeſſãõ, & conbecerãõ eſta verdade, que a dita Dona Iſabel era filha natural legitimada do dito Ioaõ Eſmeraldo, avida em Felipa Fernandez, ſendo ambos ſolteiros, & que aſſim fora a legitima ſucceſſora do morgado, & que della ſe havia de derivar a ſucceſſão, & aſſim ſe ficou devolvendo tambem indubitavelmente a linha, & deſcendencia do dito Antonio de Carvalhal Eſmeraldo avo do R. & nam ſe podia devolver ao avo do A. Pedro Ribeiro, porque poſto que foſſe filho natural do dito Francisco Gonçalves da Camera, nam ſendo elle o legitimo ſucceſſor, conforme a eſte ſentido, nunca podia pericencar a ſucceſſão ao dito Pedro Ribeiro ſeu filho natural, como igualmente ſe julgou na ſentença do Senado. Moſtrãſe q̃ a ſentença que o avo do A. ouve contra Antonio de Carvalhal, pela qual ſe lhe julgou entãõ a ſucceſſão deſte morgado, foi com preſuppoſto de o filho natural legitimado poder excluir aos legitimos deſcendentes do inſtituidor, & primeiro chamado, & pelo conſequite foi contra a inſtituição expreſſa, que ſomente admitio os naturaes em terceiro lugar, & contra a diſpoſição de Direito, que ſomente admite os naturaes legitimados, em falta dos ſobreditos chamados em primeiro, & ſegundo lugar, & foi a dita ſentença nulla, & evidentemente injuſta de injuſtiça notoria, que nam podia prejudicar aos deſcendentes do dito Antonio de Carvalhal, & faltou mais o preſuppoſto de o dito Francisco Gonçalves da Camera ſer o ultimo poſſuidor, pelo ſer a dita Dona Iſabel Eſmeralda, cuja legitimação ſe occultou pelo dito Pedro Ribeiro avo do A. & coluſão feita entre elles. Moſtrãſe que o avo, & pay do A. ſe defende- rãõ na cauſa com todos os meyoſ ainda contrarios, como ſe vè dos autos, & papeis que ajuntãõ, & durou a cauſa deſde Junho de

1649. atè Fevereiro do anno de 1662. em que foi eſcuſada a reviſta, & por eſpaço de 13. annos ſe pleiteou andando no requerimento o pay do A. & ſeu cunhado o Padre Manoel Fernandez de Oliveira; & nam ſe pôde dizer, que a cauſa foi indefenſa, & menos que ouvera coluſão entre o avo do A. & elle R. nem antes, nem depois de casado com ſua filha, mas ſempre o avo do A. o defendeo com toda a diligencia, & fez procurador ao pay do A. na meſma cauſa, que como tal aſſiſtiõ a ella agenceando o que era neceſſario, pelo que ſenam pôdia duvidar, que a ſucceſſam deſte morgado fora bem julgada a elle R. pelas ditas ſentenças, que paſſãõ em cauſa julgada, & eram conformes à vontade expreſſa dos inſtituidores, & diſpoſiçãõ de Direito, & que aſſim eſperava que o A. careça de aução. O que tudo viſto, & o mais dos autos, fôrma de inſtituição, & diſpoſiçãõ de Direito, & ſentenças dadas ultimamente a favor do R. Luis Eſmeraldo da Atouguia, em que foi julgado o ponto deſta ſucceſſão dos baſtardos legitimados, & dos legitimos de legitimo matrimonio, a favor deſtes, maiormente ſendo deſcendentes dos inſtituidores, & do primeiro chamado Chriſtovão Eſmeraldo, & ſendo outroſim declarado pelas ditas ſentenças, que ſucedendo neste morgado o filho natural legitimado do ultimo poſſuidor, que morreo ſem filhos legitimos de legitimo matrimonio, fora a legitima ſucceſſora Dona Iſabel Eſmeralda, filha natural legitimada de Ioaõ Eſmeraldo ultimo poſſuidor, & derivandose della, por morrer ſem filhos, a ſucceſſão para os tranſverſaes deſcendentes dos inſtituidores, & do primeiro chamado, nam ſe podia diſerir a ſucceſſam a Pedro Ribeiro Eſmeraldo avo do A. por nam ſer filho da dita Dona Iſabel Eſmeralda, ultima poſſuidora, mas antes lhe era tranſverſal filho natural, ainda que legitimado de Francisco Gonçalves da Camera, que morreo em vida da dita Dona Iſabel, com quem era casado, & diretamente ſe diſerio a ſucceſſão a Antonio de Carvalhal Eſmeraldo avo do R. & conſequite ao meſmo R. por ſer elle, & ſeu pay, & o dito ſeu avo tranſverſal legitimo da dita ultima poſſuidora ſempre por legitimo matrimonio deſcendente dos inſtituidores, & do primeiro chamado, que tem o primeiro lugar na ſucceſſão neste morgado, que os baſtardos, poſto que legitimados ſejaõ, em cujos termos nam tem o A. aução alguma, porque repete o meſmo direito de ſeu pay, & avo, que foram excluidos pelas ditas ſentenças, as quaes produzem exceção de cauſa julgada contra o A. por ſer aſſim conforme a Direito, ainda que as demandas ſejaõ ſobre morgados,

por se evitarem processos in infinitum, & não andarem os dominios perpetuamente incertos com notorio desasocego da Republica, & seriaõ de pouca utilidade as sentenças, se estando por ellas os casos determinados, ouvessem de se julgar outra vez, sem embargo de terem passado em cousa julgada; ao que nam obsta a reserva, que se deixou ao A. nos ultimos embargos com que veyo a passar pela Chancellaria a segunda sentença do Senado dada a favor do R. para que a intentasse via ordinaria, porque conforme a Direito, a dita reserva nam altera, nem pôde alterar o que está já ventilado, & decidido pelas sentenças, & somente permite, que avendo novo direito se conheça da causa ordinariamente, o que aqui nam ha, porque suposto que o A. intenta mostrar, que a dita Dona Isabel Esmeralda fora avida em Felipa Fernandez, sendo mulher casada com Francisco Pires, ajudando-se da certidão fol. 645. que o pay do A. fez tirar no anno de 1660. em como hũa Felipa Fernandez fora recebida em face da Igreja com hum Francisco Pires, & mais testemunhas que sobre isso deu, nunca pôde esta prova prevalecer contra a verdade já adiante sabida, articulada, & provada pelo pay, & avo do A. & pelo R. & por Jorge da Camera, oppoente que foi na causa, onde todos concordarão, & confessarão, que a dita Dona Isabel fora a legitima successora, por ser filha natural de Ioão Esmeraldo, que a ouvera em Felipa Fernandez, sendo ambos solteiros, & isto prova o R. por grande numero de testemunhas fidedignas, & antigas, que o sabem, & ouviraõ assim sempre aos passados, & o tem por cousa certa, & constante, & como tal foi legitimada no anno de 1608. ha mais de 60. annos, à vista de todos sem contradicam de pessoa alguma, & a prova do A. se presume calumniosa, & introduzida fraudulentamente por meyo da dita certidão, com que o pay do A. andou persuadindo a seus obrigados, & bem affectos, que aquella Felipa Fernandez casada com Francisco Pires, era a mesma Felipa Fernandez, de quem nascera a dita Dona Isabel sendo casada, o que nam certifica a dita certidão, mas antes consta, que a Felipa Fernandez, de quem Ioão Esmeraldo ouvera a dita Dona Isabel, foi nomeada pelo Parocho no termo do baptismo da dita sua filha Dona Isabel, como se mostra da dita certidão fol. 685. & se fora mulher casada, o dito Parocho a nam havia nomear no dito termo, & pela dita Dona Isabel assiste a presumpção de Direito, que antes presume naturaes, que espureos, & adulterinos, o que tambem se corrobora com a antiguidade de seu nascimento,

que foi ha mais de cem annos, como se mostra da dita certidão fol. 685. & de poucos a esta parte se levantou o rumor contrario entre pessoas faceis, & acomodadas para se persuadirem, o que tambem se presume por no discurso de tantos annos os mais chegados ao nascimento da dita Dona Isabel melhor haviam saber a verdade, que foi, & he ser ella havida em Felipa Fernandez, mulher solteira, & isto se teve sempre por fama certa, & constante em todos geralmente, & por assim se concertou, & contratou com ella Francisco Gonçalves da Camera bisavo do A. sendo homem fidalgo como era, o q̄ nam fizera, se fora espurea, & adulterina, & nascida de huma mulher baixa, & de vil condição, como o A. diz, & havendo outrosim respeito, a que o dito Luis da Camera Esmeraldo, caso negado, que algum direito tivera, que nam tem, nam podia mover aução em vida do dito seu pay Francisco Gonçalves da Camera, que por elle faz esta demanda, sem embargo da dita reserva, que se lhe deixou para via ordinaria, a qual se deve entender em termos habeis, que são nam estando persuadido do dito seu pay: Absolvo ao R. do pedido pelo A. em seu libello, & o condeno nas custas dos autos. Funchal 20. de Outubro de 1672. Ioão de Britancho Henriques.

A qua sententia fuit appellatum ad Supplicationis Senatam, ubi fuit confirmata, & fundata in deliberationibus sequentibus.

Institutio maioratus conditi à Ioanne Esmeraldo, insimul cum uxore sua Agueda de Abreu, anno 1527. successioque per eorum descendentes continuata, usque ad Actorem, & R. fideliter extat descripta, tam in elegantissimis suffragijs, quam in sententia processus appendicis ex fol. 836. sicque factum suppono, & si illud in parte non percepisset doctus Actoris Patronus fol. 647. vel se æquivocasset, considerans Franciscum Gonçalves da Camera filium Domingæ Annæ filix primi vocati Christophori, cum illius esset nepos, ut constat ex successione arbore in appendice fol. 202. & reciproce in hac causa fatetur.

Lecto itaque nõ sine labore laborioso processu appenso, & post ejus longissimas lucubrations, ubi tã de facto, quam de jure omnia, que dici poterant, considerata extant, video in ultimo Decreto fol. 900. per conferentiam scripto, maioribus litigantium expensis, nonque minoribus Iudicantium laboribus, apertam viam.

In alio simili, licet non tanti ponderis processu, consideravi summa animadversione procedendum in relinquendis recursibus, nunc

nunc equidem isto viſo, non ſperendam advertentiam maiori cum ratione exiſtimo, certe lecto ſemel iterumque proceſſu, & attentò, quòd illi ſapientiſſimi Senatores omnia de factò ſedulo habebant conſiderata, cùctasque artis delicias de iure tenebant exhaustas, nescio quomodo per quandam cõferentiam forte (ut ſere omnes) velociter factam, talem relinquunt recurſum; dici poſteſt fatigatos magnitudine lecturæ, repetitiſque longiſſimis deliberationibus noſtræ fatigationi cauſam præſtitiffe.

562 Hoc jam tranſiit in rem iudicatam, nuncque propter recurſum iudicare tenemur, in quo verificetur, & quæ illius virtute ventilari debeant, declarare debemus, cumque recurſus nil tribuat ei, cui relinquitur, ſed ius eius conſervet illæſum, de iure Actori competente tractare debemus, ut in ſimili notat *Noguerol. alleg. 25. n. 142.*

563 Ius Actoris è duobus dirivatur principijs, exque duarum quæſtionum reſolutione. Prima eſt, an in forma institutionis ſol. 742. quando vocati extant filij Chriſtophori naturales Principis legitimi reſcripto in defectum ſuorum filiorum legitimorum, non ſolum filij ipſius, ſed omnes deſcendentes legitimi, & ſi laterales, præferantur filijs naturalibus legitimis, ita ut quoties concursus fiat inter deſcendentes legitimos dicti primi vocati Chriſtophori, & qualemcunque filium naturalem legitimum in ſubſequuta, & inferiori deſcendentia, non legitimus naturalis, ſed legitimi deſcendentes præferantur?

564 Vel dici debeat, iſtitutores prædilexiſſe filios tantum legitimos dicti Chriſtophori ſui filij primo loco vocati, & in defectum iſtorum admiſiſſe quoscumque filios naturales legitimos, & ſi concurrerent cum alijs deſcendentibus legitimis lateraliſibus, ita ut ſolum filij legitimi primi vocati excludant naturales legitimos, iſti vero, omnes alios deſcendentes legitimos antecellant; quod idem valet atque reſolvere, utrum, in admiſſione legitimatorum, verba, filij legitimi, comprehendant tantum filios dicti Chriſtophori, an omnes illius legitimos deſcendentes.

565 Omnes deſcendentes tali caſu vocatos indubius tenet *Valaſc. conf. 140. num. 1. & 16. & conf. 171. num. 1. & 10. Molin. de primog. tom. 3. cap. 6. num. 43.* ubi declarat illam procedere, non per representationem, ſed per propriam vocationem. *Caſtilh. contr. lib. 3. cap. 19. n. 184. Altograd. conf. 65. n. 35. 1. tom. Gam. deciſ. 160. n. 30.*

566 Tentat tamen A. ſolum excluſos eſſe filios

lios naturales legitimos per filios legitimos dicti Chriſtophori primi vocati, non vero per alios deſcendentes, & ſi legitimos, iſtis namque præferendos naturales legitimos, tanquam vocationem expreſſam habentes, proponit; quo admiſſo, ipſum, quia ex Petro Ribeiro ejus avo naturali legitimo procedit, qui fuit filius Franciſci Gonçalves da Camera, quem A. ſupponit fuiſſe ultimum iſtius maioratus ſucceſſorem, præferendum eſſe Reo, & ſi legitimo deſcendenti iſtitutorum, ipſe Actor fortiter contendit.

567 Secunda quæſtio eſt, an Eliſabetha filia Ioannis, qui fuit ſecundus filius primi vocati Chriſtophori, & quæ hunc maioratum poſſedit, iudicari debeat filia naturalis, an adulterina? Si namque hæc reputetur, intruſe, & non juſte poſſeſſionem occupaviſſe dicitur, conſequenterque iudicari debet ejus maritum Franciſcum Actoris proavum verum iſtius maioratus fuiſſe ſucceſſorem, ſicque ejus filio Petro Actoris avo, illum repræſentanti hanc ſucceſſionem concedendam venire intentat fortiter A.

568 Prima quæſtio ultra ea, quæ ſupra extant reſoluta, eleganter in appenſo fortiſſimeque diſputatur per doctiſſimos patronos, & per ſapientiſſimos Senatores, ubi omnibus, quæ nunc proponuntur, anteceden- ter conſideratis, decitum extat in terminis iſtius institutionis, magis dilectos fuiſſe, non ſolum primi vocati filios, ſed omnes illius legitimos deſcendentes; ſic poſtulant institutionis verba; ſic deducitur ex ipſius contextura.

569 Iſtitutores primo loco vocarunt filium ſuum Chriſtophorum, omnesque illius legitimos deſcendentes; iſtis deficientibus proximiorum conſanguineum cum qualitate legitimi, tandem, & tertio loco filios naturales legitimos; ergo ſecundum ſcripturæ ordinem quoties aliquis legitimus deſcendens deſur, tanquam primus vocatus, quotiesque exiſtat legitimus conſanguineus ſecundus admiſſus, tertius vocatus, naturalis ſcilicet legitimatus, non admittetur; ſic ſecundum juris diſpoſitiones extat diſpoſitum, prout tenet *Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. num. 10.* ſic poſtulat primogenitorum natura, ex *Mier. de maiorat. 2. p. 9. 2. ex n. 14 Menoch. lib. 4. præſumpt. 9. num. 4. & conf. 173. num. 27. Surd. conf. 471. num. 4. Phieb. deciſ. 97. n. 5.*

570 Illa propoſitio, non ſolum vera extat reſpectu deſcendentium legitimatorum, ſed etiam proximiorum conſanguinei legitimi, ut tenet *Robles de repræſent. lib. 1. cap. 9. per totum.*

rum, Grat. forens. cap. 673. Fusar. q. 404. n. 7. Montaleg. in prax. lib. 2. cap. 1. §. 4. & semper ita est interpretanda disponentium voluntas, ut naturales filij etiam legitimati excludantur à maioratibus per quoscunque legitimos descendentes etiam laterales, & per proximiores consanguineos legitimos: sic tenet Pelas de maiorat. 2. p. q. 2. n. 139. Flor. var. lib. 1. q. 16. num. 8. Azeved. & alij de quibus Castilb. lib. 5. contr. cap. 82. numer. 49.

571 Plane cum testatores à principio omnes descendentes legitimos vocassent, Reus talis est, Actorque legitimus; negotium igitur videtur indubium, nec clausula tertia judicari debet correctoria primæ, cum correctio non inveniatur expressa, nec ex dispositione juris in hoc casu sit præsumenda, imo materia subiecta tanquam exclusiva naturalium ita postulat, & dicta tertia clausula verificari debet in tertio casu, extinctis ut pote legitimis descendentes, & lateralibus.

572 Visa tamen institutionis tertia clausula, adhuc nobis restat magnus superandus scrupulus, in ea enim fol. 743. vocarunt testatores filios naturales legitimatos sui filij Christophori, casu quo iste filios legitimos non haberet, præculeruntque in illo primo casu vocationis filij magis amati filium ipsius naturalem legitimatum alijs lateralibus legitimis; quomodo ergo dici potest, quòd in subsequentibus successionebus, consanguinei legitimi debeant excludere filium naturalem legitimatum, si illum non erant exclusuri in prima vocatione filij institutorum.

573 Huic facillime occurritur scrupulo, si consideremus vocationem filij naturalis legitimati Christophori, personalissimam esse, ut pote ad illius tantum personam restrictam; vi verborum, de quibus in institutione fol. 743. ibi: *Es sendo caso que o dito Christophoro Esmeraldo; quæ nullo modo ad aliam personam extendi possunt, ut ad intentum eleganter considerat Menoch. cons. 532. num. 7. Cassanat. cons. 1. num. 30. Marscot. var. lib. 1. cap. 99. ex n. 10.*

574 Ego vero aliam considerationem, si post tam eleganter scripta mihi liceret, in partem novam, & in processibus non repertam, facerem; & supposita intelligentia institutionis, in prima clausula extant vocati filij, descendentesque legitimi, istis deficientibus consanguineum proximum invitarunt institutores, tertio naturales legitimatos, casu quo Christophorus non haberet filios legitimos; arguit igitur A. sed minus bene,

ut infra: ecce, quòd hoc casu vocationis scilicet filij naturalis legitimati Christophori, solum testatores illum excludunt per filium legitimum ipsius Christophori, & non per ipsius descendentes legitimos; de filijs enim tantum tractat tertia clausula, in prima vero de filijs, & descendentes; igitur, inquit A. si solum in tertia clausula per filios legitimos Christophori, & non per alios legitimos descendentes, & consanguineos excluditur filius naturalis legitimatus; sic eodem modo in subsequentibus occurrentijs per descendentes legitimos laterales, & minus per consanguineos legitimos naturalis legitimatus excludi non debet.

Hac instantia oppressi, necessario differentiam in hoc casu constituere deberemus, si ad illius decisionem, & ad causæ determinationem necessaria foret inter consanguineos descendentes, & qui descendentes non fuerint, & hoc forte ex ventre ipsius institutionis, ita ut secundum primam clausulam consanguinei legitimi, qui fuerint descendentes, semper præferri debeant naturalibus legitimatis, ideoque in ea institutores, non tantum fecerunt mentionem filiorum, sed etiam descendentes; at vero in tertia clausula, quando vocarunt naturales in defectum filiorum legitimorum Christophori, necessarium non fuit tractare de suis descendentes legitimis ipsiusmet Christophori, sed tantum de filijs legitimis, clare namque patet, quòd cum non habuissent institutores alium filium communem, nisi dictum Christophorum, si ipse non haberet filios legitimos, utique etiam non poterant aliquem descendente legitimum habere, ideoque in isto tertio casu, tantum de descendentes, ut pote non possibilibus, non recordarunt.

Ex dictis fluit differentia, quam supra consideravi inter consanguineos, qui fuerint descendentes, & eos, qui tales non fuerint, ita ut in prima clausula illi vocati extant, & si detur naturalis filius legitimatus, quod est secundum primogeniorum, nam ut supra probavimus, istisque deficientibus legitimis, scilicet descendentes, subintrat proximus consanguineus, secundum veras juris dispositiones, de quibus etiam supra, & hoc dispositum invenitur in secunda institutionis clausula, & si adsit consanguineus naturalis legitimatus, cum aliud in ea expressum non extet, & ita sit de jure.

In tertia igitur clausula, quod operatur vocatio filij naturalis legitimati Christophori, si solum causaret illius admissionem, casu quo non extarent filij legitimi, nec descendentes.

cedentes, nec conſanguinei, certe tunc nil operaretur dictæ tertiæ clauſulæ vocatio, certum namque, & infalibile erat, quòd deficientibus filijs deſcendentibus, & conſanguineis legitimis, naturalis etiam non legitimatus erat admittendus, ut eſt communis doctrina, de qua *Pelaes 2. p. q. 2. num. 134. Larrea decif. 32. num. 9. Flor. var. lib. 1. q. 16. num. 8. Azeved.* & multi de quibus *Caſtbl.* ſupra.

578 Ut igitur dicta tertia clauſula aliquid operaretur, præcipue vocatis naturalibus cum clauſula legitimationis, ſine qua, & ſine vocatione erant admittendi, verus, iudicusque ſenſus institutionis mihi videtur, quòd datis filijs deſcendentibus, vel legitimis, ſemper iſti præferantur naturalibus legitimatis ſecundum primam clauſulam, in qua deſcendentes in perpetuum admittuntur; non extantibus autem filijs, nec deſcendentibus legitimis, filij naturales legitimi admittantur, & ſi dentur conſanguinei, qui deſcendentes non ſint, non obſtante ſecunda clauſula, quæ per tertiam ita declarari oportet, in iſta enim vocantur filij naturales legitimi, non datis filijs legitimis, & ita in ea fit mentio filiorum legitimorum tantum, & non deſcendentium legitimorum, quia non datis filijs legitimis Chriſtophori, legitimi inſtitutorum deſcendentes dari non poterant; & ideo ibi in tertia clauſula abſque declaratione conſanguineorum, qui non ſint deſcendentes, filius naturalis legitimatus vocatur, quia per tales conſanguineos non deſcendentes excludendus non erat ſecundum inſtitutorum voluntatem; aliter ſi per illos excludi voluiſſent in dicta tertia clauſula, id in ea declararent, ſicut in ea expreſſerunt, excludendos eſſe per filios legitimos, & non tractarunt de deſcendentibus legitimis, quia ut conſideravi, non datis filijs legitimis Chriſtophori, poſſibiles non erant, & ni fallor, iſte verus institutionis ſenſus dici poſſet, ut tertia clauſula admiſſionis ſcilicet naturalium legitimorum aliquid operetur; hæc ultima conſideratio aliquo modo videtur ſimilis propoſitioni de qua in deliberatione appendicis fol. 841. licet ibi elegantiori calamo extet ſcripta.

579 Omnia dubia ſubtiliter in contrarium adducta, omnesque nebulæ ex adverſo oppoſitæ, quæ me obæcabant, reſceſſerunt ad conſpectum aureæ deliberationis fol. 836. & ſecundæ elegantiffimæ fol. 841. illis tamen attente lectis, alius mihi reſtabat ſcrupulus, qui ſequitur, & pertinet ad ſecundam quæſtionem circa filiationem dictæ Domine Eliſabethæ.

Pars II.

Dicta, inquam, Eliſabetha, quæ fuit filia 580 Ioannis, qui fuit filius primi vocati Chriſtophori, ſucceſſor juſta illius maioratus declarata extat in ſententia appendicis, & hoc fuit principale fundamentum, cujus ob cauſam is Reus, in ea victor extitit, illius enim maritus Franciſcus Gonçalves da Camera verus ibi non reputatur ſucceſſor, tanquam ſeparatus ab ea, ſi namque juſtus declararetur poſſeſſor Franciſcus, forte, imo infalibiliter contrarium iudicaretur in appendice, tunc namque Actor legitimus deſcendens Petri Ribeiro filij dicti Franciſci debebat præferri Reo, quia erat filius legitimus filij poſſeſſoris, & ſi legitimi.

Sic itaque ideo Reus in appendice per ſe 581 habuit ſententiam, quia juſta ſucceſſor declarata fuit Eliſabetha, non ejus maritus Franciſcus, cumque non intenderetur ſuccedere iſti, ſed illi, concurſusque tunc fuiſſet inter collaterales, abſque dubio legitime excludunt naturales legitimatos, ſolum enim controvertitur inter iſtos, quando adest filius naturalis legitimatus, ut ſupponitur reciproce inter litigantes iſtos.

Plane ſucceſſio conſeſſa fuit dictæ Eliſabethæ, quæ ad ſummum deſideratur à Reo 582 filia naturalis Ioannis, & tamen antepoſita extat legitimis inſtitutorum deſcendentibus, qualis erat in illa cauſa Georgius oppoſitor, & fortior ejus maritus Franciſcus; ergo per te, hoc eſt per eandem ſententiam Rei, prout in ea declarata fuit dicta Eliſabetha ſucceſſor exiſtentibus legitimis deſcendentibus inſtitutorum, multo fortius Actor legitimus deſcendens ex legitimo debet præferri Reo legitimo deſcendenti collaterali, ſiquidem dicta Eliſabetha naturalis legitima præfertur legitimis deſcendentibus, & hoc ex ipſa identica ratione ſententiæ prolata ad favorem Rei.

Hoc non leve dubium abſtulit magnus 583 ille Magiſter deliberans fol. 844. prævidens enim hanc difficultatem, agnoſcensque rationem, propter quam fuit conſeſſa præferentia Eliſabethæ naturali legitimatæ extantibus legitimis deſcendentibus, militare in Actore, ratione ſui avi naturalis legitimi, rationem differentiæ magiſtraliter ex cogitavit, in eo quòd dicta Eliſabetha fuit poſſeſſoris iſtius maioratus filia, ſicque tanquam vocatam præferendam venire; Petrus vero filius naturalis legitimatus Franciſci, non poſſeſſoris maioratus fuit filius, dictus namque Franciſcus, non juſtus, ſed titularis, uxoris tantum nomine poſſeſſor fuit.

Adhuc tamen totale mihi non obſtabit 584 dubium, jam enim evidens remanet, quòd poſſeſſo-

possessoris filius naturalis legitimatus præfertur descendentes legitimis, & sic non manet absolute verum, quòd descendentes legitimi præferuntur omnibus naturalibus legitimis, prout supponitur in omnibus suffragijs appendicis, siquidem illis præfertur filius possessoris naturalis legitimatus.

585 Certe pro tenuitate ingenij, ingenue fateor me totaliter non percipere superiora iudicia illorum sapientissimorum Senatorum; illi namque supponunt in institutione verbo, *filios*, comprehendi omnes descendentes legitimos, ita ut extantibus istis, intrare non possint in successione istius maioratus filij naturales legitimati, ut multoties scripserunt.

586 Supponitur deinde, nec contrarium affirmari poterit, dictam Elisabetham quando multum fuisse filiam naturalem legitimatam dicti Ioannis secundi filij Christophori primo loco vocati: supponunt etiam dictum Franciscum Gonçalves da Camera maritum dictæ Elisabethæ, legitimum institutoris descendente fuisse, ut pote nepotem primogenitum Dominæ Annæ tertiæ filia dicti Christophori, vivusque supponitur tempore quo per mortem Ioannis patris Elisabethæ ei conceditur successio.

587 Vel saltē tempore delatæ successione per mortem dicti Ioannis erat viva Anna avia Francisci, vel Petrus Ribeiro filius Annæ, paterque Francisci; quomodo ergo potuit iudicari legitima successor dicta Elisabetha filia naturalis legitimata, extantibus legitimis descendentes institutorum.

588 Certe, ni fallor, vel Elisabetha non fuit vera possessor, vel non est præpositio illarum deliberationum absolute vera, dum dicitur, quòd datis legitimis descendentes, filijs naturalibus legitimis non fit locus; nec totaliter mihi removeretur scrupulus, ea ratione, quòd ideo anteposita fuit Francisco ejus marito, quia pater istius Petrus nunquam maioratum possedit; ipsius vero Elisabethæ pater Ioannis iustus illius possessor fuit; hoc enim est petitio principij, & jam non manet absolute verum, quòd naturalis legitimatus non præfertur descendentes legitimis; siquidem istis anteposita manet filia naturalis possessoris.

589 Deinde, inquam, est petitio principij, quia hæc est quæstio, & in hoc casu tantum verificari valet, quando scilicet filius naturalis legitimatus, est possessoris filius, & inveniuntur descendentes legitimi, qui non sint filij possessoris; aliter enim si concurrerent filij legitimi possessoris cum ipsius filijs naturalibus legitimis, inanis esset quæstio,

quæ solum moveri poterat in illo casu, quādo Elisabetha erat filia naturalis legitimata Ioannis secundi filij Christophori, & concurrebat cum legitimis descendentes tertiæ filia Annæ sororis ipsius Ioannis, aliter, si cum suis legitimis fratribus, quæstio esset insulsa.

Ex quibus non percipio, qua ratione declarata fuit Elisabetha vera possessor istius maioratus, quia naturalis legitimata filia possessoris ex secunda linea, & non ejus maritus Franciscus filius legitimus descendens ex tertia linea, maxime cum non videam ab institutoribus prædilectos filios naturales legitimatos possessoris plusquam legitimos descendentes, & si non possessoris filios, & sic supponitur in generalitate earum deliberationum; hoc itaque, ni fallor, petendum non est à morte Elisabethæ, sed ejus patris Ioannis, qui verus, & legitimus istius maioratus possessor fuit, quo tempore extabat dicta illius filia naturalis legitimata, & dictus Franciscus Gonçalves da Camera, ejusve pater Petrus, seu avia Anna; tuncque si legitimi descendentes præferuntur naturalibus legitimis, successione istius maioratus Francisco descendente legitimo, exclusa naturali legitimata, iudicari debuisse, indubitanter resolvendum est.

Si vero filius possessoris naturalis legitimatus, quia magis dilectus, ut pote vocationem expressam habens præferri debet, excluso Francisco descendente legitimo, Elisabetha, quia naturalis legitimata ultimi possessoris filia, indubitanter anteposenda venit.

Ego quidem, consideratis verbis institutionis, summe perplexus extiti; negotio tamen, ni fallor, non infeliciter considerato in quocunque illorum duorum casuum, qui tantum in præsentem considerari possunt, vel Elisabetha, vel illius maritus Franciscus successor istius maioratus consideretur, meliori jure semper Reum niti existimo, unico inevitabilique, meo iudicio, fundamento.

Si namque dicta Elisabetha filia naturalis legitimata debuit per obitum sui parentis succedere in hoc maioratu excluso ejus marito, licet legitimo descendente, tunc absque dubio per obitum Elisabethæ præferri debuit Reus, prout iudicavit sententia appendicis, nec de hoc tali casu dubitat Actor, sunt namque litigantes collaterales dictæ Elisabethæ, tuncque inter istos indubitanter admittitur legitimus excluso naturali legitimo.

Deinde in dicto casu, illaque consideratione Petrus Ribeiro Actoris avus filius naturalis

turalis legitimatus dicti Francisci Gonçalves da Camera possessoris filius non fuit, dicta namque Elisabetha in ea consideratione iusta possessor, non Franciscus fuit.

595 Si vero consideretur, dictam Elisabetham suo parenti Joanni non successisse, sed per ejus maritum legitimum descendente excludam fuisse, licet ipsa fuisset filia naturalis legitimata, eodem modo destitutus iustitia Actor extat, quia licet ejus proavus Franciscus verus maioratus repatetur successor, cum ejus mortis tempore successio deferri non debeat ejus filio naturali legitimo Petro Actoris avo, ex quo totum suum jus derivat, sed Antonio dicti Francisci fratri secundo, quia fuit legitimus descendens institutorum, ejusque successoribus legitimis, qualis est Reus, eodem itaque modo destitutus iustitia extat A. Reumque hoc fundamento unico absolverem confirmata sententia.

596 Adverterem etiam, considerata prima, & tertia clausula, non solum in prima vocatos inveniri filios, & descendentes, sed etiam in secunda, promiscueque institutores, verbo, *descendentes*, uti; quibus in terminis in omnibus institutionis clausulis invitatos esse indubium est, ut in fortioribus terminis tenet *Surd. de aliment. tit. 9. q. 36. numer. 37. Cravet. conf. 62. num. 12. Menoch. conf. 359. num. 20. Decian. conf. 88. num. 59. lib. 2. Fusar. cum multis conf. 4. n. 36. Mantio. de conjecl. lib. 8. tit. 8. n. 21.*

597 Si dictum non placeret fundamentum, aliud mihi pro Reo ex institutionis ventre resultat; illa enim considerata, non constat institutores voluisse recedere à dispositione juris, & sic semper in dubio cum ea se conformare voluisse judicandum erat; plane secundum illam, non admittitur naturalis filius legitimatus, dum extat aliquis legitimus descendens, juxta ea, de quibus *Castilb. lib. 6. contr. cap. 175. num. 2. Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. num. 3. 31. & 34. Surd. conf. 1. n. 19. Menoch. conf. 173. num. 71. & de legitimo in fortioribus terminis idem tenet *Pereir. decis. 14. n. 7. late Castilb. lib. 5. contr. cap. 106. n. 12.**

598 Plane institutores primo loco vocarunt legitimos descendentes sui filij Christophori, istis deficientibus secundo loco invitarent collaterales, tertio admittunt filios naturales legitimatos; secundum ergo scripturæ ordinem, jurisque dispositionem filij naturales legitimati, ut admittantur, necessarium est, quod deficient filij, legitimique descendentes, & hoc casu dubium negotiū mihi non videtur; in concursu vero filij le-

gitimati cum consanguineo non descendenti, ambiguum poterat reputari ex rationibus, de quibus jam supra; in hoc vero casu nullus mihi restat scrupulus, tam propter voluntatem institutorum, quam ratione juris dispositionum, de quibus supra.

Deinde quia magnum resultaret absurdum, si descendentes magis ab institutoribus dilecti, ab ipsisque primo loco vocati, & admissi, statim in subsequenti tertia clausula exclusi essent, quod non practicatur absque expressa voluntate, ut tenet *Valens. conf. 63. num. 186. Surd. conf. 35. num. 8. Gratian. forens. cap. 648. num. 8. Fusar. conf. 64. n. 17. Altograd. conf. 96. n. 35.*

Ex dictis fluit inutilem esse secundæ questionis resolutionem, vel enim dicta Elisabetha sit filia naturalis, vel adulterina, successor iusta, injustave maioratus, semper Reus meliori jure fulcitur; sic judico sprete falsitate, de qua in articulis fol. 770. quæ nil ad negotium conducit.

Adverto tandem, quod si hæc deliberatio contra id, quod mei mos est, spatiosior judicatur, tamen negotium revera maiorem expostulat lecturam; illam tamen laconicam multum feci, supposui namque factum, & successiones, & veras juris resolutiones, de quibus in elegantissimis suffragijs processus appendicis, quæ videri prius debent, ad hoc ut luce ab eis mutuata aliqua claritas inveniantur in ista, aliter obscura, insulsaque erit. Ulyssipone Martij 3. de 1678. Cerqueira.

Tor, tantaque in hoc fatigato processu, tam à circumspectis Patronis in suis perorationibus, quam ab eximijs Senatoribus in suis deliberationibus appensis tradita invenio, ut libentius essem primus in eorum laudibus illustrandis, quam secundus in tanti litigij decisione inculcanda: veruntamen, uti muneri adstrictus, voluntate suspensa in laudum exornatione, quid sentiam paucis verbis exponam.

Indubitabile est, quod sicut in ultimis voluntatibus testatorum voluntates sunt reginæ dispositionum, juxta *text. in L. in conditionibus 19. ff. de cond. & demonstr.* ita similiter in maioratum institutione, voluntas instituentium adunguem est observanda; & si per contratum institutio celebretur, juxta *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 3.* Vnde cum præ oculis institutionem hujus, de quo agimus, maioratus habeamus, totus labor erit circa investigationem voluntatis illius Joannis, qui cum sua uxore hunc instituit maioratum, de quo fol. 17.

Verba, quæ ad intentum intervniunt, ita se habent: *E por quanto nossa vontade he,*

queo dito morgado ande em nossos descendentes para sempre por linba direita, sendo caso que o dito Christovão Fismeraldo nosso filho, não haja filhos, ou filhas legitimas de sua mulher, havendo algum filho, ou filha bastardo, &c. lhas apraz, que o herde, tendose nelles a mesma maneira de successão, &c. Ex quibus percipio, instituentes voluisse, quod in primo loco ad successionem hujus maioratus descendentes ex Christophoro legitimi admitterentur, prout sub prædictis verbis supponitur, & expresse cavetur ex verbis antecedentibus relatis fol. 646. voluisse ulterius, ut in secundo loco, deficientibus istis descendentes (ita intelligerem verba, ibi: *Nam haja filhos, ou filhas*, prout infra latius) admitteretur filius legitimatus ab eodem Christophoro. Tandem percipio, instituentes voluisse corrigere illam secundam vocationem circa collaterales, quos admiserant statim post legitimos descendentes, prout patescit ex aliquibus verbis antecedentibus relatis fol. 646. & infra latius exponam. Si equidem bene percipio, nescio, quo jure olim fuit prolata illa sententia in favorem illius Petri proavi nostri appellantis, de qua fol. 482. qui certe filius erat naturalis illius Francisci, qui fuerat maritus Elisabethæ? Deinde nescio, quo jure memorata Elisabetha reputata fuerat pro legitima, ac iusta hujus maioratus administratrice; quoniam tam in tempore mortis Ioannis, qui fuit pater naturalis Elisabethæ, quam in tempore, quo vertebatur causa inter Antonium avum nostri appellati, & Petrum proavum nostri appellantis, qui certe filius erat naturalis, extabant descendentes legitimi ex ipso met Christophoro, idest Antonius extabat?

605 Itaque si bene percipio instituentium qualis fuisset mens, necessario colligendum est, quod ultimus, ac verus possessor fuit ille memoratus Franciscus, siquidem mortuo Ioanne sine legitima prole, itatim successio transitum fecit ad eundem Franciscum, utpote proximiorum descendentes legitimus ex Christophoro, exclusa Elisabetha, que cum esset filia naturalis prædicti Ioannis, ingressum habere non poterat, extantibus legitimis descendentes, prout infra.

606 At vero, cum iste Franciscus matrimonium contraxisset cum ipsamet Elisabetha, non fuit pro tunc necessarium ventilare ad utrum eorum successio legitime spectasset; imo dum hoc matrimonium duravit, cessavit hujus litigij tota occasio: eo tam soluto morte Francisci, statim altercationes inceperunt, statimque altercatum fuit, an

morte Ioannis successio fecerat transitum ad Elisabetham filiam naturalem, aut ad Franciscum legitimum, ac proximum, meliorique certe linea collocatum, ex Christophoro descendentes; nam ex hoc principio procedebat cognitio, an Franciscus habuit intransiam, vel non in hoc maioratu, quod disceptari non oportebat dum matrimonium durabat inter Elisabetham?

Cum tamen matrimonium dissolveretur 607 morte Francisci anno 1633. orta fuit quedam altercatio inter Petrum filium naturalem Francisci, & inter Antonium ejusdem Francisci fratrem, in quo litigio se opposuit alter frater tertio loco vocatus, & procreatus à Petro Ribeiro; in hoc etenim litigio obtinuit Petrus eo fundamento, quoniam prædictus Antonius non erat collocatus in linea successibili, in qua erat dictus Petrus: patescit fol. 485. ubi reformata visitur sententia Præsidis Insulani, qui & melius, meo videri, sententiam in favorem Antonij protulit, itaque obtinuit Petrus ea suppositione, quod Franciscus pater naturalis erat collocatus in linea successibili, eo quod erat filius primogenitus illius Petri, Antonius vero filius secundus, opponensque filius tertius, & qua talis, fuisset Franciscus legitimus, ac ultimus administrator hujus maioratus: ea deinde suppositione, quod Elisabetha non fuerat unquam legitima administratrix hujus maioratus.

At vero corrente tempore, iterum prædicti Antonij nepos, cognomine Ludovicus, R. in hoc litigio, causam instauravit contra eundem Petrum: patescit ex actis appensis, ubi obtinuit ex fundamentis fol. 846. & cum in illa causa instaurata reservaretur jus nostro Actori, ut patet fol. 920. ideo nunc hoc processu vexamur, satis enim foret, ut tale jus non reservaretur.

609 His pro prævia cognitione recognitis, punctum ad longum disputemus: in primis duo casus sunt figurandi: aut Elisabetha morte sui parentis successit, aut succedere non poterat? Si successit, sequitur necessario, quod Franciscus proavus nostri non habuit intransiam in hoc maioratu, eo quod decessit antequam Elisabetha ejusdem Francisci uxor decessisset: si vero non successit, vel quia esset filia spurca, vel quia eidem obstabant descendentes legitimi ex Christophoro, tunc memoratus Franciscus habuit intransiam, & licet inter utrumque casum notabilis detur differentia juxta plura ex notatis, tam in hoc, quam in illo processu; attamen quoad me, nullum datur discrimen, sive iste, sive ille casus evenisset.

Siqui;

610 Si quidem, iſta caſuum diſtinctio ſolum operatur, ut Franciſcus vere, & realiter fuiſſet, attenta ſui perſona, administrator, non vero operatur, ut Petrus filius huius Franciſci jus habeat, vel non ad hunc maioratum: nam ſupponamus, quod Elifabetha ſucceſſit, in hoc caſu ſuppoſito, Franciſcus non habuit intrantiam; at vero quid intereſt reſpectu Petri? Sane, niſi, eo quod iſte Petrus, cum ſit ab iſtituentibus deſcendens, ſemper ratione repræſentationis admittetur, & ſi pater ingreſſus non fuiſſet maioratus administrationem juxta *Ord. lib. 4. tit. 100. in princip. verſ. poſto que o dito pay.* Supponamus Elifabetham non ſucceſſiſſe, id eſt, quoniam evidentius in hoc caſu Petrus ſucceſſet: igitur jam videmus hanc diſtinctionem niſi operari in effectu reſpectu ſucceſſionis, quam Petrus tunc conſequi volebat, & Actor ejuſdem nepos nunc conſequi intendit.

611 Exploſa huiusmodi diſtinctione ex alio fonte jurisprudentiæ, ad negotij reſolutionem dirivanda eſt, quippe totus cardo conſiſtit circa interpretationem voluntatis iſtituentium, an ſcilicet voluiſſent, ut naturales, & ſi filij eſſent ultimi poſſeſſoris, poſtponendi ſint omnibus deſcendentibus legitimis, & ſi longiori loco ſint inventi? Nam ſi iſtituentes voluerunt, ut in concuſſu cujuſcunque deſcendenti legitimi cum qualicunque deſcendenti naturali, ut admittetur, tunc ſine dubio R. eſt admittendus, eo quod per viam, & lineam legitimam invenitur ab Chriſtophoro deſcendens; ſi tamen aliter voluerunt, tunc Actor admittendus eſt, ſive ille Franciſcus ejuſ proavus ingreſſus fuiſſet, ſive non.

612 Iſtituentes trinas ſucceſſendi claſſes, ſeu ſubſtitutiones fecerunt; in prima deſcendentes ex filio Chriſtophoro vocarunt; in ſecunda in defectum horum legitimorum deſcendentium vocaverunt collateralium proximiorum: in tertia in defectum filiorum legitimorum ipſiuſmet Chriſtophori filium ipſius naturalem admiferunt: in hac enim tertia vocatione conſiſtit tota dubitatio, an ſcilicet appellatione filiorum legitimorum Chriſtophori intelligantur omnes ex Chriſtophoro legitimi deſcendentes, ita ut non aliter filius legitimatus ingreſſum habeat, niſi deficientibus deſcendentibus legitimis, & ſi longiori in gradu ſint collocati, & filius naturalis ſit filius ultimi poſſeſſoris? Certe inhumanum videtur, quod pater ſit administrator unius maioratus, & in defectum filiorum, cæterorumve deſcendentium, non admittatur filius naturalis, qui

ſpecialiter fuerat vocatus ab iſtituentibus. Veruntamen inhumanius erit mentem iſtituentium non obſervare.

Ego ſemper putarem, quod mens fuerat, ut appellatione filiorum legitimorum comprehenderentur omnes ex Chriſtophoro deſcendentes legitimi. Rationes mihi ſunt; quoniam, & ſi apud prudentes valde altercatum ſit; An appellatione filiorum, nepotes, & cæteri deſcendentes contineantur ex traditis ad *text. in L. liberor. 220. §. ſed & Papirius ff. de verbor. ſign. & ad text. in L. quod ſi nepotes 6. ff. de teſt. tut. cum alijs;* attamen prævaluit, ut ex conjecturata diſponentis voluntate locutio hoc, vel illo modo accipiatur, notat cum pluribus *Barb. de appellat. verb. appell. 99. n. 84. in fin. Valaſe. conſ. 140. n. 16. & alij plures.*

Plane iſtituentes expreſſe iſtituerunt, ut in defectum deſcendentium legitimorum Chriſtophori admittentur ſecundo loco collateralium proximis; & poſtea tertio ordine admiferunt filium naturalem; pateſcit ex ipſamet iſtitutione multoties repetita; ergo non ſolum ex mente conjecturata, imo ex vocatione expreſſa dicendum eſt, nepotes contineri appellatione filiorum; nam ſi iſtituentes filium naturalem admiferunt in defectum legitimorum collateralium, multo fortius ſolummodo illum admiferunt in defectum deſcendentium legitimorum, qui ante collateralium fuerunt vocati.

Deinde, & ſi admittamus, illam tertiam vocationem eſſe declaratoriam, ac correctoriam duarum antecedentium, ita ut ſit ſenſus, quod iſtituentes voluerunt antepone- re filium Chriſtophori naturalem collateralibus legitimis, declarando ut in defectum deſcendentium legitimorum, ſtatim filius naturalis, poſt poſitis collateralibus, admittetur; etiam in hoc ſenſu appellatione filiorum legitimorum continentur nepotes ex expreſſa vocatione iſtituentium, eo quod in prima vocatione expreſſe mentionem fecerunt de deſcendentibus, unaque expreſſe conſtituerunt, ut in defectum deſcendentium legitimorum admittentur collateralium. Demus quod tertia vocatio, in qua de filiis naturalibus ſit mentio, correxit ſecundam vocationem, ſemper manet in ſuo eſſe prima, in qua mentio expreſſa ſit de deſcendentibus legitimis.

Neque poteſt replicari, quod tertia vocatio, non ſolum fuit correctoria ſecundæ vocationis, dum in ea prælatuſ viſitur filius naturalis collateralibus; imo fuit etiam correctoria primæ vocationis, dum in ea ſolum prius admittit filium legitimum, eo que de-

ficiente, statim admittit filium naturalem, ita ut dici potest, quod licet in prima vocatione mentio expresse facta fuisset de descendantibus, in tertia solum facta fuit de filio legitimo; quia respondetur hanc replicationem non subsistere, quoniam verosimile non est, ut instituentes vellent excludere nepotes, & ceteros descendentes legitimos ob filium naturalem; hoc enim foret absurdum, & ne sequatur, nunquam tale eos voluisse, supponendum est; & ita tenendum est quod tertia vocatio non fuit correctoria primæ vocationis, imo ubique dicendum est, quod prima vocatio, dum omnes descendentes ex Christophoro admitteret, semper ita est accipienda, & si in tertia alteraretur modus loquendi, id est, licet in tertia non fiat mentio de descendantibus, sicut in prima fiebat, si enim in concursu Patru legitimi nepotis, nepos admittitur excluso patruo, quo jure in concursu patru naturalis ipse non est excludendus? Itaque minime sequenda est proprietas verbi (filius) imo tale verbum ad nepotes venit extendendum juxta expressam voluntatem in prima vocatione inventam.

617 Sed iterum, & vehementius replicari potest ex parte appellantis, quod tota supra posita ratiocinatio eidem inservit, quoniam eidem non obstat, ut verbum (filius) nepotes contineat; quoniam neque ipse appellans est filius Christophori, ex quo plures dantur descendentes, neque ipse appellans concurrat cum descendantibus Ioannis sui patru: si ipse fuisset filius Christophori, statim cederet appellato, quoniam revera est legitimus descendens ex Christophoro, sicut si appellatus fuisset descendens ex Ioanne, statim præcederet, & ita nil ad vim facit tacere (recte dicit appellans) an appellatione filij nepos contineatur, vel non: vehementius, inquam, appellans poterit replicare, quod illa voluntas expressata respectu Christophori censenda est repetita respectu omnium successorum, ita ut sensus sit, quod sicut instituentes voluerunt, ut morte Christophori, qui certe fuerat primus administrator, admitterentur suo ordine descendentes ab eo, illisque deficientibus admitteretur filius naturalis, ita voluerunt, ut morte ultimi administratoris admitterentur descendentes ab eo, illisque deficientibus admitteretur filius naturalis procreatus ab ipso ultimo possessore. Hæc enim replicatio est maximi ponderis, nam si repetitio in omnibus censenda est, per consequens fit, quod si Francisco fuisset ultimus possessor, siue Elisabetha, semper Petrus avus ap-

pellantis successurus erat: quoniam neque ex Francisco patre, neque ex Elisabetha descendentes extiterunt. Si tamen repetitio non sit omnimodo consideranda, aut censenda, tunc sine dubio appellatus meliori fruitur jure; idcirco pro coronide venit iste punctus examinandus.

618 Antiquissima est controversia, an illa qualitas, quæ exprimitur in prima vocatione, censetur repetita in sequentibus? In qua questione, & si pars affirmativa sit communis juxta notatos per *Molin de primog. lib. 3. cap. 5. num. 56.* attamen ipse tenet negativam opinionem, dicens hanc esse in puncto juris veriore; at vero cum ipsemet *Molin.* limitet *ibidem num. 65* suam, quam amplectitur, opinionem, casu, quo instituens adjecit, ut in alijs omnibus vocationibus, eodem modo succedatur: & ita statuissent nostri instituentes, prout patet fol. 646. vers. n. 1. in fin. & fidelius fol. 781. vers. n. 34. per consequens fit, quod illa qualitas, quam instituentes in prima vocatione adjecerunt, expresse censenda est repetita in sequentibus, & si omissa fuisset; & ideo dicendum videtur, quod sicut instituentes voluerunt, ut in defectum filij legitimi primi possessoris, qui fuit filius Christophorus, statim admitteretur filius naturalis ipsius Christophori, ita voluerunt, ut in defectum filiorum alterius successoris sequentis, statim filius naturalis ipsius sequentis possessoris admitteretur: unde videbatur, quod cum morte Ioannis, nullus legitimus filius extitisset, admittenda erat omnino Elisabetha filia, si qua forte naturalis erat; ac perinde videbatur, quod morte Elisabethæ devoluta fuerat Petro jure representationis, quamvis Francisco pater ejusdem, naturalis, ingressus non fuisset in successionem, ac per consequens ad appellantem, ut pote nepotem ipsius Petri.

619 Attamen his non obstantibus, ego judicarem, quod in nostris terminis illa forma, quæ fuit expressata in prima Christophori vocatione, non censetur repetita in sequentibus in omnibus, & per omnia; imo solum secundum quid: itaque dicendum putarem, quod respectu hujus, secundum quid, adjecerunt instituentes illa verba, *ibi: Tendo senelles a maneira de successão acima declarada, & querem, & lhes praz, que esta maneira de successão por elles acima declarada com todas as clausulas, que dito tem em seu filho Christovão Esmeraldo, se tenha em todos os successores deste morgado;* de quibus fol. 781.

Voluerunt equidem instituentes, quod 620
in

in quocunque futuro ſucceſſore, qui vere, & realiter juſtus fuerit ſucceſſor, obſervetur illa forma ſuccedendi, quæ ſcilicet fuit expreſſata in prima Chriſtophori vocatione, quæ quidem forma invenitur fol. 17. & alibi ibi: *E na ſucceſſãõ do diſto morgado ſe terã a maneira ſeguente, &c.*

621 Hinc venit, quòd ſi eveniat caſus, in quo defecerunt filij ex Chriſtophoro, & cæteri deſcendentes etiam deficient legitimi, deturque aliquis filius naturalis ex Chriſtophoro, aut aliquis ab eodem filio naturali deſcendens, ſuccedat iſte filius naturalis, ſuccedatque deſcendens ab eo, ſicut in deſcendentibus legitimis, ſi forte eſſent, ſuccedendum erat; hoc enim ſenſu certum mihi eſt dari omnimodam repetitionem in omnibus, & per omnia; at vero ceſſat repetitio reſpectu ulterius, ſecundum quid.

622 Supponamus, quòd exiſtant legitimi deſcendentes ex Chriſtophoro, prout exiſtant, eo quòd appellatus deſcendit per lineam directam, ac legitimam ex illa Anna, quæ erat filia Chriſtophori, unaque exiſtant deſcendentes per lineam directam; at vero illegitimam, prout videmus contingere in appellante, qui certe etiam deſcendit ex memorata Anna per lineam directam; attamen talis linea hodie in perſona appellantis eſt illegitima, eo quòd Petrus illius avus fuerat filius Franciſci illegitimus (iſte enim eſt noſter caſus) in eo dicerem ceſſare repetitionem. Itaque ſit ſenſus, quòd ille Petrus nunquam inſtantiam habuit, eo quòd tunc exiſtebant deſcendentes ex Chriſtophoro, & tunc demum haberet ingreſſum, ſi neque aliquis deſcendens ex Chriſtophoro exiſſet.

623 Neque dici poteſt, quòd inſtantes, quando mentionem fecerunt de filio naturali, ſolum vocarunt filios ex Chriſtophoro non deſcendentes, ac perinde videbatur vocationem filij legitimi non eſſe extendendam ad deſcendentes legitimos: quia facilis eſt ſolutio, dicendo, quòd appellatione filiorum nepotes continentur, prout ſupra jam tetigimus: vel dicamus, quòd ſi appellatione filij legitimi ex Chriſtophoro nepotes legitimi non continentur etiam appellatione filij naturalis ex Chriſtophoro, cæteri deſcendentes illegitimi, & ſi deſcendant ex aliquo patre legitimo, non continebuntur; tandem ſemper attendendum eſt, an exiſtant deſcendentes legitimi ex Chriſtophoro, illis enim extantibus, nullus filius, aut deſcendens naturalis eſt admittendus. Ratio eſt, quia ſplendor familiarum conſervatur per legitimos, non vero per naturales inſtituentis de conſervatione, & augmentatione

nobilitatis cogitarunt fol. 742. in fin. & ideo ſolummodo in ſubſidium naturales vocarunt; ſatius eiſdem viſum fuit, ut ſaltem eorum memoria conſervaretur per deſcendentes illegitimos, deficientibus legitimis deſcendentibus ex Chriſtophoro, noluerunt haberi reſpectum ad deſcendentes ultimi poſſeſſoris, ſed ad deſcendentes legitimos ex Chriſtophoro.

Neque tandem replicabitur, quòd ſucceſſio poſtquam in aliqua linea intravit, ab ea non exiit, niſi quando deſcendentes in ea deficient prima reſpondetur cum *Grat. forenſ. tom. 2. cap. 218. num. 25. & 86.* hoc procedere quando in prædicta linea ſuper eſt aliquis ad ſuccedendum habilis: ita ſunt intelligendi omnes in hac materia loquentes, quorum plures recenſet *Souſa de Maced. deciſ. 16. num. 5.* At vero filius naturalis extantibus deſcendentibus legitimis ex Chriſtophoro non eſt capax ad ſuccedendum, imo eſt exclusus, quoniam ſolum in ſubſidium fuit filius naturalis vocatus extincta linea directa legitima.

Ex quibus, & ex traditis, ſemel, & iterum à doctis patronis ſententiam confirmarem. Vlyſſipone 19. Aprilis 1678. Doutor Alvarez Coelho.

Tertius eſt proceſſus iſte, qui ſuper eodem ſucceſſionis jactu formatus invenitur. Et licet primus, & ſecundus neceſſario ventilarentur: Primus, quia inter Antonium, & Petrum non facilis erat ſucceſſionis deciſio, ut infra ventilabitur.

626 Secundus vero extitit neceſſarius, quia undique caviloſe agitata fuit prima cauſa inter Petrum, & Antonium ſuprimendo perſonam Eliſabethæ naturalis filix ultimi poſſeſſoris Ioannis, quæ ſi fuiſſet expreſſa, alia eſſet ſucceſſionis deciſio per eoſdem Iudices digniſſimos, qui in prima ſententia filijs naturalibus prælationem præſtitere contra tranſverſales legitimos etiam à primo vocato Chriſtophoro deſcendentes, & ita non potuit prima ſententia ſequenti ſucceſſori nocere ex late traditis per *Caſtilh. lib. 5. cap. 157. n. 28. Addentes ad Molin. lib. 4. cap. 8. Cald. forenſ. 9. 23. n. 85.*

Nullam tamen neceſſitatem huius tertij proceſſus inveni, & aliquid detegere potui; nam Actoris pater extitit Reus in ſecundo proceſſu, & condemnatus ad reſtitutionem maioratus, & cum nulla ex parte illius colluſio daretur, ſed imo plena cauſæ cognitio, ſive deſenſio reperiatur, neceſſario ſententia illa filio nocere debebat ſecundum communem, & veriore opinionem, de qua *Caſtilh. Molin. & Cald. ſupra, Saragoſienſe*

miento in *L. unam ex familia §. si de falci-
dia, ff. de legat. 2.*

628 Et neque justificari valet processus ex re-
servatione juris, de qua in appendice fol.
920. ex allegatione spuritatis Elisabethæ;
quia ad primum certum est juris reserva-
tionem per se non præstare agendi jus si
aliàs non competat. *Grasian. decis. 6. num.
57. Salgad. de reg. protect. 4. p. cap. 7. num.
104.* Circa secundum non deficit A. pater
in allegatione spuritatis, ut fol. 809. in ap-
pendice, & cum cavillosa contra patris con-
fessionem videretur, rejecta extitit per exi-
mios Iudices; & principaliter, quia valde
diverso fundamento R. nostro successionem
judicarent, scilicet, quia in ea fuerunt opi-
niones, quòd transversales legitimi descen-
dentes à primo vocato deberent præferri fi-
lijs naturalibus secundum foundationis clau-
sulas, & quòd de facto Elisabetha, & non
de jure possessionem vinculi intravit, ut eli-
citur ex doctissimis deliberationibus in ap-
pendice.

629 Sed non leviter contra hujusmodi se-
cundæ sententiæ fundamentum urget, quòd
ex eo non poterat prima sententia tolli,
quia jam in ea judicatum erat filios natura-
les ex foundationis clausulis præferendos ef-
se, & sic nulla extitit secunda contraria ex
fundamento contrario juxta *Ord. lib. 3. tit.
75. in princip. juncta L. 1. Cod. quando provo-
care non est necesse.*

630 Et principaliter, cum primæ sententiæ
fundamentum non esset contra jus expres-
sum, sed desumptum ex interpretatione
mentis instituentium secundum clausulam
tertiam, quæ naturales filios admittebat, &
cum difficilis reputetur ultimæ, & alienæ
voluntatis interpretatio, cum sæpe prop-
ter ambiguitatem verborum, neque dis-
ponens dicat quod vult, quia id non lo-
quitur, neque quod vox significat, quia id
menti, & voluntati repugnat, ut inquit
Jurisconsultus *Paulus in L. 3. ff. reb. dub.*
& ideo non nisi temere valebant iudices in
secunda sententia priorum interpretatio-
nem condemnare, cum in interpretatione
mentis alienæ peritiores errent, & per illos
adimatur maioratus vero successor, & præ-
stetur jus non habenti ex argumento *L. 1.
ff. de appellat. ergo ex hoc saltem fun-
damento necessarius fuit iste processus.*

631 Respondetur tamen, quòd secunda sen-
tentia contra primam lata tunc nulla est,
quamvis prima valida prolata extitit. *Barb.
in 3. p. rubricæ num. 57. ff. solut. matrim.
quem sequitur Barb. alter ad Ord. lib. 3.
tit. 75. num. 5.* sententia autem prima inter

Antonium, & Petrum per collusionem ob-
tenta legitur, cum suppressa fuisset persona
Elisabethæ; quæ si exprimeretur, iudices,
qui prælationem præstiterunt filijs naturali-
bus, pro Elisabetha suffragassent, cum ulti-
mi possessoris esset filia, & ita tunc non ve-
niret improbanda iudicum interpretatio;
sed data collusionem, non est cur impedian-
tur Antonij descendentes, iterum agere
non obstante prima sententia inutili, & per
collusionem obtenta, *text. in L. à sententia
5. text. in L. si per lusorio 14. ff. de appellat.
& ibi Bart. & alij, Thusc. litter. S. conclus.
153. numer. 84.* & fortasse quia de processu
illius primæ sententiæ non apparet, & ita
parum ei est credendum. *Vant. de nullitat. ex
defectu processus num. 14. Thusc. litter. S. con-
cl. 162.*

Ex quibus cum primus processus valide 631
fuit agitatus, & in eo non deficit allegatio
aliqua; cum etiam spuritatis propolita fuisset
in exceptionibus per Actoris patrem,
nulla actio Actori erat ad iterum R. extor-
quendum, cum neque ipse pater possit, & fi-
lius alio jure ad successionem venire non va-
leret, cum unus sufficiat iudicati finis, ex *L.
singulis 6. ff. de except. rei judicatae.*

Et quamvis Actor admittendus esset ad 633
probationem spuritatis Elisabethæ, aliqua-
liter eam non demonstrat in his actis, neque
id efficere valebat contra confessionem suam
circa naturalitatem illius in appendice; sed
imo ex parte R. legitime edocetur testibus,
& documentis legalibus Elisabetham filiam
naturalem Ioannis fuisse, ut late delineavit
doctissimus appellati Patronus in hac in-
stantia, sicque ex his elicitur minus juste re-
servationem juris in appendice concessam
fuisse, ut primus eximius Dominus adnota-
vit.

Sed quia de facto iste tertius processus 634
agitatus reperitur super eodem successionis
puncto, non absre erit iterum de jure suc-
cessionis disputare, & inquirere, an secun-
dum clausulas institutionis fol. 743. debeant
præferri naturales filij possessoris ultimi, la-
teralibus, & consanguineis legitimis, vel e-
contra.

Adverto tamen, quòd hujusmodi disputa- 635
tio necessaria non est ad exclusionem A-
ctoris, nam supposito, quòd Elisabetha filia
naturalis Ioannis extitit, ut verissimum vi-
detur, sive ipsa Elisabetha jus succedendi ha-
buisset, vel non, nunquam filius naturalis
ejus mariti Francisci, à quo Actor jus diri-
vat, succedere valebat, sed R. avus Antonius,
& illius lineæ descendentes.

Nam si Elisabethæ jus succedendi erat 636
ex

ex tertia clauſula, qui naturales admittebat, per ejus obitum nunquam filius mariti naturalis jus habere poterat, quia tranſverſalis Elifabethæ erat; & concurrens cum lateralibus legitimis, ſemper iſti præferendi erant ex illa regula vulgari, quæ legitimos præfert naturalibus, admittendo tantum iſtos in defectum aliorum, ut late per *Caſtilb. lib. 5. cap. 82. num. 41. Roxas de incompat. p. 1. cap. 6. num. 28. Molin. lib. 3. cap. 3. à n. 41. Larrea decif. 32. Guſman de verit. jur. verit. 5.*

637 Si autem Elifabetha jus ſuccedendi non habuit, tunc delata fuit ſucceſſio ad Franciſcum ejus maritum, qui legitimus collateralis erat, & ex eadem ratione, qua Elifabetha filia naturalis non potuit ſuccedere, ex ea etiam filius naturalis Franciſci, cum utriuſque eadem eſſet incapacitas, & ita per obitum Franciſci neceſſario delata fuit ſucceſſio ejus laterali Antonio de Carvalhal Rei avo legitimo, qui melioris lineæ, & gradus proximioris erat.

638 Ergo ad excluſionem Actoris, qui à filio naturali Franciſci descendit, non eſt neceſſaria illa diſputatio, de qua ſupra; cum remoto naturali, removeantur ejus descendentes, quamvis legitimi ſint. *Mier. p. 2. q. 2. à n. 31. Addentes ad Mol. lib. 3. cap. 3. n. 41. Roxas ſupra n. 110. Caſtilb. lib. 3. cap. 29. n. 3.*

639 Ut ille tamen erat diſputatio illa ad ſatisfactionem, ut neque in caſu, quo Elifabetha nota eſſet, A. jus haberet ſuccedendi; ſecundo ut cognoſcaur quales ex judiciis magis feliciter foundationis clauſulas interpretati ſunt, cum primæ ſententiæ iudices naturalibus detulere; alij vero econtra.

640 Igitur pro parte filiorum naturalium non levis eſt argumentatio ex tertia foundationis clauſula fol. 743. ex qua evidenter conſtat, quòd naturales filij fuerunt vocati ad ſucceſſionem in defectum legitimorum, & cum Ioannis ultimi poſſeſſoris filius legitimus non remanſit, ſed naturalis Elifabetha, ipſe ſuccedere debebat ex propria, & expreſſa vocatione, ex quo primo maioratum ſucceſſiones deferuntur, juxta *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 3.*

641 Aliter nihil operaretur alia naturalium vocatio, quia de jure filius naturalis admittitur ad ſucceſſionem maioratus in defectum legitimorum, ut per *Caſt. Rox.* & alios ſupra, & ſic otioſa maneret illa naturalium vocatio, quod dicendum non eſt, cum naturales vocati admittantur. *Molin. lib. 3. cap. 3. num. 41. Larrea decif. 32.* & paſſim omnes; unde talis vocatio operari debet, ut naturalis præferatur collateralibus legitimis; ali-

ter maneret naturalis ſub diſpoſitione juris, & illius vocatio ſine aliquo effectu.

Principaliter quia iſtituentes naturales 642 filios Chriſtophori legitimatos per Principis reſcriptum vocarunt, ex quo non ſolum habiliores efficiuntur ad ſucceſſionem maioratus juxta ea, quæ *Gam. decif. 278.* cum pro legitimis debeant judicari. idem *Gam decif. 111. & ibi additio;* ſed etiam ex ea legitimationis clauſula, elicitur iſtituentium voluntas circa admiſſionem naturalium cum prælatione ad alios collaterales, qui nullum jus acquiſitum habent, cum libera ſit diſponendi facultas circa prælationem naturalium, ex *L. 1. Cod. de ſacroſ. Eccleſ.*

Et neque dici valet, quòd illa vocatio 643 naturalium fuit tantum reſtricta ad Chriſtophorum, ut ſuccederent ipſi, ſi filios legitimatos non habuiſſet, & ita non debet extendi ad alios ſucceſſores; cum plurium DD. opinio teneat quòd qualitas repetita eſt judicanda in ſucceſſoribus. *Guid. q. 485. Bart. in L. 1. Cod. Imp. Caſtilb. lib. 2. cap. 4. n. 138.*

Accedit, quòd filij naturales non adeo 644 ſunt exoſi, ut reſtringenda ſit illorum vocatio erga naturales, aut legitimos, *Agid. de privileg. honeſtat. art. 13. num. 47.* & ideo non defecere ſcribentes, qui pro filijs naturalibus pugnarunt, ut per *Guſman. & Larr.* ſupra, & ſecundum omnes non ſolum ex vocatione expreſſa, ſed etiam tacita ad maioratus ſucceſſionem admittuntur.

Contraria tamen opinio, quam admiſſere diſertiffimi Iudices in appendice, fortiori jure nititur; quam libenter ſequor, cum pro ea fortiores conjecturæ voluntatis fundatorum adſint, & ex ſucceſſionis ordine præſcripto in foundatione fol. 743. clare elicitur iſtituentes voluiſſe prælatione collateralibus legitimis præſtare, ſi eſſent descendentes à primo vocato Chriſtophoro.

Quod demonſtratur ex eo quòd fundatores 646 valde dilexere legitimitatem ſucceſſorum, primo enim vocarunt filios legitimatos, & legitimos descendentes, ut fol. 742. ibi: *Havendo o dito Chriſtovaõ Eſmeraldo filhos varoens legitimatos;* & fol. ſequenti: *Enam havendo hi descendentes do dito Chriſtovaõ Eſmeraldo de legitimo matrimonio;* & ibi: *E porque noſſa vontade he em quanto for poſſivel, que o dito morgado ande em noſſos descendentes por linha directã.* Vnde cum Reus, & ejus linea descendat à dicto Chriſtophoro prævio matrimonio,

monio, ut ex actis liquet, necessario dicendum est, quod preferendus est naturali filio ultimi possessoris, qui solum intransiam habere potuisset, si deficerent descendentes legitimi prædicti Christophori, ut infra dicemus.

647 Quod clarius detegatur, ex eo quia fundatores in defectum filiorum, & descendentium legitimorum, primo vocarunt transversales, quàm filium naturalem, ut fol. 743.

648 Et ulterius, quia naturalis filius solum ad casum, quò legitimi deficerent, vocatus legitur dicto fol. 743. ibi: *Sendo caso, que o dito Christovão Esmeraldo nosso filho nam baixa filhos, ou filhas legitimas de sua mulher, havendo algum filho, ou filha bastardo, &c.* Et cum R. & ejus linea legitima deveniat ab illo vocato Christophoro, non venit adhuc conditio, sub qua naturalis filius vocatus apparet; quare, ni fallor, prælatio legitimorum clare elicitur ex eisdem fundationis clausulis: Ita jam legaliter, & feliciori minerva observarunt primi doctissimi Domini, & Iudices disertissimi in appendice.

649 Neque moveor ex fundamentis contrariæ opinionis, scilicet, quòd vocatio naturalium reperitur cum qualitate legitimationis, quæ vocatio parum operaretur, si collaterales præferretur naturalibus. Quia respondetur vocationem naturalium non manere sine effectu, quia cum illi ex juris dispositione non admittantur sine vocatione, nisi deficientibus omnibus legitimis collateralibus; data vocatione, solum collaterales descendentes à Christophoro præferendi sunt, non vero alij, v. g. descendentes à fratribus Christophori, vel aliter collaterales, nam istos repellat naturalis, quia vocatus: quam distinctionem jam in alio processu æqualis ponderis observavi, & neque qualitas legitimationis contra geminatas legitimorum vocationes, aliam voluntatis conjecturam inducere valet.

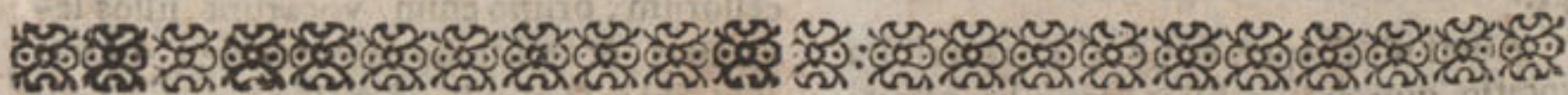
Ex quibus evidenter patescit, quòd per

obitum Ioannis, non Elisabetha ejus filia naturalis, sed Gaspar maritus legitimus successor extitit, tanquam legitimus, & proximior melioris lineæ, & cum iste decessit sine filijs, successio ad R. ejus fratrem Antonium de Carvalhal, ut fol. 202. in appendice, & ita ad R. ejus legitimum nepotem omnes descendentes à primo vocato; quibus datis, naturalibus locus non est, ut judicatum fuit in appendice.

Neque moveor ex Decreto, sive sententia in appendice fol. 847. ubi agnoscitur Elisabetham possiditricem maioratus administratricem extitisse.

Respondetur, quòd in eadem sententia, aliud legitimitatis verius agnoscitur fundamentum, sicut in deliberationibus fuit ratiocinatum; & prima deliberatio in exceptionibus de facto Elisabetham possiditricem decidit, & omnium judicum id fuit animus, & sententia, ut legitimi præferrentur naturalibus, & licet in decreto de successione Elisabethæ fiat mentio, eo tamen respectu fuit, ut cessaret argumentum primæ sententiæ, cum admissis naturalibus, non Petrus, sed Elisabetha succedere debebat, & ita bona esset declaratio de prælatione legitimorum, ut deinceps lites cessarent; sic probata sententia. Vlyssipone 7. Maij 1678. Doutor Freyre.

Et de hac re, materia, & quæstione, & quando naturales, aut spurij possint succedere, vel non, ad alias quæstiones vide quæ diximus tom. 1. cap. 2. num. 72. & seqq. & cap. 5. num. 51. & seqq. ubi ad multa, & num. 303. & cap. 6. pag. 354. & 355. & 356. & pag. 440. num. 204. & seqq. & vide semper processum inter Ioannem Freire de Almeida, cum Michael Soares de Vasconcellos, apud Notarium Emmanuelem Soares Ribeiro, circa vocationem Profapiæ dos Almeida, & proximioris legitimi, in quo judicatum fuit pro legitimo descendente ex illegitimo excluso consanguineo ex alia via, ex Roxas de incomp. p. 1. cap. 6. num. 128. Molin. & Gusman. veris. 5. & num. 44. & alij supra citati.

PROTESTATIO.

ME in scio, si aliquid in hoc Libro, vel alibi, Melapsum est, quod Catholica Fidei, aut Christiane

stiana Religioni aliquatenus aduersetur; vel ignaro, quod DD. minus probari contingat; id omne indictum, non scriptum, & Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ censura, aut cuiuslibet melius sentientis correctioni subiectum, ex debito voveo, ex animo volo.

LAVS DEO.

INDEX

RERVM, & MATERIARVM, quæ in hoc Volumine continentur.

Prior numerus paginam, aut Caput, secundus numerum signat.

A

Abintestatus, Abintestato.

Maioratus quando censeatur institutus temporaliter, vel perpetuo, ita ut extinguatur, & in ultimo bona maneat libera in ultimo vocato, & succedere possit hæres abintestato, & filij positi in conditione censeantur vocati, & positi in dispositione, & onus missarum inducat maioratum. pag. 454. & 455.

In maioratus successione, an pater, & mater comprehendantur in vocatione hæredum abintestato. pag. 455.

Absolvere.

In maioratus successione quando non ostenditur institutio, nec probatur maioratum institutum fuisse, Reus absolvendus venit. pag. 453.

Absens.

Quomodo probetur, quem esse ultimum maioratus possessorem, & an absens, vel ejus administrator. pag. 235.

Maioratus successio per mortem absentis, & cedentis, & usufructuarij ad quem devolvatur per lineam, & repræsentationem, aut sine illa. pag. 320. 321. 322. 323. 324. & pag. 326.

Abstentio.

Abstentio hereditatis non obstat successioni maioratus. pag. 29. n. 67.

Acceptans, Acceptare.

Acceptans maioratum possidendo visus est gravaminibus subdere. pag. 43. col. 1.

Acta.

Pars II,

Quando acta præjudicent, & sententia in maioratus successione quando faciat rem judicatam, vel non. pag. 18. col. 2. & pag. 19.

Actor.

Actore non probante Reus absolvitur. pag. 11. n. 8. vers. moveor, pag. 13. vers. in dicto.

In maioratus successione si Actor non probat consanguinitatem cum possessore ultimo venit Reus absolvendus. pag. 31. & 32.

Actor tenetur declarare in maioratu, mota lite, ex qua via sit consanguineus institutoris per gradus distinctos, ad hoc ut Reus possit defendere se, & iudex judicare. pag. 33. n. 79.

In maioratus successione si non probet Actor qualitatem primogenituræ, an Reus veniat absolvendus. pag. 176. n. 607.

Actor consanguineus ad maioratum obtinendum non sufficit probare consanguinitatem quando agit cum alijs præsumptivæ, nec generice, sed concludenter tenetur probare per gradus distinctos cum distinctione graduum, alias venit Reus absolvendus. pag. 180. n. 643. & seqq. & pag. 181. n. 648. & pag. 182. & 184. n. 657. & seqq. & pag. 185. 189. pag. 228. & 229. ubi quando fit mentio de verbo gradu. pag. 230.

Maioratus possessor, quando absolvi debeat ex defectu probationis Actoris. pag. 196. 197. 199. & quare, pag. 203. col. 1. ad fin. & pag. 204. ad fin. pag. 229. col. 2.

In maioratus successione non attenditur ad jus Rei, si Actor petens non probat suam intentionem. pag. 344.

In maioratus successione quando debeat edi originalis institutio, ad hoc ut Actor admittatur ad successionem consequendam. pag.

460.n.837. & seqq. ubi etiam de falsitate opposita, & pag. 462.
 In maioratus materia si Actor non probat, Reus absolvitur, & quare. pag. 632. n. 47.
 Adultera.
 A maioratus successione quando excludatur impurus, illegitimus, & vitiosus, an exclusio etiam maneat adultera, meretrix, & inhonesta. pag. 204. col. 2.
 Etas.
 Ad maiorem in etate inter aequales consanguineos devolvitur maioratus. pag. 16. in sententia, & n. 20.
 In maioratus successione attenditur primo loco ad lineam, postea ad gradum, eo deficiente ad sexum, & post eum ad etatem. pag. 16. in sententia, & n. 20.
 In maioratus successione habent locum quatuor qualitates lineae, gradus, sexus, & etatis, & quomodo procedat, & intelligatur haec regula. pag. 76. n. 242. & n. 246. pag. 138. n. 437. & pag. 139. n. 440.
 In maioratus successione vocatus habet primum successionis locum, licet alij sint in meliori linea, gradu, sexu, & etate. pag. 87. n. 290. pag. 93. pag. 138. n. 437. pag. 139. n. 440.
 In maioratus successione quando consanguinei sunt in equali gradu, linea, sexu, & etate, & nullus secundum juris dispositionem succedere potest, quia maioratus est individuus, per iudicium sortis decidenda est quaestio, & successio secundum sortem ablatam iudicanda est secundum jus, & institutoris voluntatem. pag. 126. num. 434. & 435. & pag. 128. n. 436. & pag. 129. 130. 131. 132. 133. 135. 136. & 137.
 Non obstante Rei privilegio possessionis. pag. 128. n. 436. vers. defectu.
 Ad hoc ut cognoscatur ad maioratus successionem quis sit proximior per mortem ultimi possessoris, & in meliori linea, sexu, gradu, aut etate ad hoc ut subrogetur linea, & succedat, quis querendus sit ascendens. pag. 231. pag. 254. n. 102.
 Ex quatuor qualitatibus requisitis ad maioratus successionem, non est querendum de gradu nisi in ipsa linea, nec de sexu nisi in pari gradu, nec de etate nisi in eodem sexu. pag. 231. n. 33. & pag. 254.
 Et quando detur equalitas gradus, & lineae, & praecedat aliquis. pag. 234. num. 41. & seqq.
 Filius an possit representare sexum, vel etatem. pag. 236. n. 50.
 De Clericorum inclusione, vel exclusione a successione maioratus non solum propter Clericatum, sed etiam ratione incapacita-

tis contrahendi matrimonium, & habendi filios, descendentesque legitimos, & an possint ab institutore excludi, & an ex hac exclusione censeantur etiam exclusi impotentes, & feminae generationis incapaces propter etatem, aut incapacitatem, & quid si superveniat qualitas Clericatus post successionem. pag. 606. n. 1. & seqq. cap. 19.
 A maioratus successione non solum potest Clericus excludi propter Clericatum, sed etiam propter incapacitatem contrahendi matrimonium, & an ex hac exclusionem censeantur etiam exclusi impotentes, qui carent potentia coeundi, & mulieres, quae propter etatem habent incapacitatem habendi filios. pag. 615. n. 50. & seqq.
 Agnatus, Agnatio.
 Agnatorum vocatio seu inclusio ad maioratus successionem, an contineat exclusionem cognatorum, seu masculorum ex familia. pag. 3. n. 12. & 13.
 Maioratus quando sit agnationis, aut masculinitatis, regularis, aut irregularis, & feminae succedant, vel non in eodem gradu, vel diverso. pag. 30.
 In maioratu agnationis, aut masculinitatis, semper masculus etiam remotior alterius linea excludit feminas proximiores. pag. 72. num. 224. & pag. 73. & seqq. & pag. 92. & seqq.
 Ad maioratus successionem quando censeatur vocata femina proximior, vel non, & filia ultimi possessoris ad exclusionem filiorum, aut masculorum, & maioratus dicatur masculinitatis, ut succedere possint, vel non, vel sit agnationis. pag. 75. & seqq. pag. 92. & seqq. pag. 104. in sententia.
 In agnationis maioratu quomodo probetur matrimonium. pag. 169. n. 563.
 Maioratus quando dicatur agnationis, vel masculinitatis, & quis succedat in illo. pag. 212. col. 2.
 In maioratu agnationis non succedit femina. pag. 113.
 In maioratu masculinitatis an succedat masculus ex femina, & quid in agnationis maioratu. pag. 213.
 In maioratu agnationis succedit femina, aut masculus ex illa, ne maioratus extinguatur. pag. 213.
 Et tunc succedit femina proximior, d. p. 213. col. 2.
 Masculis ad maioratum vocatis, & in illorum defectum feminis, dum masculi existunt, datur agnatio, & quis succedat, & an habeat locum representatio. pag. 272. & 273. 274. 293. 299. 328. 329. 330. 332. 336. 416. 418. & seqq. 429.
 Maioratus

Maioratus successio non transit de una linea ad aliam nisi prima fuerit extincta, dummodo sit capax, & in illa non inveniatur exclusio, aut vitium reale, quod ad successores extendatur. pag. 436. Vel maioratus sit agnationis, quia tunc transit ad masculum alterius lineae. pag. 436. ubi explicatur.

Ad maioratus successionem quando concurrunt masculi ex femina proximiores ultimo possessori, & melioris lineae, & masculi ex masculis remotioris lineae, qui succedant, & vocatio masculorum, an comprehendat, tam masculos ex masculis, quam masculos ex feminis, & quando femina succedere possint, vel non in dicto maioratu, latissime resolvitur. pag. 469. num. 5. & seqq. usque ad pag. 492. num. 131. Vbi etiam quid data facultate nominandi, ubi etiam de agnatione agitur. pag. 487. 488. 489. & quando appellatione masculorum veniant masculi ex femina, & descendunt ex duobus, vel una femina, & p. 492.

Maioratus artificiosae agnationis, & limitatae, quis dicatur, & ex quibus verbis inducatur. pag. 495. n. 1. & seqq.

In maioratu artificiosae, aut limitatae agnationis tantummodo succedunt masculi ex masculis, & excluduntur feminae, earumque descendentes, licet propinquiores, & in meliori linea possessoris, & non admittuntur nisi subsidiarie post masculos extinctos, & quomodo, & quando procedat. p. 495. n. 7. & seqq.

Quando femina cum conditione contrahendi nuptias, aut matrimonium cum consanguinitate institutoris, & natis ex generatione aliqua excludat masculum ex linea masculina in maioratu masculinitatis, aut agnationis artificiosae, & limitatae, & ascendens excludatur a maioratu possessore a descendente, & valida sit talis conditio, & maioratus dicatur masculinitatis verae, vel fictae, temporalis, aut perpetuae, & quid operetur sententia in hoc casu lata, pro utraque parte multa referuntur, & iudicatum refertur. pag. 508. n. 70. & seqq. usque ad pag. 531.

De maioratu irregulari agnationis verae, & rigorosae, & an maioratus agnationis praesumatur, vel potius excludatur, & quando, & quomodo. pag. 532. n. 1. & seqq.

In maioratu agnationis verbum est Italianum, & incognitum olim in Regno Lusitaniae, & Hispaniae, & paucis abhinc annis usitatum fuit. pag. 532. n. 1.

Maioratus agnativus non praesumitur, neque intelligitur institutores voluisse facere ag-

nationis rigorosa, veraeque maioratum, nisi id clarissimis verbis institutor expresserit, & tunc non extenditur ultra casum expressum. pag. 532. n. 2.

Maioratus quando dicatur agnationis, vel masculinitatis. pag. 532. n. 4. & seqq.

Maioratus agnativus, an probeatur conjecturis, & quae sufficiant. pag. 533. n. 7. & pag. 534. n. 8. & seqq. & pag. 539. n. 30. & seqq. ad multa.

Quando in maioratu agnationis feminae censentur incluse, & masculi exclusi. p. 536. n. 13. & seqq.

Maioratus agnativus excluditur, quando fuit erectus, aut fundatus a femina, & quando vocantur feminae in aliqua parte, aut earum descendentes. pag. 538. n. 25. 26. & 27. explicatur n. 29. & p. 539.

Maioratus quando institutus est ab extraneo datur praesumptio exclusiva agnationis. p. 538. n. 27.

Maioratus agnatio excluditur quando vocantur naturales, & quare. pag. 538. n. 28.

Maioratus agnativus potest institui in femina eodem modo, quo in masculo, ita ut deficientibus masculis ex masculis, conservetur in femina, aut in eius descendentes, quando femina est ex masculi linea; tunc consideratur caput, ex quo nova linea masculina derivatur, & in hoc casu sicut masculus iudicatur, & quare. p. 538. n. 29.

Maioratum agnationis institutum fuisse, quibus conjecturis probeatur, & an in illo possit succedere femina, vel masculus descendens ex ea, & quando censeantur exclusae, vel non, tam ab institutore, quam a iure. p. 539. n. 30. & seqq.

Maioratus verae, & rigorosae agnationis continet in se varias species, & quae sint referuntur. pag. 548. n. 64. & seqq.

In maioratu erecto quando institutor fecit vocacionem masculorum multoties reiteratam, & multiplicatam inducitur praesumptio agnationis, vel quando vocavit masculos ex masculis descendentes per lineam masculinam. pag. 548. num. 65. & 66. & quare.

In maioratu agnationis tantummodo possunt succedere masculi ex masculis descendentes per lineam masculinam, licet sint remotiores, & de linea inferiori, & excludunt feminas, earumque descendentes, quamvis sint ex linea inferiori, & effectiva, & filia, vel sorores ultimi possessoris. p. 548. n. 67.

In maioratu agnationis tantum possunt succedere masculi ex masculis, & tunc nihil obstat consideratio melioris lineae, nec gradus.

- nec consanguinitatis proximioris, nec regula, quod de una linea in qua intravit successio non fit transitus ad aliam lineam nisi extincta, tunc enim queritur linea qualitatis, & non substantiæ effectivæ, etiam inter transversales, & tunc attenditur ad lineam qualitatis, & non substantiæ effectivæ. p. 549 n. 68. 69. 70. 71. & 72.
- Maioratus agnatio conservatur per masculos, sicut per feminas finitur.** p. 549. n. 73.
- Maioratus agnationis, ut non extinguatur, femina potest succedere etiam ad excludendam Coronam.** p. 550. n. 75.
- In maioratu quando masculus agnatus femina præfertur, ita, & masculo ex eadem femina.** p. 554. n. 18.
- Maioratus quando dicatur, vel non agnativus, vel masculinitatis, & succedat femina, vel masculus.** pag. 563. & 564. & pag. 565.
- In dubio potius censeatur maioratus masculinitatis, quam agnativus ad hoc ut femina admittatur, vel ex ea descendens.** Ibid. 565.
- Ad maioratus successionem quando femine vocantur post masculos, an illis existentibus etiam remotioribus, succedere possint, vel non, & maioratus dicatur agnationis intra dictos gradus, & an qualitas masculinitatis posita in prima vocatione censeatur repetita in alijs, & femine excludantur, vel non in gradibus sequentibus, licet proximiores sint, & an qualitas masculinitatis extendatur ad alteros gradus ultra expressos.** p. 572. n. 67. & seqq. & p. 573.
- Maioratus quando est agnationis rigorosæ, deficientibus masculis, si vocati sunt masculi ex filia, aut femina, & cæteræ exclusæ, per masculos ex femina vocatos conservatur agnatio artificiosa, & post primum succedunt masculi illius descendentes, sicuti succedere debent masculi ex masculis, & tunc cognati transformantur in agnatos veros.** p. 580. n. 94.
- Et an in hoc maioratu succedat femina, vel excludenda veniat, & an per illam conservetur agnatio.** Ibid. n. 95.
- In maioratu facta vocatione de masculis ad agnationem artificiosam introducendam non comprehenduntur femine, cum inveniuntur exclusæ, & non possint habere agnatos, sicuti fictione testatoris potest habere masculus, & illis deficientibus, ne maioratus extinguatur, potest succedere femina.** p. 580. n. 96. & 97. & p. 581.
- In maioratus successionem quando exclusus ex uno capite possit succedere ex alio, & quando femina exclusa specialiter possit succedere ex generali vocatione, & quando filius ex capite, Vnde liberi, exclusus, admittatur ex alio capite, Vnde agnati, vel cognati, & exclusus possit venire ad successionem, & recuperare, aut reintegrare ex vocatione generali successionem amissam ex capite speciali exclusionis.** pag. 581. per tot. & p. 582.
- Quando maioratus dicatur agnationis, & masculinitatis, & femine admittantur, vel excludantur.** p. 584. n. 108. & seqq.
- Maioratus præsumitur regularis, & non irregularis, seu agnationis, licet vocentur masculi multoties, & aliquando femina.** pag. 585. & 586.
- Maioratus agnatio non conservatur per naturales.** p. 624. n. 7.
- Ad maioratus successionem filius bastardus, aut naturalis non dicitur de familia, domo, aut agnatione institutoris, nec arma, & insignia illius deferre potest.** pag. 630. col. 1. & 2. 659.
- Ad maioratus successionem non admittitur spurius, aut naturalis natus ex damnabili, aut punibili coitu, nec dicitur de familia, domo, aut agnatione.** p. 653. num. 119. pag. 654. n. 124 & 125. Vbi etiam quod non sunt de linea, & ibi multa contra spurios, & p. 661. n. 149. & 150.
- Nisi institutor vocet spurios, quia tunc succedunt.** p. 654. n. 123.
- At vero si vocet naturales, tunc non censentur vocati illegitimi, nec spurij.** p. 654. n. 123. vers. pulchrum.
- Ad maioratum, an possit nominari spurius.** p. 655. n. 128.
- Alienatio, Alienare.**
- Ad quod extendatur prohibitio alienationis in maioratu.** p. 41. n. 118.
- In maioratus successionem quando positi in conditione censeantur vocati per testatorem, seu institutorem, & prohibitio alienandi inducat fideicommissam.** p. 456.
- Alternativa.**
- Alternativa quando habeat locum in maioratus successionem, & quomodo intelligatur.** p. 35. col. 2. & p. 36. & p. 37. ubi multa de alternativis.
- In maioratus erectione debet observari alternativa mensium, & secundum eam debet fieri maioratus erectio, aut in iudicio Ecclesiastico, aut seculari, ubi pertinet.** p. 261. col. 1. & p. 262. explicatur.
- In maioratus erectione sententia Iudicis Ecclesiastici secundum alternativam prolatam ad erectionem observanda est.** p. 261. col. 2. & p. 262. explicatur.
- Annexatio.**

A successione maioratus an excludatur Monachus, aut Monialis, quando institutio habet onus nominis, & tertiae annexationis. p. 27. n. 59.

Annexatio tertiae quando habeat locum ad maioratum, & clausula illius sit valida. p. 38. & p. 41. n. 117. & p. 42. n. 125.

Maioratus bona quando dicantur annexata ad unum, vel divisa, vel diversa ad hoc ut per unam institutionem regulentur. pag. 84. n. 282. & p. 85.

Maioratus quando fit annexatio, an sequatur illius naturam. p. 314. n. 271.

De clausula annexationis tertiae ad maioratum, & quando habeat locum. p. 232.

In maioratu quomodo, & quando habeat locum annexatio tertiae, & obligatio portandi nomen, & arma p. 590. 591. & 594.

Ad maioratum, an possint annexari bona emphyteutica. p. 631. n. 46.

Antiquus.

Ex antiquis documentis probatur consanguinitas, & quomodo. p. 128. col. 2.

In maioratus successione in re antiqua quomodo probetur consanguinitas, & quibus probationibus, & testibus proximitas, & ascendencia, aut descendencia probetur, & de probatione resultate ex antiquitate, & quando, & quomodo probet antiquitas, & quod dicatur tepus antiquum, & alia multa de antiquitate, & de requisitis ad eam probanda. p. 193. n. 673. & seqq. p. 206. & 207. 208. 214. 215. 216. 217. 218. 219. & pag. 220. 221. exornatur pag. 222.

Ad maioratus successione admittitur probatio antiqua, & in re antiqua testes de auditu cum alijs adminiculis, de quibus p. 220. & 221.

Appellatio, Appellatione.

In successione maioratus quando appellatione filiorum veniant nepotes. p. 449. 450. & 451. optime p. 460. 461. & 462. Vbi etiam quando censetur vocatus ex filiorum vocatione, & habeat preferentiam, & excludat patrum.

In successione maioratus in vocatione, aut appellatione fratris, an veniant soror, & ejus filij. p. 563.

Vide verbum nomen. Arma.

In maioratus successione quando vocatur consanguineus proximior, & cum gravamine armorum, an veniant naturales filij. p. 37. n. 100. & 101.

In maioratu quomodo, & quando habeat locum annexatio tertiae, & obligatio portandi nomen, & arma p. 590. 591. & 594.

Ad maioratus successione filius bastardus, aut naturalis non dicitur de familia,

domo, aut agnatione institutoris, nec arma, & insignia deferre potest. p. 630. col. 1. & 2. & 659.

Ascendens.

Ascendentes non admittantur ad successione maioratus. p. 24. n. 45. & 46.

Ad hoc ut cognoscatur ad maioratus successione quis sit proximior per mortem ultimi possessoris, & in meliori linea, sexu, gradu, & aetate ad hoc ut subrogetur linea, & succedat, quis quaerendus sit ascendens. p. 231. p. 254. n. 102.

Quando femina cum conditione contrahendi nuptias, aut matrimonium cum consanguineis institutoris, & natis ex generatione aliqua excludat masculum ex linea masculina in maioratu masculinitatis, aut agnationis artificiosae, & limitatae, & ascendens excludatur a maioratu possessore a descendente, & valida sit talis conditio, & maioratus dicatur masculinitatis vera, vel fictae, temporalis, aut perpetuae, & quid operetur sententia in hoc casu lata, pro utraque parte multa referuntur, & iudicatum refertur, p. 508. num. 70. & seqq. usque ad pag. 531.

B

Naturales verbo Bastardus.

Ad maioratus successione prima successio est filiorum, & qui dicantur bastardi, legitimi, illegitimi, naturales, spurij, aut nati ex damnato coitu, & quando possint vel non succedere, & probetur esse filios aliquorum, late resolvitur p. 140. n. 445. & seqq. & p. 141. 142. 143. 144. 145. 146. & seqq.

Et quid in filio legitimo per subsequens matrimonium. p. 141. n. 453.

Et quomodo probetur talis filiatio filiorum illegitimorum. p. 141. n. 455. & seqq. & p. 142. 143. 144. 145. 146. & seqq.

Et an praesumatur potius filius naturalis, quam spurius. p. 141. 142. 143. 144. 145. & 146.

Maioratum quando filius praetendit, aut hereditatem patris, & agit contra tertium, tenetur probare concludenter filiationem, & esse filium, & non sufficit assertio patris in testamento, neque probatio filiationis praesumptiva, p. 146. n. 469. 471. & seqq. & p. 162. & p. 169.

Contrarium refertur d. p. 146. n. 470.

Ex quibus praesumptionibus, & modis probetur filiatio ad maioratus, aut bonorum successione refertur singillatim discurrendo per illas. p. 147. n. 472. & vide verb. Filiatio.

Ad maioratus successionem filius bastardus, aut naturalis non dicitur de familia, domo, aut agnatione institutoris, nec arma, & insignia illius deferre potest. pag. 630. col. 1. & 2. 659.

Bellum.

In maioratus successione quando aliquis dicitur vivere per gloriam ad representationem introducendam, & lineam derivandam, pag. 418. & seqq. ubi de bello, & naufragio, & de eius descriptione, ubi explicatur, & quando fictio habeat locum, vel non.

Vide maioratus. Bona.

Bona maioratus quando dicantur annexata ad unum, vel divisa, aut diversa ad hoc ut per unam institutionem regulentur. pag. 84. n. 282. & p. 85.

Maioratus institutio licet non appareat, bona censentur vincularia si tempore longinquissimo, aut immemoriali uti talia possideantur, vide supra, & pag. 121. & pag. 122. & 123. ubi quando possessa a seniore sine divisione.

De bonis maioratus quando non constat, reservantur ad liquidationem. p. 241. n. 64. & pag. 243. n. 78.

Bona maioratus mutant naturam, & successionem per temporis lapsum, & prescriptionem. pag. 303. n. 225. 323. & quando, & quomodo.

De differentia inter bona Coronæ, & maioratus, & in quo consistat. p. 424. & 425.

Maioratus quando censeatur institutus temporaliter, vel perpetuo, ita ut extinguatur, & in ultimo bona maneat libera in ultimo vocato, & succedere possit hæres abintestato, & filij positi in conditione censeantur vocati, & positi in dispositione, & onus missarum inducat maioratum pag. 454. & 455.

Si probetur bona esse maioratus, & non inveniat institutio, regularis censendus est, & per regulas maioratus deferenda erit successio. p. 464. n. 4. 5. & 8.

Maioratus successio pertinet ad unum, nisi colligatur testatorem voluisse dividere bona in duos vocatos, quia tunc non succedit unus, sed fit divisio, & dicuntur duo maioratus, in quibus succedit consanguineus, & descendens vocati, licet omnia bona indivisa possiderentur ab uno. pag. 465. n. 9. & 10. & p. 466. 467. & 468.

Maioratus quando possint annexari bona emphyteutica. pag. 539. n. 32. & p. 545. n. 49. & seqq.

Ad maioratum, an possint annexari bona emphyteutica. p. 631. n. 46.

C

Caducare, Caducatio.

Maioratus erectio quando caducet ex defectu filiorum. pag. 460. 461. 462. & 463.

In maioratus successione non habet locum conditio, si sine filijs decesserit, aut filios non habuerit, ut maioratus erectio caducet, si filij existant, quia conservatur ratione perpetuitatis, & quocumque tempore deficient habet locum substitutio, & vocatio, quia talis conditio, si sine filijs, in maioratibus non dicitur resolutiva vocationis, aut substitutionis sequentis, sed tantum suspensiva lineæ vocatæ, dum filij vocati existerent. p. 463. n. 853. 854. 855. & quare.

Clausula.

In maioratus successione una clausula explicat aliam. pag. 234.

In maioratus successione, an sit valida clausula, quod filia non contrahat matrimonium absque licentia, & facultate patris, aut matris, & an ex contraventione veniat privanda, vel filius. p. 358. & 359.

In maioratu, an clausula prohibitiva ex cuius contraventione privandus venit successor, sit necessaria citatio, ut incurrat in penam. pag. 359.

In maioratu exclusio feminarum facta in aliqua clausula de per se absolute posita refertur ad omnes gradus, & ad omnes vocationes, sive talis clausula apponatur in medio, sive in fine. p. 582. n. 103.

Si in maioratu inveniat clausula, in qua semper, & in omni tempore femine excludantur, & masculi includantur, semper, & omni tempore, & omni casu succedunt masculi. pag. 586. n. 128.

In maioratu quando succedere possint Monasteria, Monachi, & Moniales, vel non, & ex quibus clausulis censeantur inclusi, vocati, vel exclusi. pag. 587. n. 1. & seqq. ubi ad varios casus exemplificatur, distinguitur, & resolvitur, & pag. 588. 589. 590. usque ad pag. 606. ubi etiam adducuntur coniecturæ, ex quibus probatur exclusio Monachorum; ubi etiam de Religiosis Societatis Iesu, & de eorum professione, & successione.

Capacitas.

Ad successionem maioratus habilitas, & capacitas attendenda est tempore mortis ultimi possessoris, & non sufficit superveniens. pag. 343.

Capella.

Inter Capellam, aut maioratum non datur diffe-

differentia quoad successionem. p. 22. n. 37.
Casus.

Certi casus inclusio est exclusio aliorum. pag. 3. n. 16.

Ad casum expressum solum restringitur inclusio, aut exclusio a maioratus successionem. pag. 4. n. 20. & pag. 4. n. 21. & pag. 4. n. 22. & seqq.

Et tunc casus omissus in dispositione maioratus non habetur pro omissis, sed pro tacite disposito. pag. 4. n. 27. ad fin.

In maioratus successionem, extincta prima linea vocata, succedit descendens ex secunda inclusa per vocationem alicuius, licet vocatus sit sub conditione si primus sine filiis decesserit, & ille filios habeat, quia sufficit, ut quocumque tempore deficiant, ut maioratus sustineatur, & transeat successio ad descendentes vocati in casu deficientiæ etiam per representationem. pag. 449. & 450. & 451. optime pag. 460. 461. & 462.

Causa.

An possit causam possessionis mutare possessor maioratus. p. 43. col. 1.

In maioratus causa si emergat questio spiritalis circa nullitatem professionis, aut matrimonij incidens, an iudices sæculares possint cognoscere, vel remittenda sit causa, vel suspendenda quousque per finalem sententiam terminetur. pag. 125. col. 1. & 2. & n. 428. 429. & pag. 126.

In maioratus successionem femina semel exclusa non semper manet exclusa, & solum durat suspensio, quantum durat persona, & masculus qui eam exclusit, & absque masculis linea ejus extincta poterit qui semel fuerit exclusus succedere, & in illo successio reintegrari, quia dicitur suspensio, & cessante causa exclusionis, cessat exclusio. pag. 438. n. 775. & seqq. & 439.

In maioratu quando exclusio feminarum dicitur suspensio, & cessante causa cesset exclusio, & feminae succedere possint, & earum impedimentum sit temporale, ita ut cessante eo admittantur, & masculi remotiores excludantur. pag. 573. n. 75. & seqq. & pag. 574.

De exclusionem feminarum facta ab institutore maioratus, quando turpiter cum flagitiosa feditate vivunt, aut inhoneste existunt, & an ex hac causa possint excludi ab institutore, & quare, & an filij possint succedere, & legitimentur per subsequens matrimonium. pag. 582. §. unic. n. 104. & seqq. & pag. 583. 584. 585. & 586.

Certus.

Ad maioratus successionem quando de certo gradu sit vocatio, non sufficit probare cor-

sanguinitatem in genere, sed requiritur probatio gradus specifica. pag. 228. 229. 230. 232.

Cessio, Cedere.

In successionem maioratus cessio, & transactio, aut renuntiatio, non obstat successoribus post mortem renuntiantis, sed tantum in vita ad fructus commoditatem, & an possit fieri cum extraneo, aut tantum cum consanguineo. pag. 130. col. 2. 131. 132. 133. 134. 135. 136. col. 2. & pag. 137. 138.

In maioratus successionem quid importet maioratus cessio, & an duret post mortem cedentis, vel extinguatur in vita, & quid dato litigio. pag. 266. & 267.

Quando is qui renuntiat, aut cedit maioratum in sequentem successorem, & iste sine liberis à vita decedit, revertitur ad renuntiantem, & iste potest audiri circa eandem successionem. p. 271. ad fin. & 272. & 275.

Cessio maioratus solum coheret personæ cedentis, & non heredibus, nec alijs successoribus. pag. 649. 650. 655.

Citatio.

Ad maioratus successionem si Princeps concedat legitimationem, an requiratur citatio substituti. pag. 672. 684. n. 288.

Clericus, Clericatus.

Clericorum exclusio est secularis inclusio, seu vocatio, & remotio Monachi, & vocatio Clericorum, est secularium exclusio. pag. 3. n. 14.

De Clericorum inclusionem, vel exclusionem a successionem maioratus non solum propter Clericatum, sed etiam ratione incapacitatis contrahendi matrimonium, & habendi filios, descendentesque legitimos, & an possint ab institutore excludi, & an ex hac exclusionem censeantur etiam exclusi impotentes, & feminae generationis incapaces propter ætatem, aut incapacitatem, & quid si superveniat qualitas Clericatus post successionem. p. 606 n. 1. & seqq. cap. 19.

Clerici possunt vocari ab institutore maioratus ad ejus successionem, & ex hac vocationem censeantur laici exclusi, & talis Clericorum exclusio observanda est, dummodo de illa appareat. pag. 606. num. 1. 2. & 3. pag. 617.

Quando institutor maioratus requirit Clericatum in vocato tempore successionis, non sufficit, quod superveniat, & quando secus, Ibid. & pag. 607. & p. 608. n. 12. & p. 611. n. 28. & 29.

A maioratus successionem non solum Clericus potest excludi propter Clericatum, sed etiam propter incapacitatem contrahendi matrimonium, & habendi filios, descendentesque legi-

- legitimos, & an ex hac exclusione censeantur etiam exclusi impotentes, qui carent potentia coeundi, & mulieres quæ propter aetatem habent incapacitatem habendi filios. pag. 615. n. 50. & seqq.
- Quibus conjecturis naturales excludantur à maioratu, pag. 623. n. 5. p. 624. ubi de vocatione filij feminae. pag. 629. col. 2. quando vocatur nepos, aut hæres, pag. 635. & 653. 667. n. 175. & seqq. 670. per vocationem lineæ rectæ, & exclusionem Clericorum. pag. 677.
- In maioratu si fuerint exclusi Clerici, aut Monachi, etiam an naturales excludantur. pag. 665. 670. n. 207. p. 677. n. 254.
- Conceptus.
- Quando admittatur vel non posthumus filius ultimi possessoris, aut nepos filius ex femina conceptus, aut natus post mortem avi ultimi possessoris ad omnia. pag. 78. num. 256. & seqq. Vbi etiam quando censeatur vel non vocatus, & pag. 89. n. 295. & seqq. pag. 95. n. 314. & seqq. & pag. 101. pag. 104. in sententia.
- Conditio, Conditionalis.
- In conditionali maioratu servanda est voluntas. pag. 24. n. 48.
- In maioratu conditio si sine liberis decesserit, quomodo intelligatur. pag. 24. num. 46. & seqq. pag. 25.
- Conditio contrahendi matrimonium cum oertis personis, aut cum beneplacito alicujus, quando admittatur in maioratu. pag. 39. n. 110. & 111. pag. 55. & seqq. 58. 59. 60. 61. ubi etiam intra quod tempus impleri debeat.
- In fideicommissio conditionali, & in maioratu quando debeat verificari conditio, an tempore mortis, vel sufficiat ex post facto. pag. 48. & seqq. & ibi multa de purificatione conditionis, & pag. 72. & seqq. & pag. 88. & 95. & seqq. & p. 99. & p. 120.
- In maioratus successione quando sententia præjudicet, vel non, exemplificatur. pag. 57. n. 164. & 165. ubi etiam quando præscribatur ejus nullitas, & implementum conditionis, & n. 166. & pag. 59. n. 178. & seqq. & vide infra.
- Masculus qui existit tempore mortis, quando censeatur vocatus ad maioratum, ita ut succedat, & ex postea nato non possit privari à successione, & quando in hac vocatione detur conditio, & purificetur. pag. 72. & seqq. p. 90. & seqq. p. 104. in sententia.
- Conditio habitandi in certa Civitate ad hoc ut aliquis possit succedere, & maioratum possidere, an valeat, & repetatur in sequentibus successoribus, vel in primo extingua-
- tur. pag. 232. n. 37. & 38. & 233. & 234. 331. 332. 337.
- In maioratus successione quando exclusio sit personalis, vel realis, & comprehendat descendentes, & noceat vel contraventio filijs, & dicatur conditio posita per viam modi. p. 233.
- In maioratus successione conditio sine hærede de liberis hæredibus intelligitur. pag. 305. n. 237.
- In maioratu conditio prohibitiva, aut gravamen circa nuptias, & matrimonium non contrahendum cum certo genere, an procedat tantum in linea descendentium, an vero extendatur ad transversales, & quando, & quomodo procedat. pag. 307.
- Maioratus conditionalis quando dicatur. pag. 331. 332. & 333.
- In maioratus successione, extincta prima linea vocata, succedit descendens ex secunda inclusa per vocationem alicujus, licet vocatus sit sub conditione si primus sine filijs decesserit, & ille filios habeat, quia sufficit, ut quocumque tempore deficient, ut maioratus sustineatur, & transeat successio ad descendentes vocati in casu deficientiæ etiam per representationem. pag. 449. & 450. & 451. optime p. 460. 461. & 462.
- Maioratus quando censeatur institutus temporaliter, vel perpetuo, ita ut extinguatur, & in ultimo bona maneat libera in ultimo vocato, & succedere possit hæres abintestato, & filij positi in conditione censeantur vocati, & positi in dispositione, & onus missarum inducat maioratum. pag. 454. & 455.
- In maioratus successione quando positi in conditione censeantur vocati per testatorem, seu institutorem, & prohibitio alienandi inducat fideicommissum. pag. 456.
- In maioratus successione non habet locum conditio si sine filijs decesserit, aut filios non habuerit, ut maioratus erectio caducet, si filij existant, quia conservatur ratio perpetuitatis, & quocumque tempore deficient, habet locum substitutio, & vocatio, quia talis conditio, si sine filijs, in maioratibus non dicitur resolutiva vocationis, aut substitutionis sequentis, sed tantum suspensiva lineæ vocatæ dum filij vocati existerent. p. 463. n. 853. 854. 855. & quare.
- Quando femina cum conditione contrahendi nuptias, aut matrimonium cum consanguineis institutoris, & natis ex generatione aliqua excludat masculum ex linea masculina in maioratu masculinitatis, aut agnationis artificiosa, & limitata, & ascendens excludatur à maioratu possesso à descendente,

ccedente, & valida sit talis conditio, & maioratus dicatur masculinitatis vera, vel filia, temporalis, aut perpetua, & quid operetur sententia in hoc casu lata, pro utraque parte multa referuntur, & iudicium refertur pag. 508. num. 70. & seqq usque ad pag. 531.

In maioratibus an, & quando filij naturales positi in conditione excludant substitutum. pag. 616. p. 674. Contrarium p. 680.

Et faciant deficere conditionem si sine liberis. pag. 664. n. 162. 665. n. 164.

Confessio.

Confessio possessoris maioratus an, & quando praesumit, & revocari possit, & quando praetextu erroris, & quid si sit extrajudicialis. pag. 39. ad fin. & pag. 40. in principio.

Ex confessione possessoris, & sententia lata ex ea, an probetur consanguinitas ad successionem maioratus. pag. 134. col. 2.

An probetur consanguinitas per indicia, & praesumptiones, famam, & verba enuntiativa, per tractatum, & possessoris confessionem, & recognitionem. pag. 179. & 180. ubi explicatur, & pag. 182. 183. & 184. circa confessionis errorem, & quando probetur, vel non, & p. 193. & seqq.

Confessio circa successionem maioratus an probet, pag. 323. n. 305. & p. 324.

Cognatus.

Cognatorum exclusio, seu masculorum ex feminis an contineatur in vocatione seu in clusione agnatorum ad maioratus successionem. p. 3. n. 12. & 13.

Maioratus quando est agnationis rigorosae deficientibus masculis, si vocati sunt masculi ex filia, aut femina, & caeterae exclusae per masculos ex femina vocatos, conservatur agnatio artificiosa, & post primum succedunt masculi illius descendentes, sicuti succedere debent masculi ex masculis, & tunc cognati transformantur in agnatos veros. p. 580. n. 94.

Et an in hoc maioratu succedat femina, vel excludenda veniat, & an per illam conservetur agnatio, ibid. n. 95.

In maioratus successionem quando exclusus ex uno capite possit succedere ex alio, & quando femina exclusa specialiter possit succedere ex generali vocatione, & quando filius ex capite unde liberi, exclusus, admittatur ex alio capite, unde agnati, vel cognati, & exclusus possit venire ad successionem, & recuperare, aut reintegrare ex vocatione generali successionem amissam ex capite speciali exclusionis. pag. 581. per totam, & pag. 582.

Cognomen.

Cognominis alicujus familiae, & generationis quando vocatur linea, ad quem proximiorum pertineat maioratus successio? pag. 8. 9. & 11. & pag. 13 & pag. 16. & pag. 21. 22. 23.

In maioratu an clausula ut vocetur cum tali cognomine, & habeat arma, habeat locum in masculis tantum, vel extendatur ad feminas. pag. 27. n. 59.

Pro maioratus conservatione, & perpetuitate judicandum est, & ad hunc effectum sufficit probatio consanguinitatis etiam institutoris per indicia, aut identitatem personarum; per nomen, aut cognomen, vel per alias demonstrationes. p. 35. n. 88.

Conjectura.

Ex quibus conjecturis probetur aliquem vocatum inclusum, aut exclusum esse. pag. 4. n. 19. & seqq.

Ex conjecturis quod deducitur expressum dicitur. pag. 4. n. 26. & 27.

Inclusio, aut exclusio a maioratus successione non admittitur, nisi conjecturis, aut evidentissimis dispositionibus colligatur, & aper- tissimis ostendatur verbis, & quando dicatur. pag. 4. n. 19 & seqq explicatur.

Conjecturis probatur maioratus, & quare? p. 38. n. 106. & p. 40.

Maioratus agnatiuus an probetur conjecturis, & quae sufficiant. pag. 533. n. 7. & pag. 534. n. 8. & seqq. & pag. 539. n. 30. & seqq. ad multa.

Maioratum agnationis institutum fuisse, quibus conjecturis probetur, & an in illo possit succedere femina, vel masculus ex ea descendens, & quando censeantur exclusae, vel non tam ab institutore, quam a jure. p. 539. n. 30. & seqq.

Masculi ex feminis quando vocantur ad maioratum, intelliguntur de linea effectiva, & non censeantur exclusi, nisi evidentissime conjecturae appareant, & quae sint. pag. 552. n. 1. 2. & 3.

In maioratus successionem masculus ex femina censeatur exclusus expresse, aut tacite per conjecturas, & quando mater est exclusa, masculus filius censeatur etiam exclusus. p. 552. n. 6.

In successionem maioratus quando exclusio est clara non est locus conjecturis. pag. 577. col. 2.

In maioratu quando possint succedere Monasteria, Moniales, & Monachi, vel non, & ex quibus clausulis censeantur inclusi, vocati, vel exclusi pag. 587. n. 1. & seqq. ubi ad varios casus exemplificatur, distinguitur, & resolvitur pag. 588. 589. & 590. usque

- usque ad pag. 606. ubi etiam adducuntur conjecturæ, ex quibus probatur exclusio Monachorum, ubi etiam de Religiosis Societatis Iesu, & de eorum professione, & successione.
- Ex quibus conjecturis filij naturales admittantur ad maioratum. pag. 624. num. 7. ex mentione pag. 628. col. 1. ubi etiam quando vocatur linea. pag. 653. quando erat illegitimus institutor. p. 676. n. 250.
- Quibus conjecturis naturales excludantur à maioratu. pag. 623. n. 5. pag. 624. ubi de vocatione filij femina, pag. 629. col. 2. quando vocatur nepos, aut heres, & p. 635. 653. 667. n. 175. & seqq. 670. per vocationem lineæ rectæ, & exclusionem Clericorum. p. 677.
- Corona.
- De differentia inter bona Coronæ, & maioratus, & in quo consistat. p. 424. & 425.
- Consanguinitas, Consanguineus.
- Consanguinitas an probetur ex nominatione, & tractatu. pag. 12. n. 10.
- Consanguineorum aut ascendentium nomina an teneatur pars declarare per gradus, aut tantum usque ad avos ad inclusionem, aut exclusionem admittendam. p. 5. n. 38.
- Inter consanguineos æquales maioratus devolvitur ad maiorem in ætate. pag. 16. in sententia, & n. 20.
- Ad maioratus successionem non solum descendentes, sed consanguineos, & transversales dicuntur de sanguine institutoris. p. 16. n. 22.
- Et an sufficiat ad hoc probatio præsumptiva, vel requiratur concludens, ad hoc ut aliquis dicatur de sanguine institutoris. p. 16. n. 23. & 24.
- Morte ultimi possessoris probata devolvitur successio maioratus ad consanguineum proximiorum legitimi possessoris de jure, & non de facto, nec intrusi, quia iste non dicitur inclusus, sed exclusus, & solum includitur, aut admittitur qui sit proximior illius, ad quem legitime, & de jure successio maioratus pertinebat, dummodo probet esse consanguineum proximiorum ultimi possessoris de sanguine institutoris, & ex via à qua provenit successio. p. 8. & 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. n. 21.
- Ad consanguinitatis probationem, & maioratus successionem an sufficiat instrumentum testium ablatum sine partium citatione. p. 19. n. 25. & 26. & n. 28. & 29. & pag. 20. explicat, & pag. 21.
- Maioratus renunciatio tantum durat in vita renunciantis, & post mortem devolvitur ad proximiorum consanguineum. pag. 26. ubi etiam de transactione.
- Si Aëtor consanguinitatem non probat in successione maioratus cum ultimo possessore, venit Reus absolvendus p. 31. & 32.
- Consanguinitas an probetur per testes de auditu, & quid quando sint contrarij circa dispensationem, & datur pro unis verisimilitudo, & pro alijs non. p. 32. n. 73. & p. 33. & vide infra.
- Super maioratu mora lite tenetur Aëtor declarare ex qua via sit cõsanguineus institutoris per gradus distinctos, ad hoc ut Reus possit defendere se, & iudex judicare. pag. 33. n. 79.
- Ad maioratus successionem an requiratur quod sit consanguineus ex parte paterna, aut materna, & qualis ex istis inclusionem obtineat. p. 34. in princip.
- Ad maioratum consequendum, non solum consanguinitatis proximiorum cum ultimo possessore requiratur probatio, sed quod pretendens sit de sanguine institutoris, & quid si lis sit cum extraneo, aut muliere ultimi possessoris. p. 34. n. 80.
- Consanguineus inhabilis, aut incapax licet propinquior non admittitur ad maioratum. pag. 34. n. 81.
- Si institutor vocat consanguineum proximiorum ex linea patris, aut matris, & proximior sit ex parte matris, & remotior ex parte patris, quis succedat. p. 34. n. 82. pag. 35. n. 89. & seqq. & p. 36.
- Consanguinitatis probatio cum institutore requiratur ad successionem maioratus, & talis præsumitur licet non probet gradum, quia sufficit probare consanguinitatem cum ultimo possessore. pag. 34. num. 82. maxime si nemo de familia comparuerit, & p. 42. n. 123.
- Consanguinitas ad successionem maioratus non præsumitur, nisi probetur, & succedere volens tenetur probare consanguinitatem, & gradum, & esse proximiorum, & non sufficit in genere, quando comparat alter consanguineus, sed requiratur specifica cum graduum distinctione. p. 34. n. 83. explicatur n. 85. p. 35. & n. 86.
- Ad maioratus successionem obtinendam habet præferentiam qui habet certum gradum, & non qui probat in genere parentelam. p. 34. num. 84. explicatur pag. 95. num. 85. & 86.
- Pro maioratus conservatione, & perpetuitate judicandum est, & ad hunc effectum sufficit probatio consanguinitatis etiam institutoris per indicia, aut identitatem personarum, per nomen, vel cognomen, vel alias demonstrationes. p. 35. n. 88.

Ad consanguineum ultimi possessoris proximior non devolvitur maioratus, si non probat esse de sanguine institutoris. p. 38. col. 1. & 2. & pag. 39. n. 108.

Maioratus institutor excludendo consanguineos videtur excludere illorum descendentes, pag. 39. n. 107. col. 1. explicat. pag. 41. n. 119.

Maioratus possessor, aut vocatus si avulsi folium vocationis, & illud mutavit, committit falsitatem, & licet sit consanguineus excluditur, & quis succedat. pag. 43. num. 126. & p. 44. 45. & 46.

Quae consanguineorum proximitas requiratur ad maioratus successionem, & quae qualitas, & an requiratur tempore mortis ultimi possessoris, vel sufficiat si superveniat, & ex post facto nascatur alius proximior, & possit maioratus successionem avocare ab eo, ad quem semel successio delata fuit, & quid si iam erat conceptus, & fuit posthumus; late disputatur pro una, & altera parte, & resolvitur, & refertur iudicium, p. 47. & seqq. & n. 131. & seqq. ubi etiam ampliatur, & limitatur, & agitur quando successio possit stare in pendenti, & pag. 63. 65. & pag. 72. & seqq. ad omnia pag. & p. 88. & 95. & seqq. & pag. 99. & limitatur p. 109 varijs modis, & p. 120.

An consanguineum, qui jam successit, excludant concepti, & posthumi in successione maioratus. pag. 66. n. 218. & seqq. ad omnia circa successionem posthumi. p. 104. in sententia.

In successione maioratus quando probent testes de auditu consanguinitatem, & primogenituram. p. 121. n. 410. & infra.

In maioratus successione quando consanguinei sunt in equali gradu, linea, sexu, & aetate, & nullus secundum juris dispositionem succedere potest, quia maioratus est individuus, per iudicium sortis dividenda est quaestio, & successio secundum sortem ablatam iudicanda est secundum jus, & institutoris voluntatem. p. 126. n. 434. & 435. & pag. 128. n. 436. & pag. 129. 130. 131. 132. 133. 135. 136. & 137.

Non obstanto Rei privilegio possessionis. pag. 128. n. 436. vers. defectu.

Consanguinitas probatur ex documentis antiquis, & quomodo. pag. 128. col. 2.

In successione maioratus cessio, & transactio, aut renuntiatio non obstat successoribus post mortem renuntiantis, sed tantum in vita ad fructus commoditatem, & an possit fieri cum extraneo, aut tantum cum consanguineo. p. 130. col. 2. 131. 132. 133. 134. 135. 136. col. 2. 137. 138.

Consanguinitas ad maioratus successionem, an probetur ex confessione possessoris, & sententia lata ex ea. p. 134. col. 2.

Consanguinitas gradus in successione maioratus non computatur, aut numeratur respectu successionis, & dicitur proximior, qui est inclusus, aut vocatus expresse, aut tacite per coniecturas, & tunc remotior proximior in sanguine, ut proximior vocatus, & aut inclusus in successione, quia datur duplex proximitas, una respectu sanguinis, altera respectu successionis, & ista praesentiam habet. p. 139. n. 438.

Prout etiam in maioratu dicitur proximior consanguineus, & non remotus, qui est in linea posteriori, licet sit in sanguine proximior ultimi possessoris. p. 139. n. 439.

Inter transversales qui praetendunt maioratus successionem quomodo probetur consanguinitas & proximitas, & quibus modis per exempla. pag. 177. 178. & 179. & p. 193. & seqq.

Et quibus testibus probetur, & quomodo. pag. 178. n. 622. 623. & 624.

Consanguinitas in maioratus successione, an probetur per testes interrogatos ad perpetuam rei memoriam, & quomodo. p. 179. n. 629.

Et quid in re antiqua, & quando instrumentum dicatur antiquum pag. 179. 214. & infra, & pag. 222. & quibus requisitis probent antiqua instrumenta.

Et an probetur per iuricia, & praesumptiones, famam, & verba enuntiativa, per tractatum, & possessoris confessionem, & recognitionem. pag. 179. & 180. ubi explicatur, & pag. 182. 183. 184. circa confessionis errorem, & quando probetur, vel non, & pag. 193. & seqq.

Consanguineus ad maioratum obtinendum non sufficit probare consanguinitatem quando agit cum alijs praesumptive, nec generice, sed concludenter tenetur probare per gradus distinctos cum distinctione graduum, alias venit Reus absolvendus. pag. 180. n. 643. & seqq. & pag. 181. n. 648. & pag. 182. pag. 184. n. 657. & seqq. & pag. 185. 189. pag. 228. & 229. ubi quando fit mentio de verbo gradu, pag. 230.

Ad maioratus successionem consequendam an testes de auditu probent consanguinitatem, & quomodo, & quando. pag. 180. n. 645. 646. & pag. 189. & 192. n. 667. & seqq. & an sint necessaria requisita, Cap. licet ex qua iam de testibus, & pag. 193. & seqq. usque ad n. 208. 229.

Ad consanguinitatem probandam in maioratu, successione unusquisque praesumitur

- scire suam genealogiam, & suos recognoscere conjunctos. p. 191.
- M**aioratus ratione perpetuitatis est transmissibilis ad omnes consanguineos, & usque ad millesimum gradum potest durare successio, & quando possessor decedit sine descendens, perpetuitas conservatur in illis, qui sunt ex nomine, & parentela institutoris, & eis, qui fuerint in meliori linea. p. 191. col. 2.
- I**n maioratus successione in re antiqua quomodo probetur consanguinitas, & quibus probationibus, & testibus proximitas, ascendentia, aut descendens, & de probatione resultante ex antiquitate, & quando, & quomodo probet antiquitas, & quod dicatur tempus antiquum, & alia multa de antiquitate, & de requisitis ad eam probandam. pag. 193. n. 673. & seqq. pag. 206. & 207. 208. 214. 215. 216. 217. 218. 219. & p. 220. & 221. & exornatur p. 222.
- M**aioratus duo quando dicantur instituti, & quomodo probetur consanguinitas in re æquivoca circa patrem, aut vitricum. pag. 211. 212. & 213.
- C**onsanguinitatis probatio ad obtinendam maioratus successionem requiritur cum ultimo possessore ex via institutoris. pag. 212. col. 1. & 2.
- A**d probationem consanguinitatis requisitæ ad successionem maioratus, an magis credatur scripturis, quam testibus pag. 221. & 222. ubi exemplificatur, à quibus debent extrahi, & quibus requisiti.
- I**n maioratus successione quando concurrunt consanguinei, & descendentes diversorum matrimoniorum, qui succedere debeant, an prioris matrimonii, vel secundi, aut tertij. pag. 222. & 223.
- Q**uando vocantur ad maioratus consanguinei ex parte patris, & femine seniores, quis succedat. p. 232.
- I**n descendens vocatorum ad maioratus successionem datur linea, & representatio in infinitum respectu aliorum consanguineorum. pag. 256. col. 2. ad fin. 268. p. 273. & seqq. & p. 287. & seqq.
- M**aioratus quando fuerit institutus à duobus in eadem charta, & à marito, & uxore, aut per dotis viam, an sint duo maioratus, vel tantum unus, & succedere debeant consanguinei mariti, aut uxoris, & quando, & quomodo. p. 285. & seqq. 289. 290.
- I**n maioratus successione semper precedit consanguineus proximior ultimi possessoris, vide verb. Ord. lib. 4. tit. 100. in princip. & p. 318. & seqq. & 328. 330. 331. 338. 339. 341. 342. 343. & vide verb. Ord. lib. 4. tit. 100. §. 2. pag. 345. n. 400. pag. 351. & 403. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. & pag. 417. 418. & seqq. & 429.
- I**n maioratus successione, ut consanguinitas probetur, testes debent gradus specificare, & personas, & cognoscere lineas, de quarum gradibus deponant. p. 342. col. 2.
- A**d successionem maioratus habitas, & capacitas consanguinitatis attendenda est tempore mortis ultimi possessoris, & non sufficit superveniens. p. 343.
- M**aioratus successio pertinet ad unum, nisi colligatur testatorem voluisse dividere bona in duos vocatos, quia tunc non succedit unus, sed fit divisio, & dicuntur duo maioratus, in quibus succedit consanguineus, & descendens vocati, licet omnia bona indivisa possiderentur ab uno. p. 465. n. 9. & 10. & p. 466. 467. & 468.
- Q**uando femina cum conditione contrahendi nuptias, aut matrimonium cum consanguineis institutoris, & natis ex generatione aliqua excludat masculum ex linea masculina in maioratu masculinitatis, aut agnationis artificiosæ, & limitatæ, & ascendens excludatur à maioratu possessore à descendente, & valida sit talis conditio, & maioratus dicatur masculinitatis veræ, vel fictæ, temporalis, aut perpetuæ, & quid operetur sententia in hoc casu lata, pro utraque parte multa referuntur, & iudicium refertur. p. 508. n. 70. & seqq. usque ad pag. 531.
- I**n maioratu agnationis tantum possunt succedere masculi ex masculis, & tunc nihil obstat consideratio melioris lineæ, nec gradus, nec consanguinitatis proximioris, nec regula, quod de una linea, in qua intravit successio, non fit transitus ad aliam lineam, nisi extincta, tunc enim quæritur linea qualitatis, & non substantiæ effectivæ, etiam inter transversales, & tunc attenditur ad lineam qualitatis, & non substantiæ effectivæ. pag. 549. n. 68. 69. 70. 71. & 72.
- C**onsanguinitas ad successionem maioratus quomodo, & quando probet, & quibus testibus. p. 638.
- A**d maioratus successionem non admittitur quæ de sanguine institutoris non est, licet sit ultimo possessori proximior consanguineus. p. 694. n. 342.
- M**aioratus an censeatur institutus ex vocatione consanguinei proximioris. pag. 697. 698. n. 363.
- A**d maioratus successionem habitas, consanguinitas, & proximitas legitima requiritur tempore mortis ultimi possessoris. pag. 712. 713. ubi explicatur.

Vide verbum maioratus, & legitima. Consensus.

Maioratus an & quando fieri possit de consensu filij in legitima. pag. 697. n. 358. p. 699. & 700.

Consuetudo.

In maioratus successione multum ad consuetudinem attenditur. p. 719.

Contraventio.

In maioratus successione an sit valida clausula quod filia non contrahat matrimonium absque licentia, & facultate patris, aut mariti & an ex contraventione veniat privanda, vel filius. p. 358. & 359.

In maioratu an clausula prohibitiva ex cuius contraventione privandus venit successor, sit necessaria citatio, ut incurrat in penam. p. 350.

In maioratus successione quando contraventio possessoris prejudicat alijs successoribus. p. 450. & 451.

D

Declaratio, Declarare.

An declarare pars teneatur nomina consanguineorum, aut ascendentium per gradus, aut tantum usque ad avos ad inclusionem, aut exclusionem admittendam. pag. 5. num. 38.

Declarare tenetur Actor, super maioratu mota lite, ex qua via sit consanguineus institutoris per gradus distinctos ad hoc ut Reus possit defendere se, & iudex judicare. pag. 33. n. 79.

In maioratus successione an declaratio possessoris probeat ex testibus justificata. p. 229. n. 26. & vide supra.

In maioratus institutione una declaratio explicat aliam. p. 234.

Delinquens.

Mors civilis quando detur ad hoc ut maioratus successio vacet tam respectu Monachorum, quam delinquentium. p. 7. n. 1.

Descendentes.

Maioratus, aut fideicommissum quando dicitur perpetuum, & temporale, & quid quando vocantur descendentes alicujus, & deficient. pag. 38. col. 1. & 2. & p. 39. & pag. 41.

Maioratus institutor excludendo consanguineos videtur excludere illorum descendentes. pag. 39. n. 107. col. 1. explicat. pag. 41. n. 119.

In maioratus successione quando concurrunt descendentes diversorum matrimoniorum, qui succedere debeant, an prioris matrimo-

nij, vel secundi, aut tertij. p. 222. & 223.

In maioratus successione quando detur representatio inter descendentes, & transversales institutoris, vel possessoris. p. 231. p. 236. 237. & seqq. ad omnia.

In maioratus successione quando exclusio sit personalis, vel realis, & comprehendat descendentes, & noceat vel contraventio filijs, & dicatur conditio posita per viam modi. p. 233.

Ad maioratus successionem masculus si vocatus est, & ejus descendentes cum prelatione ad feminas, validiorem, & prestantiorem lineam constituit, & quis succedat tunc. p. 246. n. 84. vers. suppono, & pag. 247. 254. 267. 268. 293. & seqq.

Quando maioratus est institutus a transversalibus, an sit casus omissus in Ord. quando contendunt descendentes ultimi possessoris, & an tunc habeat locum representatio. p. 253. 258. 264. & 265.

In descendentes vocatorum ad maioratus successionem datur linea, & representatio in infinitum respectu aliorum consanguineorum. pag. 256. col. 2. ad fin. 268. p. 273. & seqq. & p. 287. & seqq.

In successione maioratus representatio inter descendentes institutoris habet locum in infinitum, & etiam linea. p. 280. 281. 282. 284. & seqq. 291. 294. pag. 301. 304. 308. 315. 316. 322. 326. 344. & seqq. ubi etiam pro, & contra. pag. 389. & seqq. & p. 401. & seqq. & p. 430.

Descendentes filiorum constituunt unam lineam, & non plures. p. 344. & seqq. pro, & contra, & 379.

In maioratus successione quando exclusa matre censeantur exclusi filij, aut descendentes. pag. 356. n. 439. & seqq. & pag. 357. 383.

In maioratus successione quando descendentes ex femina succedant ex propria persona, non obstante matris exclusione. p. 442. col. 2.

In maioratu quando filius feminae exclusae excludat aliam feminam vocatam, & ingressam per mortem fratris masculi, & an in hoc casu detur reintegratio feminae, vel descendentes, & quis succedat in maioratu. p. 444. n. 793.

In maioratus successione extincta prima linea vocata succedit descendens ex secunda inclusa per vocationem alterius, licet vocatus sit sub conditione, si primus sine filijs decesserit, & ille filios habeat, quia sufficit, ut quocumque tempore deficient, ut maioratus sustineatur, & transeat successio ad descendentes vocati in casu deficientiae etiam

- per representationem. pag. 449. & 450. & 451. optime pag. 460. 461. & 462.
- In maioratus successione quando detur representatio inter descendentes, & habeat locum representatio ex vocatione proximiorum. p. 457. 458. & 459.
- Maioratus successio pertinet ad unum, nisi colligatur testatorem voluisse dividere bona in duos vocatos, quia tunc non succedit unus, sed fit divisio, & dicuntur duo maioratus, in quibus succedit consanguineus, & descendens vocati, licet omnia bona indivisa possiderentur ab uno. p. 465. num. 9. & 10. & p. 466. 467. & 468.
- In maioratu qualificata masculinitatis non possunt succedere femina, nec ejus descendentes, licet propinquiore, sed devolvitur successio ad masculos de linea masculina licet remotiores, & quomodo intelligatur vocatio lineae masculinae. pag. 493. n. 4. & seqq.
- In maioratu artificiosae, aut limitate agnationis tantummodo succedunt masculi ex masculis, & excluduntur feminae, earumque descendentes, licet propinquiore, & in meliori linea possessoris, & non admittuntur nisi subsidiarie post masculos extinctos, & quomodo, & quando procedat. pag. 495. n. 7. & seqq.
- Quando femina cum conditione contrahendi nuptias, aut matrimonium cum consanguineis institutoris, & natis ex generatione aliqua excludat masculum ex linea masculina in maioratu masculinitatis, aut agnationis artificiosae, & limitatae, & ascendens excludatur à maioratu possessore à descendente, & valida sit talis conditio, & maioratus dicatur masculinitatis verae, vel fictae, temporalis, aut perpetuae, & quid operetur sententia in hoc casu lata, pro utraque parte multa referuntur, & iudicatum refertur. pag. 508. n. 70. & seqq. usque ad p. 531.
- Maioratus agnativus excluditur quando fuit erectus, aut fundatus à femina, & quando vocantur feminae in aliqua parte, aut earum descendentes. p. 538. n. 25. 26. 27. explicatur n. 29. & p. 539.
- Maioratus agnativus potest institui in femina eodem modo quo in masculo, ita ut deficientibus masculis ex masculis, conservetur in femina, aut in eius descendentes, quando femina est ex masculi linea, tunc consideratur caput, ex quo nova linea masculina derivatur, & in hoc casu sicut masculus iudicatur, & quare. p. 538. n. 29.
- Maioratum agnationis institutum fuisse, quibus conjecturis probetur, & an in illo possit

succedere femina, vel masculus descendens ex ea, & quando censeantur exclusae, vel non tam ab institutore, quam à jure. p. 539. n. 30. & seqq.

In maioratu erecto quando institutor fecit vocationem masculorum multoties reiteratam, & multiplicatam inducitur praesumptio agnationis, vel quando vocavit masculos ex masculis descendentes per lineam masculinam. pag. 548. num. 65. & 66. & quare.

In maioratu agnationis tantummodo possunt succedere masculi ex masculis descendentes per lineam masculinam, licet sint remotiores, & de linea inferiori, & excludunt feminas, earumque descendentes, quamvis sint ex linea inferiori, & effectiva, & filiae, vel sorores ultimi possessoris. p. 548. n. 67.

In maioratu an exclusa matre, aut patre censeantur exclusi ejus descendentes, & quando. p. 554. n. 14. & seqq.

In maioratus successione an linea feminina postergata reintegrari debeat, & an reintegratio competat descendentes primogeniti, in quibus intravit successio ablata à femina, an vero masculis descendentes filii secundi, qui reportavit sententiam contra feminam, & quis in hoc casu succedat, & an femina soror ultimi possessoris, vel femina soror, aut filia primogeniti. p. 577. n. 87. & 88.

Maioratus quando est agnationis rigorosa, deficientibus masculis, si vocati sunt masculi ex filia, aut femina, & caeterae exclusae per masculos ex femina vocatos, conservatur agnatio artificiosa, & post primum succedunt masculi illius descendentes, sicuti succedere debent masculi ex masculis, & tunc cognati transformantur in agnatos veros. p. 580. n. 94.

Et an in hoc maioratu succedat femina, vel excludenda veniat, & an per illam conservetur agnatio. Ibid. n. 95.

In maioratibus ordo succedendi oppositus in prima institutione censeatur repetitus in omnibus descendentes. pag. 595. n. 42. & p. 596. n. 45.

De Clericorum inclusione, & exclusione à successione maioratus non solum propter Clericatum, sed etiam ratione incapacitatis contrahendi matrimonium, & habendi filios, descendentesque legitimos, & an possint ab institutore excludi, & an ex hac exclusione censeantur etiam exclusi impotentes, & feminae generationis incapaces propter aetatem, aut incapacitatem, & quid si superveniat qualitas Clericatus post successionem.

cessionem. pag. 606. num. 1. & seqq. cap. 19.

Ad maioratus successionem si aliquis vocatur, intelliguntur vocati descendentes. pag. 661. n. 148.

Dilectus.

Quis dilectus dicatur ab institutore in successione maioratus, & an iste præferatur. pag. 64. & seqq.

Dispensatus.

Filii enim legitimi dicuntur dispensati. pag. 625. n. 11. pag. 653. 655. 659 pag. 664. n. 160. p. 667. n. 177. pag. 673. n. 229. p. 675. n. 244. 677. n. 255.

Contrarium pag. 678. & seqq.

Et ideo non possunt succedere contra patris voluntatem. p. 673. n. 226.

Divisio, Divisus, Dividere.

Maioratus bona quando dicantur annexata ad unum, vel divisa, aut diversa ad hoc ut per unam institutionem regulentur. p. 84. n. 282. & p. 85.

Maioratus institutio licet non appareat, bona censentur vinculata si tempore longinquissimo, aut immemoriali uti talia possideantur vide supra, & pag. 121 & p. 122. & 123. ubi quando possessa à seniore sine divisione.

Maioratus successio pertinet ad unum, nisi colligatur testatorem voluisse dividere bona in duos vocatos, quia tunc non succedit unus, sed fit divisio, & dicuntur duo maioratus, in quibus succedit consanguineus, & descendens vocati, licet omnia bona indivisa possiderentur ab uno. pag. 465. n. 9. & 10. & p. 466. 467. & 468.

Maioratus institutus à marito, & uxore, an sit duplex, vel unicus, & quis succedat, & an dividatur. p. 695. 698. & sup. 699.

Dos.

Maioratus quando fuerit institutus à duobus in eadem charta, & à marito, & uxore, aut per dotis viam, an sint duo maioratus, vel tantum unus, & succedere debeant consanguinei mariti, aut uxoris, & quando, & quomodo, p. 285. & seqq. 289. 290.

Dos omnium bonorum, an sit valida, & quando obliget promissio dotis, & sufficiat promissio dotis non acceptata, & quid in pollicitatione. pag. 608. n. 10. & 11. & p. 610. n. 21. 22. & 23. & 24. & pag. 611. & p. 613. 614. & 615.

Duo.

Duo maioratus quando dicantur instituti, & quomodo proberur consanguinitas in re æquivoca circa patrem, aut vitricum pag. 211. 212. & 213.

Per duo instrumenta, aut demonstrationes de-

bent probari gradus in successione maioratus. p. 221. ubi etiam, an sufficiat probatio unius, & quomodo.

Maioratus successio pertinet ad unum, nisi testatorem voluisse dividere bona in duos vocatos colligatur quia tunc non succedit unus, sed fit divisio, & dicuntur duo maioratus, in quibus succedit consanguineus, & descendens vocati, licet omnia bona indivisa possiderentur ab uno. p. 465. n. 9. & 10. & pag. 466. 467. & 468.

Quando ad maioratum sunt duo, aut plures vocati, an succedant omnes aequaliter, vel ordine successivo. pag. 468. num. 18. & 19.

Quando appellatione masculorum veniant masculi ex femina, & descendunt ex duobus, vel una femina. p. 492.

Maioratus institutus à marito, & uxore, an sit duo, & quis succedat, & an dividatur. pag. 695. 698. & sup. 699.

E

Emergere.

In maioratus causa si emergat questio spiritualis circa nullitatem professionis, aut matrimonii incidens, an iudices sæculares possint cognoscere, vel remittenda sit causa, vel suspendenda quousque per finalem sententiam terminetur. p. 125. col. 1. & 2. & n. 428. 429. & p. 126.

Emphyteusis, Emphyteutica.

Emphyteusis an possit subijci maioratus, & accipere vinculum. p. 43. col. 1.

Maioratus quando possint annexari bona emphyteutica. p. 539. n. 32. & p. 545. num. 49. & seqq.

Ad maioratum an possint annexari bona emphyteutica. p. 631. n. 46.

Erectio.

In maioratus erectione debet observari altera nativa mensium, & secundum eam debet fieri maioratus erectio, aut in iudicio Ecclesiastico, aut seculari, ubi pertinet, pag. 261. col. 1. & pag. 262. explicatur.

In erectione maioratus sententia Iudicis Ecclesiastici secundum alternativam prolatam ad erectionem observanda est. p. 261. col. 2. p. 262. explicatur.

In erectione maioratus si Tutor, aut heres morosus fuerit, an teneatur ad fructus solvendos sicuti in legato tenetur morosus. p. 262. & 263. ubi multa de mora circa restitutionem.

- tutionem fructus maioratus legati, & prælegati; & quid sit prælegatus.
- Erectio maioratus quando caducet ex defectu filiorum. p. 460. 461. 462. & 463.
- In maioratus successione non habet locum conditio, si sine filiis decesserit, aut filios non habuerit, ut maioratus erectio caducet, si filij existant, quia conservatur ratione perpetuitatis, & quocumque tempore deficient, habet locum substitutio, & vocatio, quia talis conditio, si sine filiis, in maioratibus non dicitur resolutive vocationis, aut substitutionis sequentis, sed tantum suspensiva lineæ vocatæ, dum filij vocati existerent. pag. 463. num. 853. 854. 855. & quare.
- Exceptio.
- Exceptio concludens est, maioratum quoad te liberum habeo. p. 13. n. 14.
- Maioratus bona restituenda sunt quibus competunt non obstante possessoris negligentia, & præscriptione secundum tempus mortis possessoris, & si tunc erat proximior Monachus ordinis incapax, si postea professionem annullavit, & circa illam pendet litis, an possit succedere durante lite, licet sit à Monasterio expulsus, & in seculo ut secularis existat, & obstat exceptio præjudicialis in hoc casu. p. 124. n. 425. & 426. & pag. 121.
- Et an postea si annullata sit professio possit avocare successionem. p. 126. n. 433.
- An secularis possit cognoscere de nullitate opposita contra sententiam latam in Ecclesiastico iudicio. pag. 353. & 354. ubi etiam an exceptio opposita faciat super sedere. p. 371. & seqq.
- In maioratus successione quando admittatur exceptio de jure tertij. pag. 498. num. 16. & seqq. & 499. & 500. & 501. & 502.
- In maioratus successione quando admittatur exceptio, de te non loquitur institutio, aut vocatio. p. 706. n. 400.
- Vide verbum inclusio. Exclusio, Exclusus, & Excludi.
- Exclusio est exhereditatio à maioratus successione. pag. 2. n. 4.
- Exclusio provenit à voluntate testatoris, & non est contra jus, sed secundum jus. pag. 2. n. 5.
- Exclusio à successione maioratus posita in vocatione, aut exheredatione pura, & non conditionali an admittatur; nam successoris habilitas determinatur, quando conditio existit, & antecedens tempus nullum habet ad inclusionem, aut exclusionem effectum. p. 2. n. 7.
- Exclusio alterius in maioratu est inclusio unius. p. 2. n. 8. explicatur p. 3. n. 17.
- Exclusio alterius est admissio unius, ibid. numer. 9.
- Exclusio aliarum linearum à successione maioratus est inclusio, & vocatio unius lineæ. p. 2. n. 10.
- Exclusio feminarum sequitur ex inclusione, aut vocatione simplici, atque absoluta masculorum ad maioratus successionem, & quare. p. 2. n. 11.
- Exclusio cognatorum, seu masculorum ex feminis an contineatur in inclusione, seu vocatione agnatorum ad maioratus successionem. p. 3. n. 12. & 13.
- Exclusio primogeniti in successione maioratus, est inclusio, seu vocatio secundi geniti, omisso primogenito. p. 3. n. 13.
- Excludit alios qui aliquos includit. p. 3. n. 13. & 14.
- Exclusio Clericorum, est inclusio, & vocatio secularis, & remotio Monachi; & vocatio Clericorum est exclusio secularium. p. 3. n. 14.
- Inclusus, & vocatus cum certa qualitate necessaria, & requisita ab institutore maioratus ad ejus successionem, est exclusio alterius, qui non habet talem qualitatem. pag. 3. n. 15.
- An sit exclusio filiorum legitimorum per subsequens, inclusio, & vocatio filiorum legitimorum natorum ex legitimo matrimonio ad maioratus successionem. pag. 3. n. 15. & 16.
- Exclusio aliorum est inclusio certi casus. p. 3. n. 16.
- Inclusa quando non invenitur aliqua persona familia, sed potius videtur exclusa à maioratus successione, dicitur maioratus irregularis, & in hac vocatione ita est, & non regularis. p. 4. n. 19.
- Exclusio à maioratus successione, aut inclusio non admittitur, nisi apertissimis ostendantur verbis, & evidentissimis dispositionibus, aut conjecturis colligatur, & quando dicatur. p. 4. n. 19. & seqq. explicatur.
- Exclusio, aut inclusio à maioratus successione solum restringitur ad casum expressum. p. 4. n. 20. & pag. 4. num. 21. & pag. 4. n. 22. & seqq.
- Exclusio aut inclusio per conjecturas dicitur manifesta voluntas, & ex tacita voluntate per illas probata suppleatur illa, quæ omisit, & non declaravit. p. 4. n. 26. & 27.
- In exclusione maioratus casus omissus non habetur pro omissio, sed pro tacite disposito. p. 4. n. 27. ad fin.
- Exclusus, qui non potest alium excludere, quia pro mortuo reputatur, non admittitur ad successionem maioratus. pag. 5. n. 28. 29. &

30. Neque per representationem, aut lineam admittitur. pag. 5. n. 32. & 33. Neque per gradum, aut proximitatem; neque per vocationem. p. 5. n. 34. & 35.

Exclusus à successione maioratus per inclusionem generalem non admittitur, & quare. p. 5. n. 35.

Exclusio facta in aliqua clausula de per se, ad hoc ut quis dicatur inclusus in maioratus successione, an referatur ad omnes gradus, & vocationes, sive apponatur in principio, sive in medio, sive in fine, & an censetur sublata ex generali vocatione. pag. 5. n. 36. & 37.

Ad exclusionem, aut inclusionem admittendam, an teneatur pars declarare nomina consanguineorum, aut ascendentium per gradus, aut tantum usque ad avos. pag. 5. n. 38.

Morte ultimi possessoris probata devolvitur maioratus successio ad proximiorum consanguineum legitimi possessoris de jure, & non de facto, nec intrusum, quia iste non dicitur inclusus, sed exclusus, & solum includitur aut admittitur, qui sit proximior illius, ad quem legitime, & de jure successio maioratus pertinebat, dummodo probet esse consanguineum proximiorum ultimi possessoris de sanguine institutoris, & ex via, a qua provenit successio p. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. n. 21.

Exclusis naturalibus, excluduntur etiam legitimi ex illis. p. 23. n. 39. & n. 41.

An exclusa una persona in maioratu excludantur etiam descendentes. p. 23. n. 39.

An excludatur Monachus, aut Monialis à successione maioratus, quando institutio habet onus nominis, & tertiæ annexationis. p. 27. n. 59.

Maioratus institutor excludendo consanguineos videtur excludere illorum descendentes. p. 39. n. 107. col. 1. explicat pag. 41. n. 119.

A successione maioratus quando excludatur impurus, illegitimus, & vitiosus, an exclusa etiam maneat adultera, meretrix, & inhonesta. p. 204. col. 2.

In maioratu eo ipso quod quis vocatus est, inducitur ceterorum exclusio. pag. 225. numer. 5.

In maioratus successione quando exclusio sit personalis, vel realis, & comprehendat descendentes, & noceat vel contraventio filiis, & conditio dicatur posita per viam modi. p. 233.

Exclusa matre propter representationem excluduntur etiam filij, & descendentes. pag. 268. col. 2. p. 269. & 270.

In maioratibus familiæ an feminae admittantur quando expresse non sunt exclusæ, & quid in representationis controversia. pag. 268. 269. & 270.

In maioratus successione, quando exclusæ matre censentur exclusi filij, aut descendentes. pag. 356. num. 439. & seqq. & p. 357. & 383.

In maioratus successione non datur linea, nec representatio personæ exclusæ. p. 385.

Representatio aut linea an habeat locum quando pater, aut descendens fuit exclusus, aut incapax est, & vivus. p. 435 n. 754.

Maioratus successio non transit de una linea ad aliam, nisi prima fuerit extincta, dummodo sit capax, & in illa non inveniatur exclusio, aut vitium reale, quod ad successores extendatur p. 436.

In maioratus successione femina exclusæ, licet ex linea primogeniti, propter masculum remotiorem, si iste decedat absque masculis non admittitur, nec in illa reintegratur successio, sed continuatur in filiam feminam, aut sororem ultimi masculi, non obstante linea primogeniti postergata, & retrogata. pag. 436 n. 767. de ratione n. 768. 769. & 770.

Contrarium defenditur pag. 437. num. 771. & seqq. & pag. 438. multis rationibus comprobatur.

In maioratus successione masculus primæ lineæ, qui post successionem natus fuit, non potest excludere successores descendentes, aut transversales lineæ secundæ, in qua intravit successio, vel ingressi sunt in possessionem, quia attenditur tantum linea recta sequens, & proximior ultimo possessori, & non linea præcedens, ex qua exivit exclusio, & tunc an reintegretur successio. pag. 437. n. 770.

Contrarium defenditur pag. 437. num. 771. & seqq. & pag. 438. multis rationibus comprobatur.

In maioratus successione exclusæ semel femina, non manet semper exclusæ, & solum durat suspensio, quantum durat persona, & masculus qui eam exclusit, & absque masculis linea ejus extincta, poterit, qui semel fuerit exclusus, succedere, & in illo successio reintegrari, quia dicitur suspensio, & cessante causa exclusionis cessat exclusio. p. 438. n. 775. & seqq. & 439.

In maioratus successione quando descendentes ex femina succedant ex propria persona non obstante matris exclusione. pag. 442. col. 2.

Quando femina cum conditione contrahendi nuptias, aut matrimonium cum consanguineis